



**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
«ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»**

**Α.Ε.Ι. ΠΕΙΡΑΙΑ Τ.Τ.
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ &
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ**



**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»**

**«ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ-
ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ»**

Γεωργίου Αριστείδης

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
του Α.Ε.Ι. Πειραιά Τ.Τ. για την απόκτηση
Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική

Πειραιάς, 2017



**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
«ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»**

**Α.Ε.Ι. ΠΕΙΡΑΙΑ Τ.Τ.
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ &
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ**



**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»**

**«ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ-
ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ»**

Γεωργίου Αριστείδης, Α.Μ.: 11714

Επιβλέπουσα : Χατζηδμήμα Σταματίνα, Καθηγήτρια Πανεπιστήμιου Πειραιώς

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
του Α.Ε.Ι. Πειραιά Τ.Τ. για την απόκτηση
Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική

Πειραιάς, 2017



**M.Sc. IN
«PUBLIC ECONOMICS
AND POLICY»**

**PIRAEUS UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES
DEPARTMENT OF
ACCOUNTING & FINANCE**



M.Sc. in Public Economics and Policy

**« MONEY LAUNDERING
FROM ILLEGAL - CRIMINAL ACTIVITIES »**

Aristides Georgiou, R.N.:11714

Professor S.: Hadjidema Stamatina

Master Thesis submitted to the Department of Accounting & Finance of the Piraeus
University of Applied Sciences (T.E.I. of Piraeus) in partial fulfillment of the requirements
for the degree of M.Sc. in Public Economics and Policy

Piraeus, Greece, 2017

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω όσους συνέβαλαν, με οποιονδήποτε τρόπο, στην επιτυχή ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού προγράμματος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτρια μου κ. Σταματίνα Χατζηδήμα για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε και για τις πολύτιμες συμβουλές της. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω ολόψυχα τον Πρόεδρο αυτού του μεταπτυχιακού προγράμματος κ. Θεόδωρο Παπαηλία που μου έδωσε τη δυνατότητα να συμμετάσχω σε αυτό το πρόγραμμα σπουδών και με τις γνώσεις του και την εμπειρία του με στήριξε καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου, καθώς και όλους τους καθηγητές του μεταπτυχιακού προγράμματος του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Πειραιά, για τις πολύτιμες γνώσεις που μας προσέφεραν όλα αυτά τα χρόνια.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ το οφείλω στην οικογένειά μου για την υποστήριξη που μου έχει προσφέρει και την υπομονή που έχει επιδείξει όλα αυτά τα χρόνια καθώς και στους φίλους συναδέλφους που συμμετείχαν στην έρευνα της διπλωματικής μου εργασίας.

«ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ- ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ»

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αναμφίβολα, ένα από τα πλέον εκτεταμένα, σύνθετα και πολυδιάστατα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι σύγχρονες κοινωνίες, είναι το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, ευρέως γνωστό και ως «ξέπλυμα χρήματος». Στην εργασία αυτή καταγράφονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες για την κατανόηση του φαινομένου, αναλύονται οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις του παγκοσμίως και στην Ελλάδα, καθώς και η σύνδεσή του με την φοροδιαφυγή, την δωροδοκία και την διαφορά. Περιγράφονται τα στάδια και η διαδικασία νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, καθώς και οι συνηθέστερες τεχνικές που χρησιμοποιούνται. Καταγράφονται δείκτες εντοπισμού των ασυνήθιστων συναλλαγών, μέσω των φορολογικών ελέγχων και των τραπεζικών ιδρυμάτων, που καθιστούν δυνατή την απόκρυψη και την δικαιολόγηση της παράνομης προέλευσης, της ροής και της κατοχής των χρημάτων ή περιουσιακών στοιχείων. Στη συνέχεια μελετάται η αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού σε διεθνές, ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο και τα θεσμικά όργανα που σχηματίστηκαν για την δημιουργία μίας νομοθετικής ασπίδας προστασίας της νομιμότητας. Στην ελληνική νομοθεσία γίνεται εκτενής παρουσίαση των νομοθετημάτων που υφίστανται από το 1990 και μετά.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: εγκληματικές δραστηριότητες, νομιμοποίηση εσόδων, διαδικασία νομιμοποίησης εσόδων, δείκτες εντοπισμού νομιμοποίησης εσόδων

« MONEY LAUNDERING FROM ILLEGAL - CRIMINAL ACTIVITIES »

Abstract

Undoubtedly, one of the most extensive, complex and multidimensional problems faced by modern societies is the phenomenon of legalizing proceeds from criminal activities, widely known as "money laundering". In this paper we record all the necessary information for understanding the phenomenon and we analyze the economic and social impact worldwide and in Greece in particular, as well as its relation with tax evasion, kickback and corruption. We describe the stages and the money laundering process and the most common techniques used. We also record tracking indicators of unusual transactions, through tax audits and banking institutions, which make it possible to hide and justify the illegal origin, flow and possession of money or property. Subsequently, we study the treatment of this phenomenon on international, European and national level and the institutions formed for the creation of a legislative protective shield of legality. In the Greek legislation there is an extensive presentation of the statutes that have been in force from 1990 onwards.

Key Words: criminal activities, money laundering, money laundering process, tracking indicators of proceeds legalization

Πίνακας περιεχομένων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	ix
Abstract	x
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	3
ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΝΟΙΩΝ	3
1.1 Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες (εγκληματικές) δραστηριότητες	3
1.2 Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες (εγκληματικές) δραστηριότητες Διεθνών Οργανισμών	5
1.3 Οι «εγκληματικές δραστηριότητες».....	6
1.4 Σύνδεση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητας με την φοροδιαφυγή	8
1.5 Σύνδεση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες με την δωροδοκία και διαφθορά	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	11
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	11
2.1 Οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	15
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	15
3.1 Φάσεις της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.....	15
3.2 Τεχνικές της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	23
ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.....	23
4.1 Εντοπισμός μέσω φορολογικών ελέγχων.....	23
4.1.1 Ο ρόλος των φορολογικών ελεγκτών στην καταπολέμηση του φαινομένου	23

4.1.2 Εντοπίζοντας την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες - εγκληματικές δραστηριότητες	24
4.2 Εντοπισμός μέσω τραπεζικών ιδρυμάτων.....	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	39
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	39
5.1 Διεθνές περιβάλλον	40
5.1.1 FATF	40
5.2 Ευρωπαϊκό περιβάλλον	42
5.2.1 Σύμβαση Συμβουλίου της Ευρώπης.....	42
5.2.2 1 ^η Οδηγία 91/308/ΕΟΚ.....	43
2 ^η Οδηγία 2001/97/ΕΚ	43
5.2.4 3 ^η Οδηγία 2005/60/ΕΚ	44
5.2.5 4 ^η Οδηγία 2015/849/ΕΚ	45
5.3 Ελληνικό περιβάλλον	46
5.3.1 Νόμος 2145/93 (ΦΕΚ 88/Α/28-5-1993).....	47
5.3.2 Νόμος 2331/95 (ΦΕΚ 173/Α/24-8-1995).....	47
5.3.3 Νόμος 3424/05 (ΦΕΚ 305 Α'/13.12.2005).....	48
5.3.4 Νόμος 3691/08 (ΦΕΚ 166 Α'/05.08.2008).....	49
5.3.5 Νόμος 3842/10 (ΦΕΚ58 Α'/23.04.2010).....	50
5.3.6 Νόμος 3932/11 (ΦΕΚ 49 Α'/10.03.2011).....	51
5.3.7 Αρχή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες.....	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.....	55
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	55
6.1 Αντικείμενο της έρευνας	55
6.2 Ερευνητικές υποθέσεις.....	55
6.3 Καθορισμός μεθόδου δειγματοληψίας	56
6.4 Δομή ερωτηματολογίου.....	57
6.5 Καταχώριση, επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων	58

6.6 Ηθική ζητήματα.....	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.....	59
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	59
7.1 Ανάλυση δείγματος	59
7.2 Πίνακες σχετικών συχνοτήτων	68
7.2 Συσχέτιση ⁹⁴	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8.....	117
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	117
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	129
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	133

	Κατάλογος Πινάκων	Σελ.
Πίνακας 7.1	Φύλο	60
Πίνακας 7.2	Ηλικία	61
Πίνακας 7.3	Εκπαιδευτικό επίπεδο	62
Πίνακας 7.4	Έτη προϋπηρεσίας	63
Πίνακας 7.5	Θέση εργασίας	65
Πίνακας 7.6	Συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα	66
Πίνακας 7.7	Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων	67
Πίνακας 7.8	Αιτίες του φαινομένου της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες στην χώρα μας	68
Πίνακας 7.9	Πως αντιλαμβάνονται οι φορολογικοί ελεγκτές το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	70
Πίνακας 7.10	Το ελληνικό κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα που έχει για να καταπολεμήσει το φαινόμενο;	72
Πίνακας 7.11	Νομιμοποίηση του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης	74
Πίνακας 7.12	Περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος»	76
Πίνακας 7.13	Ενδείξεις νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές σε επιχειρηματική δραστηριότητα	78
Πίνακας 7.14	Η κίνηση κεφαλαίων προς και από το εξωτερικό, ενώ η επιχείρηση δεν πραγματοποιεί εισαγωγές ή εξαγωγές αγαθών, ως δείκτης ένδειξης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	80
Πίνακας 7.15	Η σημαντική αύξηση καταθέσεων, χωρίς αντίστοιχη αύξηση της δραστηριότητας της επιχείρησης, ως δείκτης ένδειξης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	82
Πίνακας 7.16	Σπάσιμο συμβολαίου συνταξιοδοτικού προγράμματος, ως ύποπτη συναλλαγή	84
Πίνακας 7.17	Αποτελεσματικότητα θεσμικού πλαισίου	85
Πίνακας 7.18	Πρόσβασης σε πόρους για την αντιμετώπιση του φαινομένου	86
Πίνακας 7.19	Ανεξαρτησία υπηρεσιών που ασχολούνται με την έρευνα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	87
Πίνακας 7.20	Ενέργειες φορολογικού ελεγκτή σε περίπτωση διαπίστωσης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες	89
Πίνακας 7.21	Προώθηση του ηλεκτρονικού περιουσιολογίου και «πόθεν έσχες» ως μέτρα μείωσης του φαινομένου	90
Πίνακας 7.22	Προώθηση και επαναχρησιμοποίηση των κατασχεμένων αγαθών που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, σε κοινωνικούς σκοπούς και περιορισμός του φαινομένου	91
Πίνακας 7.23	Πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία	92
Πίνακας 7.24	Δυνατότητα ελάττωσης ή εξάλειψης του φαινομένου από τις κοινωνίες	93
Πίνακας 7.25	Συσχέτιση, Προϋπηρεσίας με το αν το ελληνικό κράτος εξαντλεί κάθε νομικό δικαίωμα που έχει για να καταπολεμήσει το φαινόμενο	95
Πίνακας 7.26	Συσχέτιση, Προϋπηρεσίας με την άποψη για την νομιμοποίηση του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης στην ελληνική οικονομία	97
Πίνακας 7.27	Συσχέτιση, Θέση εργασίας με συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα, σχετικά με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες»	99
Πίνακας 7.28	Συσχέτιση, Εκπαιδευτικό επίπεδο με ερώτηση« Γνωρίζετε περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος»;	101
Πίνακας 7.29	Συσχέτιση, Ηλικία με εκπαιδευτικό επίπεδο	103
Πίνακας 7.30	Συσχέτιση, Ηλικία ελεγκτή με ερώτηση « Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως:1.Ένα φαινόμενο που συνέβαινε πάντα, 2 Ένα φαινόμενο το οποίο θέτει σε κίνδυνο την εθνική εξουσία, τις δημοκρατικές, αξίες, τις εθνικές οικονομίες και τον άνθρωπο, 3 Ένα φαινόμενο χωρίς σοβαρές συνέπειες στον τρόπο ζωής μας, 4 Ένα φαινόμενο με θετικά αποτελέσματα για την κοινωνία και την οικονομία, 5 Δεν γνωρίζω».	105

Πίνακας 7.31	Συσχέτιση, Ηλικίας ελεγκτή με ερώτηση «Θεωρείτε ότι το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο είναι αποτελεσματικό».	107
Πίνακας 7.32	Συσχέτιση, Έτη προϋπηρεσίας ελεγκτή με ερώτηση « Η υπηρεσίας σας, σας παρέχει πρόσβαση στους πόρους που χρειάζεστε για να εκτελέσετε την εργασία σας με αποτελεσματικότητα;»	109
Πίνακας 7.33	Συσχέτιση, του φύλου ελεγκτή με ερώτηση « Πιστεύετε ότι οι υπηρεσίες που ασχολούνται με την έρευνα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, θα πρέπει να λειτουργούν υπό καθεστώς αυξημένης ανεξαρτησίας;»	111
Πίνακας 7.34	Συσχέτιση, Φύλο ελεγκτή με ερώτηση « Πιστεύετε η προώθηση του ηλεκτρονικού περιουσιολογίου και ενίσχυση του μέτρου του «πόθεν έσχες» θα μείωνε το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες».	113
Πίνακας 7.35	Συσχέτιση, Έτη προϋπηρεσίας ελεγκτή με ερώτηση « Θα συμφωνούσατε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία, με ταυτόχρονη διασφάλιση του απορρήτου, παρά το γεγονός ότι καταστρατηγείται η αρχή των προσωπικών δεδομένων»	115

	Κατάλογος Διαγραμμάτων	
Διάγραμμα 7.1	Φύλο	60
Διάγραμμα 7.2	Ηλικία	61
Διάγραμμα 7.3	Εκπαιδευτικό επίπεδο	62
Διάγραμμα 7.4	Εκπαιδευτικό επίπεδο	63
Διάγραμμα 7.5	Έτη προϋπηρεσίας	64
Διάγραμμα 7.6		
Διάγραμμα 7.7	Θέση εργασίας	65
Διάγραμμα 7.8	Συμμέτοχη σε εκπαιδευτικά προγράμματα	66
Διάγραμμα 7.9	Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων	67
Διάγραμμα 7.10	Αιτίες του φαινομένου της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές	69
Διάγραμμα 7.11	δραστηριότητες στην χώρα μας	
Διάγραμμα 7.12	Πως αντιλαμβάνονται οι φορολογικοί ελεγκτές το φαινόμενο της	71
Διάγραμμα 7.13	νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	
Διάγραμμα 7.14	Το ελληνικό κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα που έχει για να	73
Διάγραμμα 7.15	καταπολεμήσει το φαινόμενο;	
Διάγραμμα 7.16	Νομιμοποίηση του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης	75
Διάγραμμα 7.17		
Διάγραμμα 7.18	Περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος»	77
Διάγραμμα 7.19		
Διάγραμμα 7.20	Ενδείξεις νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές σε επιχειρηματική	79
Διάγραμμα 7.21	δραστηριότητα	
Διάγραμμα 7.22	Η κίνηση κεφαλαίων προς και από το εξωτερικό, ενώ η επιχείρηση δεν	81
Διάγραμμα 7.23	πραγματοποιεί εισαγωγές ή εξαγωγές αγαθών, ως δείκτης ένδειξης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	
Διάγραμμα 7.24	Η σημαντική αύξηση καταθέσεων, χωρίς αντίστοιχη αύξηση της	83
Διάγραμμα 7.25	δραστηριότητας της επιχείρησης, ως δείκτης ένδειξης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	
Διάγραμμα 7.26	Σπάσιμο συμβολαίου συνταξιοδοτικού προγράμματος, ως ύποπτη συναλλαγή	84
Διάγραμμα 7.27	Αποτελεσματικότητα θεσμικού πλαισίου	85
Διάγραμμα 7.28	Πρόσβασης σε πόρους για την αντιμετώπιση του φαινομένου	86
Διάγραμμα 7.29	Ανεξαρτησία υπηρεσιών που ασχολούνται με την έρευνα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	87
Διάγραμμα 7.30	Ενέργειες φορολογικού ελεγκτή σε περίπτωση διαπίστωσης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες	89
Διάγραμμα 7.31	Προώθηση του ηλεκτρονικού περιουσιολογίου και «πόθεν έσχες» ως μέτρα μείωσης του φαινομένου	90
Διάγραμμα 7.32	Προώθηση και επαναχρησιμοποίηση των κατασχεμένων αγαθών που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, σε κοινωνικούς σκοπούς και περιορισμός του φαινομένου	91
Διάγραμμα 7.33	Πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία	92
Διάγραμμα 7.34	Δυνατότητα ελάττωσης ή εξάλειψης του φαινομένου από τις κοινωνίες	93
Διάγραμμα 7.35	Συσχέτιση, Προϋπηρεσίας με το αν το ελληνικό κράτος εξαντλεί κάθε νομικό δικαίωμα που έχει για να καταπολεμήσει το φαινόμενο	96
Διάγραμμα 7.36	Συσχέτιση, Προϋπηρεσίας με την άποψη για την νομιμοποίηση του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης στην ελληνική οικονομία	98
Διάγραμμα 7.37	Συσχέτιση, Θέση εργασίας με συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα, σχετικά με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες»	100
Διάγραμμα 7.38	Συσχέτιση, Εκπαιδευτικό επίπεδο με ερώτηση « Γνωρίζετε περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος»;	102
Διάγραμμα 7.39	Συσχέτιση, Ηλικία με εκπαιδευτικό επίπεδο	104

Διάγραμμα 7.40	Συσχέτιση, Ηλικία ελεγκτή με ερώτηση « Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως: 1 Ένα φαινόμενο που συνέβαινε πάντα, 2 Ένα φαινόμενο το οποίο θέτει σε κίνδυνο την εθνική εξουσία, τις δημοκρατικές, αξίες, τις εθνικές οικονομίες και τον άνθρωπο, 3 Ένα φαινόμενο χωρίς σοβαρές συνέπειες στον τρόπο ζωής μας, 4 Ένα φαινόμενο με θετικά αποτελέσματα για την κοινωνία και την οικονομία, 5 Δεν γνωρίζω».	106
Διάγραμμα 7.41	Συσχέτιση, Ηλικίας ελεγκτή με ερώτηση «Θεωρείτε ότι το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο είναι αποτελεσματικό».	108
Διάγραμμα 7.42	Συσχέτιση, Έτη προϋπηρεσίας ελεγκτή με ερώτηση « Η υπηρεσίας σας, σας παρέχει πρόσβαση στους πόρους που χρειάζεστε για να εκτελέσετε την εργασία σας με αποτελεσματικότητα;»	110
Διάγραμμα 7.43	Συσχέτιση, του φύλου ελεγκτή με ερώτηση « Πιστεύετε ότι οι υπηρεσίες που ασχολούνται με την έρευνα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, θα πρέπει να λειτουργούν υπό καθεστώς αυξημένης ανεξαρτησίας;»	112
Διάγραμμα 7.44	Συσχέτιση, Φύλο ελεγκτή με ερώτηση « Πιστεύετε η προώθηση του ηλεκτρονικού περιουσιολογίου και ενίσχυση του μέτρου του «πόθεν έσχες» θα μείωνε το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες».	114
Διάγραμμα 7.45	Συσχέτιση, Έτη προϋπηρεσίας ελεγκτή με ερώτηση « Θα συμφωνούσατε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία, με ταυτόχρονη διασφάλιση του απορρήτου, παρά το γεγονός ότι καταστρατηγείται η αρχή των προσωπικών δεδομένων»	116

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (πρακτική γνωστή στην αγγλική ορολογία ως «money laundering» και στην ελληνική ως «ξέπλυμα χρήματος») είναι ένα φαινόμενο το οποίο αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά θέματα στην ατζέντα της διεθνούς οικονομικής κοινότητας. Τα τεράστια κέρδη, που αποφέρουν οι παράνομες δραστηριότητες, δημιούργησαν την ανάγκη να εξευρεθούν πρακτικές για να δώσουν στα κέρδη αυτά μια επίφαση νομιμότητας, προκειμένου να διευκολυνθεί η μετέπειτα επανεπένδυσή τους στην νόμιμη οικονομία ή τοποθετησή τους σε παράνομες πράξεις αλλά ταυτόχρονα να μην κινδυνεύουν να αποκαλυφθούν.

Στην εργασία αυτή γίνεται μια προσπάθεια να κατανοήσουμε το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, με απώτερο σκοπό τον περιορισμό του φαινομένου. Παρατίθενται άρθρα και μελέτες, σχετικά με το «ξέπλυμα χρήματος», καθώς και εκτενής αναφορά στις φάσεις και τις τεχνικές της νομιμοποίησης εσόδων και τον τρόπο εντοπισμού τους μέσω των φορολογικών ελέγχων και των τραπεζικών ιδρυμάτων. Αναλύονται οι Οικονομικές και Κοινωνικές επιπτώσεις του «ξέπλυματος χρήματος» παγκοσμίως και στην Ελλάδα ειδικότερα, καθώς και η σύνδεσή του με την φοροδιαφυγή, την δωροδοκία και την διαφθορά. Μελετάται η αντιμετώπιση του φαινομένου σε διεθνές, ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο και τα θεσμικά όργανα που σχηματίστηκαν για την δημιουργία μίας νομοθετικής ασπίδας προστασίας της νομιμότητας. Θα αναλυθούν οι νομοθετικές ρυθμίσεις που υφίστανται στην Ελλάδα από το 1990 και μετά.

Τέλος, θα διεξαχθεί έρευνα με συμμετοχή φορολογικών ελεγκτών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων και συγκεκριμένα των ελεγκτικών υπηρεσιών του Κέντρου Ελέγχου Μεγάλου Πλούτου (ΚΕ.ΦΟ.ΜΕ.Π.) και της Υπηρεσίας Έρευνας Διασφάλισης Δημόσιων Εσόδων (Υ.Ε.Δ.Δ.Ε.), με σκοπό να διερευνηθεί ο βαθμός κατανόησης του φαινομένου της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες ή εγκληματικές δραστηριότητες από τους φορολογικούς ελεγκτές, καθώς και ο βαθμός ετοιμότητας και ενημέρωσής τους, για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΝΟΙΩΝ

1.1 Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες (εγκληματικές) δραστηριότητες

Έχουν δοθεί πολλές ερμηνείες ως προς το ορισμό της έννοιας της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, γνωστή ως και «ξέπλυμα βρώμικου χρήματος».

Το «ξέπλυμα βρώμικου χρήματος» είναι η προσπάθεια του οργανωμένου και όχι μόνο εγκλήματος, να προσδώσει νομιμοφάνεια στα έσοδα που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες, επιχειρείται δηλαδή η συγκάλυψη της πραγματικής προέλευσής των εσόδων κυρίως μέσω διαδοχικών συναλλαγών και επενδύσεων, με σκοπό να μην γίνεται αντιληπτή από τις διωκτικές αρχές η παράνομη προέλευσή τους. Περικλείει όλες εκείνες τις δραστηριότητες που έχουν ως στόχο να αποκρύψουν την παράνομη προέλευση κεφαλαίων και να τους δώσουν μια επίφαση νομιμότητας προκειμένου να διευκολυνθεί η μετέπειτα επανεπένδυση τους στην νόμιμη οικονομία.(Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ειδική επιτροπή-2009-2014-,2009 σελ 1).

Ο ορισμός της «Προεδρικής Επιτροπής για το Οργανωμένο Έγκλημα των Η.Π.Α.» αποτέλεσε τη βάση για μια πλειάδα μεταγενέστερων ορισμών και αναφέρει ότι «Ως νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες περιγράφεται η διαδικασία μέσω της οποίας αποκρύπτεται η ύπαρξη, η παράνομη πηγή ή η παράνομη χρήση εσόδων, τα οποία στη συνέχεια μεταμφιέζονται με τέτοιο τρόπο ώστε η προέλευσή τους να εμφανίζεται νόμιμη. » (Σταύρος Α. Κάτσιος, 1998 σελ 27)

Το ξέπλυμα χρήματος είναι η διαδικασία που ακολουθείται προκειμένου οι εγκληματίες να αποκρύψουν την παράνομη προέλευση των κεφαλαίων που αποκτούν και να μεταβάλουν την ταυτότητά τους, ώστε να φαίνεται ότι αποκτήθηκαν ή ότι προέρχονται από νόμιμη πηγή, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν είτε σε νόμιμες επενδύσεις είτε σε νέες παράνομες ενέργειες (Γ.Τραγάκης, δελτίο ΕΕΤ Τεύχος 2 1995).

Γενικά, αφορά στην διαδικασία μέσω της οποίας αποκρύπτεται ή μεταμφιέζεται η ύπαρξη, η παράνομη πηγή, η διακίνηση, ο προορισμός ή χρησιμοποίηση περιουσιακών στοιχείων και κεφαλαίων παράνομης προέλευσης, με σκοπό να εμφανιστούν ως νόμιμα. Αυτή η διαδικασία είναι ιδιαίτερης σπουδαιότητας για τους εγκληματίες, αφού τους

επιτρέπει να εκμεταλλευτούν τα κέρδη από τις εγκληματικές τους δραστηριότητες, χωρίς να γίνεται αντιληπτό από τις διωκτικές αρχές(Σταύρος Κάτσιος 2009, σελ. 31-43).

Επίσης «νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες –με την έννοια της διάπραξης σοβαρών ποινικών αδικημάτων– είναι το σύνολο των πράξεων ή παραλείψεων με τις οποίες αποκρύπτεται η πραγματική προέλευση και ο δικαιούχος των παράνομα αποκτούμενων περιουσιακών στοιχείων με τρόπο ώστε, εμφανίζοντας ότι προέρχονται από νόμιμη οικονομική δραστηριότητα, να διατηρεί τον έλεγχο αυτών» (Σταύρος Α. Κάτσιος 1998 σελ.30) .

Στην ελληνική νομοθεσία με τον Ν. 3691/2008, άρθρο 2 στην παράγραφο 2, ορίζεται ότι νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες αποτελούν οι ακόλουθες πράξεις :

α) Η μετατροπή ή μεταβίβαση περιουσίας εν γνώσει του γεγονότος ότι προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες, με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής της ή την παροχή συνδρομής σε οποιονδήποτε εμπλέκεται στις δραστηριότητες αυτές, προκειμένου να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του.

β) Η απόκρυψη ή η συγκάλυψη της αλήθειας με οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο, όσον αφορά στη φύση, προέλευση, διάθεση, διακίνηση ή χρήση περιουσίας ή στον τόπο όπου αυτή αποκτήθηκε ή ευρίσκεται ή την κυριότητα επί περιουσίας ή σχετικών με αυτή δικαιωμάτων, εν γνώσει του γεγονότος ότι η περιουσία αυτή προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες.

γ) Η απόκτηση, κατοχή, διαχείριση ή χρήση περιουσίας, εν γνώσει κατά το χρόνο της κτήσης ή της διαχείρισης, του γεγονότος ότι η περιουσία προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες.

δ) Η χρησιμοποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα με την τοποθέτηση σε αυτόν ή τη διακίνηση μέσω αυτού εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, με σκοπό να προσδοθεί νομιμοφάνεια στα εν λόγω έσοδα.

ε) Η σύσταση οργάνωσης ή ομάδας δύο τουλάχιστον ατόμων για τη διάπραξη μιας ή περισσότερων από τις πράξεις που αναφέρονται στα παραπάνω στοιχεία α' έως δ' και η συμμετοχή σε τέτοια οργάνωση ή ομάδα.

(Νόμος 2145/1993 - ΦΕΚ 88/Α/28-5-1993, Ν. 3691/2008-ΦΕΚ Α' 166/05-08-2008).

1.2 Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες (εγκληματικές) δραστηριότητες Διεθνών Οργανισμών

Η Οδηγία 91/308/ΕΟΚ(L 166 της 28.6.1991 Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης) του Συμβουλίου, της 10ης Ιουνίου 1991, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, συμπεριλαμβάνει τις εκ προθέσεως τελεωμένες πράξεις που είναι οι εξής:

- Η μετατροπή ή η μεταβίβαση περιουσίας, εν γνώσει του ότι προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε παράνομη δραστηριότητα, με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της προέλευσής της, ή την παροχή συνδρομής σε οποιονδήποτε ενέχεται στη δραστηριότητα αυτή, προκειμένου να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του.
- Η απόκρυψη ή η συγκάλυψη της αλήθειας όσον αφορά τη φύση, προέλευση, διάθεση ή διακίνηση περιουσίας ή τον τόπο στον οποίο αυτή ευρίσκεται, ή την κυριότητα επί περιουσίας ή εκ σχετικών μ' αυτή δικαιωμάτων, εν γνώσει του ότι προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε παράνομη δραστηριότητα.
- Η απόκτηση, η κατοχή ή η χρήση περιουσίας εν γνώσει, κατά τον χρόνο της κτήσης, του γεγονότος ότι η περιουσία προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε παράνομη δραστηριότητα.
- Η συμμετοχή σε μια από τις πράξεις που αναφέρουν τα προηγούμενα τρία σημεία, η σύσταση οργανώσεως για τη διάπραξή της, η απόπειρα διάπραξης, η υποβοήθηση, η υποκίνηση, η παροχή συμβουλών σε τρίτο πρόσωπο για τη διάπραξή της ή η διευκόλυνση της τέλεσης της πράξης.

Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες υπάρχει ακόμη και αν οι δραστηριότητες από τις οποίες προέρχονται τα προς νομιμοποίηση περιουσιακά στοιχεία, διαπράττονται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους ή τρίτης χώρας, εφόσον αυτές θα ήταν βασικό αδίκημα αν διαπράττονταν στην Ελλάδα και θεωρούνταν αξιόποινες (Θεμιστοκλής Ι. Σοφός 2011, σελ 147).

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σε έγγραφο εργασίας αναφέρει «νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές ενέργειες περικλείει όλες εκείνες τις

δραστηριότητες που ως στόχο έχουν να αποκρύψουν την παράνομη προέλευση κεφαλαίων και να τους δώσουν μια επίφαση νομιμότητας προκειμένου να διευκολυνθεί η μετέπειτα επανεπένδυση τους στην νόμιμη οικονομία»(Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο ειδική επιτροπή - 2009-2014-, 2009 σελ 2).

Η FATF (Financial Action Task Force), (www.fatf-gafi.org) ορίζει ότι στόχος ενός μεγάλου αριθμού των εγκληματικών πράξεων είναι να δημιουργήσει ένα κέρδος για το άτομο ή την ομάδα που διεξάγει την πράξη και «νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες» ως την επεξεργασία των προϊόντων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες ώστε να υποκρυφθεί η παράνομη προέλευσή τους προκειμένου να νομιμοποιηθούν τα παράνομα κτηθέντα έσοδα από εγκληματική δραστηριότητα. Αυτή η διαδικασία είναι κρίσιμης σημασίας, καθώς επιτρέπει στους εγκληματίες να απολαύσουν αυτά τα κέρδη, χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την πηγή τους.

Η UNODC (Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα), (www.unodc.org), ορίζει ότι νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι η διαδικασία που κρύβει τα παράνομα κέρδη, χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τους εγκληματίες που θέλουν να επωφεληθούν από τα έσοδα. Υπάρχουν δύο λόγοι για τους οποίους οι εγκληματίες πρέπει να ξεπλύνουν χρήματα: (α) τα χρήματα είναι απόδειξη του εγκλήματός τους και (β) το ίδιο το χρήμα είναι ευάλωτο σε κατάσχεση και πρέπει να προστατεύεται.

1.3 Οι «εγκληματικές δραστηριότητες»

Για να συντελεστεί το κακούργημα του «ξεπλύματος βρώμικου χρήματος» απαιτείται πρώτα η διάπραξη κάποιου εγκλήματος, π.χ. σύσταση εγκληματικής οργάνωσης [ΠΚ 187], τρομοκρατικές πράξεις [ΠΚ 187 Α], παθητική δωροδοκία [ΠΚ 235], εμπορία ανθρώπων [ΠΚ 323 Α], σωματεμπορία [ΠΚ 351], εμπορία ναρκωτικών [άρθρα 4, 5, 6, 7, 8 Ν. 1729/ 87] κλπ. Η νομιμοποίηση παράνομων εσόδων (ξεπλυμα βρώμικου χρήματος) έρχεται σαν επόμενη –χρονικά- εγκληματική πράξη και αποσκοπεί στο να νομιμοποιήσει τα βρώμικα έσοδα που προήλθαν από την προηγούμενη εγκληματική δραστηριότητα, κυρίως μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος. «Έτσι δημιουργείται μια σχέση κύριας και επομένης πράξης, όπου κύρια πράξη είναι το αδίκημα από το οποίο δημιουργείται το προϊόν και επόμενη εκείνη η εγκληματική συμπεριφορά με την οποία το προϊόν αυτό αποκτά νομιμοφανή υπόσταση. Η προηγούμενη πράξη ορίζεται στον ν.2331/1995 ως εγκληματική δραστηριότητα» (Δημήτραινας Γιώργος,2002, σελ.105).

«Στοιχείο της αντικειμενικής υποστάσεως της νομιμοποίησης εσόδων οποιαδήποτε μορφής αποτελεί η προσέλευσή της προς νομιμοποίηση περιουσίας, άμεσα και αιτιακά από την τέλεση προηγούμενης εγκληματικής δραστηριότητας. Το γεγονός ότι κάποιος δεν μπορεί να δικαιολογήσει την προσέλευση των χρημάτων, τα οποία βρίσκονται στην κατοχή του, δεν αποτελεί ένδειξη για την θεμελίωση του αδικήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες».(Τσιρίδης Πολυχρόνης(2009, σελ 79).

Κύριο προϊόν των παράνομων δραστηριοτήτων είναι τα μετρητά, αφού είναι ανώνυμα και δύσκολα ανιχνεύσιμα. Όμως και άλλες μορφές περιουσιακών στοιχείων, όπως μετοχές, χρυσός, ακίνητα και κινητά περιουσιακά στοιχεία, έργα τέχνης κλπ μπορούν να αποτελέσουν προϊόν παράνομων και εγκληματικών ενεργειών.

Στην ελληνική νομοθεσία με τον όρο «εγκληματικές δραστηριότητες» εννοούμε τις παρακάτω αξιόποινες, εγκληματικές πράξεις όπως αρχικά ορίστηκαν με τον Νόμο 2331/95 (Ν.2331/95-ΦΕΚ 173/Α/24-8-1995), και στην συνέχεια συμπληρωθήκαν με τον Ν. 3691/2008 (Άρθρο 3), (Ν. 3691/2008 -ΦΕΚ 166 Α'/05.08.2008) και Ν. 3842/2010 (Ν 3842/2010 (ΦΕΚ Α' 58/23-04-2010), που καλούνται εφεξής «βασικά αδικήματα»:

- α) εγκληματική οργάνωση (άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα (ΠΚ)),
- β) τρομοκρατικές πράξεις και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (άρθρο 187Α ΠΚ)
- γ) παθητική δωροδοκία (άρθρο 235 ΠΚ),
- δ) ενεργητική δωροδοκία (236 ΠΚ),
- ε) δωροληψία και δωροδοκία πολιτικών προσώπων και δικαστικών λειτουργών (άρθρα 159, 159Α και 237 ΠΚ),
- στ) εμπορία ανθρώπων (άρθρο 323Α ΠΚ),
- ζ) απάτη με υπολογιστή (άρθρο 386Α ΠΚ),
- η) σωματεμπορία (άρθρο 351 ΠΚ),
- θ) τα προβλεπόμενα στα άρθρα 20, 21, 22 και 23 του ν.3459/2006 «Κώδικας Νόμου για τα Ναρκωτικά»(ΦΕΚ 103 Α'),
- ι) τα προβλεπόμενα στα άρθρα 15 και 17 του ν.2168/1993 «Όπλα, πυρομαχικά, εκρηκτικές ύλες κ.λπ.» (ΦΕΚ 147 Α'),
- ια) τα προβλεπόμενα στα άρθρα 53, 54, 55, 61 και 63 του ν.3028/2002 «Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» (ΦΕΚ 153 Α'),
- ιβ) τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 παράγραφοι 1 και 3 του ν.δ. 181/1974 «Περί προστασίας εξ ιοντιζουσών ακτινοβολιών» (ΦΕΚ 347 Α'),
- ιγ) τα προβλεπόμενα στο άρθρο 87 παράγραφοι 5, 6, 7 και 8 και στο άρθρο 88 του ν.3386/2005 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην

Ελληνική Επικράτεια» (ΦΕΚ 212 Α'),

ιδ) τα προβλεπόμενα στα άρθρα τέταρτο και έκτο του ν.2803/2000 «Προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» (ΦΕΚ 48 Α')

ιζ) τα προβλεπόμενα στα άρθρα 29 και 30 του ν.3340/2005 «Για την προστασία της Κεφαλαιαγοράς από πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και πράξεις χειραγώγησης αγοράς» (ΦΕΚ 112 Α'),

ιη) Τα αδικήματα: α) της φοροδιαφυγής, που προβλέπονται στο άρθρο 17, στο άρθρο 18 με την εξαίρεση της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 και του άρθρου 19 με την εξαίρεση της περίπτωσης του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του ν. 2523/1997 (Α' 179), όπως ισχύουν, β) της λαθρεμπορίας, που προβλέπονται στα άρθρα 155, 156 και 157 του ν. 2960/2001 (Α' 265), όπως ισχύουν, και

γ) της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο, που προβλέπονται στο άρθρο 25 του ν. 1882/1990 (Α' 43), όπως ισχύει, με την εξαίρεση της περίπτωσης α' της παραγράφου 1, καθώς και της μη καταβολής χρεών που προκύπτουν από χρηματικές ποινές ή πρόστιμα που επιβλήθηκαν από τα δικαστήρια ή από διοικητικές ή άλλες αρχές.

ιθ) τα προβλεπόμενα και τιμωρούμενα από τις διατάξεις του άρθρου 28 παράγραφος 3 εδάφιο α' του ν. 1650/1986.

κ) κάθε άλλο αδίκημα που τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας, της οποίας το ελάχιστο όριο είναι άνω των έξι μηνών και από το οποίο προκύπτει περιουσιακό όφελος.

1.4 Σύνδεση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες με την φοροδιαφυγή

Τα «φορολογικά εγκλήματα» τα σχετικά με άμεσους και έμμεσους φόρους περιλαμβάνονται στον ευρύ ορισμό της «εγκληματικής δραστηριότητας» δυνάμει της Οδηγίας 2015/849/ΕΚ, (L 141/73 της 5-6-2015 Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης), σύμφωνα με τις αναθεωρημένες συστάσεις της FATF. Δεδομένου ότι διάφορα φορολογικά αδικήματα μπορούν να ορισθούν σε κάθε κράτος μέλος, ως «εγκληματική δραστηριότητα» οι ορισμοί των φορολογικών εγκλημάτων στο εθνικό δίκαιο ενδέχεται να διαφέρουν. Η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές ενέργειες συνδέεται με τις συνήθεις δραστηριότητες του οργανωμένου εγκλήματος (λαθρεμπόριο οπλών, ναρκωτικών, ανθρώπων, προϊόντων κλπ), συχνά όμως έχει άμεση συνάφεια με την διαφθορά, την

φοροδιαφυγή και την φοροαπαλλαγή(Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ειδική επιτροπή, 2009 σελ.3).

Στις διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του ν. 3691/2008 (ΦΕΚ Α 166) «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις», καταγράφονται αναλυτικά οι εγκληματικές πράξεις - βασικά αδικήματα, η τέλεση των οποίων στοιχειοθετεί το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος), ανάμεσα στις οποίες περιλαμβάνονται και τα προστεθέντα με την παρ. 1 άρθρου 77 του ν.3842/2010 (ΦΕΚ Α 58) αδικήματα της φοροδιαφυγής που προβλέπονται στο άρθρο 17 του ν.2523/1997(ΦΕΚ Α 179) (αδίκημα φοροδιαφυγής για την παράλειψη υποβολής ή την υποβολή ανακριβούς δήλωσης στη φορολογία εισοδήματος, εφόσον ο φόρος που αναλογεί στα καθαρά εισοδήματα που έχουν αποκρυσταλλωθεί υπερβαίνει σε κάθε διαχειριστική περίοδο το ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ καθώς και η αποφυγή πληρωμής φόρου πλοίων), στο άρθρο 18 του ν.2523/1997(ΦΕΚ Α 179) (αδίκημα φοροδιαφυγής για μη απόδοση ή ανακριβή απόδοση Φ.Π.Α. και παρακρατούμενων φόρων, τελών ή εισφορών, εφόσον το ποσό του κύριου φόρου, τέλους ή εισφοράς ή το ποσό του ΦΠΑ που συμψηφίστηκε, επιστράφηκε ή δεν αποδόθηκε υπερβαίνει τα 3.000 ευρώ σε ετήσια βάση) και στο άρθρο 19 του ν.2523/1997(ΦΕΚ Α 179) (αδίκημα φοροδιαφυγής για πλαστά, εικονικά ή νοθευμένα φορολογικά στοιχεία, καθώς και για μη εφαρμογή διατάξεων του Κ.Β.Σ, εφόσον η συνολική αξία των εικονικών φορολογικών στοιχείων υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ), καθώς και τα αδικήματα της λαθρεμπορίας που προβλέπονται στα άρθρα 155, 156 και 157 του ν. 2360/2001 (ΦΕΚ 265Α), όπως ισχύουν. Επίσης, η μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο, που προβλέπονται στο άρθρο 25 του ν. 1882/1990 (Α' 43), όπως ισχύει, (εφόσον το συνολικό χρέος από κάθε αιτία, συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους τόκων ή προσαυξήσεων μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του πίνακα χρεών, υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ), με την εξαίρεση της μη καταβολής χρεών που προκύπτουν από χρηματικές ποινές ή πρόστιμα που επιβλήθηκαν από τα δικαστήρια ή από διοικητικές ή άλλες αρχές.

Το αδίκημα του ξέπλυματος χρήματος διαπράττεται στην περίπτωση της φοροδιαφυγής κατά την τέλεσή της, δηλαδή στην μη υποβολή δήλωσης εισοδήματος, ή άλλων φόρων, στην μη απόδοση ΦΠΑ και λοιπών παρακρατούμενων φόρων.

1.5 Σύνδεση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες με την δωροδοκία και διαφθορά

Η δωροδοκία και διαφθορά, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ (Εγχειρίδιο Ενημέρωσης των Εφοριακών και Φορολογικών Ελεγκτών για τη Δωροδοκία και τη Διαφθορά σελ 18) είναι γενεσιουργά αδικήματα για σκοπούς ξεπλύματος χρήματος και κατά συνέπεια, όταν οι φορολογικοί ελεγκτές εντοπίζουν ενδείξεις πιθανής δωροδοκίας και διαφθοράς, πρέπει επίσης να εξετάζουν την ύπαρξη πιθανών ενδείξεων για ξέπλυμα χρήματος. Προκειμένου να συγκαλύψουν αποδεικτικά στοιχεία δωροδοκίας και διαφθοράς, οι εγκληματίες συχνά χρησιμοποιούν τις ίδιες τεχνικές που χρησιμοποιούν για να φοροδιαφύγουν ή για να ξεπλύνουν έσοδα από εγκληματικές δράσεις. Όπως και στην περίπτωση της αναγνώρισης ενδείξεων για πιθανή φοροδιαφυγή ή ξέπλυμα χρήματος, οι φορολογικοί ελεγκτές πρέπει να είναι σε εγρήγορση και για ενδείξεις πιθανής δωροδοκίας ή διαφθοράς.

Το 2003 στην πόλη Merida του Μεξικό υπογράφηκε η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς (United Nations Convention against Corruption), όπου τα κράτη υποχρεώνονται να ποινικοποιήσουν και το ξέπλυμα περιουσιακών στοιχείων που προσέρχονται από την διαφθορά. Η χώρα μας έχει υπογράψει και κυρώσει τη Σύμβαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

2.1 Οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες

Η μη αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου «ξεπλύματος χρήματος από εγκληματικές δραστηριότητες» και η ανεξέλεγκτη γιγάντωσή του, προκαλεί έντονες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συνέπειες. Η οικονομική και πολιτική επιρροή των εγκληματικών οργανώσεων μπορεί να αποδυναμώσει τον κοινωνικό ιστό, τα συλλογικά και ηθικά πρότυπα και τελικά τους δημοκρατικούς θεσμούς της κοινωνίας. Το «ξέπλυμα χρήματος» συνεισφέρει και πολλαπλασιάζει τις εγκληματικές δραστηριότητες και την τρομοκρατία. Οι παράνομες δραστηριότητες χρηματοδοτούνται από τα παράνομα κεφάλαια. Η μη αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου επιτρέπει στους εγκληματίες να εκμεταλλευτούν τα κέρδη από τις εγκληματικές τους δραστηριότητες, χωρίς να γίνεται αντιληπτό από τις διωκτικές αρχές. Το οργανωμένο έγκλημα μπορεί να διεισδύσει στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, να αποκτήσει τον έλεγχο των μεγάλων τομέων της οικονομίας μέσω των επενδύσεων ή δια μέσω δωροδοκιών σε αξιωματούχους του δημοσίου και μελών της κυβέρνησης, απειλώντας την ακεραιότητα του συνόλου της κοινωνίας, αποδυναμώνοντας τον κοινωνικό ιστό, τα συλλογικά ηθικά πρότυπα υπονομεύοντας τους δημοκρατικούς θεσμούς και το κράτος του νόμου. Το ξέπλυμα χρήματος είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την υποκείμενη εγκληματική δραστηριότητα που παράγεται. Το κέρδος είναι θεμελιώδης σκοπός για την επίτευξη των στόχων των περισσότερων εγκλημάτων και, ως εκ τούτου, οι εγκληματίες κάνουν μεγάλες προσπάθειες για να ξεπλύνουν τα παράνομα αποκτηθέντα χρήματα και άλλα περιουσιακά στοιχεία. Χωρίς το προφανές όφελος, η εγκληματική δραστηριότητα θα σταματήσει. Το ξέπλυμα βρώμικου χρώματος επιτρέπει την εγκληματική δραστηριότητα να συνεχίζεται.

Η ανάπτυξη της οικονομίας των χωρών επηρεάζεται αρνητικά αφού το παράνομο χρήμα κατευθύνεται σε στείρες δραστηριότητες (έργα τέχνης, κοσμήματα, πολυτελή προϊόντα) με αποτέλεσμα η παραγωγικότητα στην οικονομία να μειώνεται. Επίσης, η διαφθορά αυξάνεται επιβραδύνοντας την οικονομική ανάπτυξη. Η αυξημένη μεταβλητότητα των διεθνών ροών κεφαλαίου και των συναλλαγματικών ισοτιμιών, λόγω

απρόβλεπτων διασυννοριακών μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων, είναι αποτέλεσμα του φαινομένου της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Οι οικονομίες των χωρών με χαλαρούς ελεγκτικούς και εποπτικούς μηχανισμούς, προσελκύουν τους εγκληματίες να νομιμοποιήσουν τα παράνομα κτηθέντα κεφάλαια, προκαλώντας υψηλό πληθωρισμό, αποστερώντας ρευστότητα από τον επίσημο χρηματοπιστωτικό τομέα, διαβρώνοντας εν τέλει την οικονομία ενός έθνους.

Η διαφθορά διεισδύει σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Αρχικά στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, αλλά και σε επαγγέλματα που εμπλέκονται άμεσα, όπως δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, αλλά και δημόσιοι λειτουργοί και πολιτικά πρόσωπα, που βοηθούν στην συγκάλυψη της παράνομης προέλευσης των κεφαλαίων.

Η φερεγγυότητα, η ακεραιότητα και η σταθερότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, όπως και η αξιοπιστία του χρηματοπιστωτικού συστήματος στο σύνολό του, μπορούν να κλονιστούν σοβαρά από τις προσπάθειες των εγκληματιών και των συνεργών τους να συγκαλύψουν την προέλευση των προϊόντων των εγκληματικών δραστηριοτήτων και να απειληθεί η εσωτερική αγορά της Ένωσης, καθώς και η διεθνής ανάπτυξη(Οδηγία 2015/849/EK).

Πολλές φορές το παράνομο χρήμα που έχει νομιμοποιηθεί, απεικονίζει εισόδημα που δεν έχει φορολογηθεί, με αποτέλεσμα την συρρίκνωση των κυβερνητικών εσόδων, με ότι αυτό συνεπάγεται (μη δυνατότητα χρηματοδότησης των κρατικών δαπανών, των επενδύσεων, της κοινωνικής πολιτικής), αυξάνοντας τις ανάγκες για εξωτερικό δανεισμό, όπου τα σχετικά υψηλά επιτόκια οδηγούν σε αύξηση του δημοσίου χρέους. Επίσης, για την αντιμετώπιση και τον περιορισμό του φαινομένου, δαπανώνται κυβερνητικοί πόροι με συνεπεία την αύξηση της φορολογίας με εμφανείς επιπτώσεις στους πολίτες που πληρώνουν κανονικά τους φόρους τους, διευρύνοντας την κοινωνική ανισότητα.

Η μη συλλογή φόρων από εισοδήματα που δεν έχει φορολογηθεί λόγω της παράνομης προέλευσής τους, επιδρά έμμεσα στην αποτελεσματικότητα της ασκούμενης δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής μιας χώρας. Η δημιουργία δημοσίων ελλειμμάτων απαιτεί χρηματοδότηση είτε με εσωτερικό δανεισμό δεσμεύοντας ιδιωτικά κεφάλαια που οδηγεί σε μείωση των ιδιωτικών επενδύσεων, είτε καταφεύγοντας σε εξωτερικό δανεισμό αυξάνοντας το δημόσιο χρέος. Εδώ πρέπει να επισημανθεί ότι οι ιδιωτικές επενδύσεις είναι καθοριστικός παράγοντας, τόσο για την ανάπτυξη, όσο και για

τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μιας χώρας. Η αύξηση ζήτησης ρευστού χρήματος, η οποία με τη σειρά της μπορεί να επηρεάσει την ελαστικότητα της ζήτησης χρήματος ως προς το επιτόκιο, κατ' επέκταση, επηρεάζει την αποτελεσματικότητα της ασκούμενης νομισματικής πολιτικής. Διαχρονικά, δημιουργείται στρέβλωση στη δομή της οικονομίας και προκαλούνται σημαντικές ανισορροπίες, καθώς επηρεάζει το διαθέσιμο εισόδημα, το οποίο με τη σειρά του επιδρά στις αποφάσεις των νοικοκυριών σχετικά με την προσφορά εργασίας, αλλά και σχετικά με την κατανομή του εισοδήματος μεταξύ κατανάλωσης, επένδυσης και αποταμίευσης.

Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί ο προσανατολισμός της ζήτησης σε συγκεκριμένους τομείς/κλάδους, για λόγους όχι απαραίτητα σχετιζόμενους με την ανταγωνιστικότητά τους έναντι άλλων, αλλά διότι παρέχουν τη δυνατότητα επισημοποίησης του πλασματικά αυξημένου διαθέσιμου εισοδήματος από τη φοροδιαφυγή (π.χ. καταναλωτικά αγαθά, αγορά ακίνητων). Τέλος, παρατηρούνται στρεβλώσεις στη λειτουργία των επιμέρους της κλάδων της παραγωγικής λειτουργίας σε μια οικονομία. Επηρεάζεται αρνητικά η ανταγωνιστικότητα των υγιών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην επίσημη οικονομία. Δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις στην επίσημη οικονομία δεν μπορούν να περιορίσουν το κόστος παραγωγής, για να ανταγωνιστούν την πλασματική μείωση του κόστους από τις επιχειρήσεις που φοροδιαφεύγουν ή δραστηριοποιούνται μέσω της παραοικονομίας, το αποτέλεσμα είναι η εκδίωξη των υγιών επιχειρήσεων από τον κλάδο και, κατ' επέκταση, η μείωση της ανταγωνιστικότητας όλης της οικονομίας(Ernst & Young (EY) 2016, σελ 10) .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

3.1 Φάσεις της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

Όταν μια εγκληματική δραστηριότητα παράγει σημαντικά κέρδη, το άτομο ή η ομάδα που εμπλέκονται πρέπει να βρουν έναν τρόπο για να ελέγχουν τα κεφάλαια χωρίς να προσελκύσουν την προσοχή στην υποκείμενη δραστηριότητα ή στα πρόσωπα που εμπλέκονται. Αυτό επιτυγχάνεται με την συγκάλυψη των πηγών, αλλάζοντας τη μορφή, ή την μετακίνηση των κεφαλαίων σε ένα μέρος όπου είναι λιγότερο πιθανό να προσελκύσουν την προσοχή.

Έχει παρατηρηθεί ότι το ξέπλυμα γίνεται κυρίως με συγκεκριμένες επαναλαμβανόμενες πράξεις, γεγονός που βοηθά τις προσπάθειες για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου, απεικονίζοντας τις πράξεις αυτές σε μοντέλα. Η διαδικασία νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες έχει απεικονισθεί και αναλυθεί σαν ένα κυκλοφοριακό σύστημα, σύμφωνα με το οποίο τα έσοδα των εγκληματικών πράξεων εισέρχονται στη νόμιμη αγορά, όπου τοποθετούνται και διαστρωματώνονται / συσσωρεύονται. Στη συνέχεια, επανατοποθετούνται είτε άμεσα σε νέες εγκληματικές δραστηριότητες, είτε έμμεσα μέσω νόμιμων επενδύσεων. Η συστηματοποίηση, η οποία γίνεται ευρέως αποδεκτή τόσο από την αμερικανική όσο και από την ευρωπαϊκή θεωρία, είναι αυτή η οποία προέκυψε από τη σχετική έκθεση των τελωνειακών υπηρεσιών των Η.Π.Α. και με βάση αυτήν διακρίνονται τρεις φάσεις στη διαδικασία νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (Κάτσιος Στ. 1998, σελ 81-82).

A. Τοποθέτηση (placement stage)

Πρόκειται για την αρχική τοποθέτηση των χρημάτων, που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες, με τη μορφή επενδύσεων σε χρηματοοικονομικούς οργανισμούς και πιστωτικά ιδρύματα, όπως τράπεζες, χρηματιστηριακές εταιρίες, ανταλλακτήρια συναλλάγματος κλπ. Στο στάδιο αυτό συμπεριλαμβάνεται και η φυσική διασυνοριακή μεταφορά χρημάτων. Κύριες μορφές τοποθέτησης είναι η κατάθεση μετρητών σε

πιστωτικά ιδρύματα, η φυσική εξαγωγή μετρητών, καθώς και η χρήση μετρητών για αγορά περιουσιακών στοιχείων μεγάλης αξίας, όπως ακίνητα, έργα τέχνης, εταιρικά μερίδια. Το στάδιο αυτό θεωρείται ιδιαίτερα επικίνδυνο, διότι το παράνομο χρήμα είναι ευκολότερα να εντοπιστεί από τις αρχές. Με την ολοκλήρωση του σταδίου αυτού τα παράνομα έσοδα δεν έχουν την μορφή ρευστού χρήματος(Κάτσιος Στ. 1998 σελ 82-93).

B. Διαστρωμάτωση (layering stage)

Στόχος σε αυτό το στάδιο είναι η απόκρυψη της εγκληματικής προέλευσης των προϊόντων και γίνεται το πρώτο βήμα για την αποκοπή των παράνομων εσόδων από την εγκληματική τους πηγή και την απόκρυψη της πραγματικής προέλευσής τους. Τα χρήματα μπορούν να μεταφέρονται και να διαιρούνται συχνά μέσω πολλαπλών επικαλυπτόμενων συναλλαγών μεταξύ τραπεζικών λογαριασμών, χωρών, ατόμων ή και εταιρειών. Είθισται επίσης χρήση τραπεζικών λογαριασμών σε χώρες με χαλαρούς νόμους ως προς το τραπεζικό απόρρητο και η ίδρυση υπεράκτιων εταιρειών. Οι διαχειριστές αυτών των κεφαλαίων εκμεταλλευόμενοι νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγελματικά απόρρητα (τραπεζικά, χρηματιστηριακά, δικηγορικά κλπ) εξασφαλίζουν την ανωνυμία των δικαιούχων των κεφαλαίων παράνομης προέλευσης(Κάτσιος Στ. 1998 σελ 82-93).

Γ. Ενσωμάτωση (integration stage)

Πρόκειται για την ενσωμάτωση αυτών των κεφαλαίων σε κλάδους νόμιμης οικονομικής δραστηριότητας. Στόχος είναι η δημιουργία μιας φαινομενικά νόμιμης προέλευσης των προϊόντων παράνομης δραστηριότητας. Η φάση ενσωμάτωσης μπορεί να διαχωριστεί περαιτέρω σε δύο υποκατηγορίες: τη δικαιολόγηση (justification), όπου επινοούνται τρόποι νομιμοποίησης των εσόδων μέσω της δημιουργίας μιας φαινομενικά νόμιμης πηγής προέλευσης των χρημάτων και την επένδυση (investment), όπου στόχος είναι η χρήση των προϊόντων παράνομης δραστηριότητας για ίδιο όφελος(Κάτσιος Στ. 1998 σελ 82-93). Στο παράρτημα του πρώτου προγράμματος των σαράντα συστάσεων της FATF(Απρίλιος 1990) επισημαίνεται ότι η τεχνική της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες έχει μακρο- και μικρο - επίπεδα. Στο μακρο-επίπεδο συμπεριλαμβάνονται οι φάσεις της τοποθέτησης, της διαστρωμάτωσης και της ολοκλήρωσης, εκ των οποίων η κάθε μια έχει άπειρες δυνατότητες εφαρμογών αλλά και μικρό-υποδιαίρέσεις. Και οι τρεις βασικές αυτές

φάσεις μπορούν να λάβουν χώρα ως τελείως ξεχωριστά και ανεξάρτητα βήματα ή ακόμα και να παραλειφθεί κάποιο από αυτά. Ο τρόπος και η μέθοδος εξαρτάται από τους διαθέσιμους μηχανισμούς και τις ανάγκες κάθε εγκληματικής οργάνωσης.

3.2 Τεχνικές της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

Παρακάτω γίνεται μια προσπάθεια να αποτυπωθούν οι σημαντικότερες τεχνικές που χρησιμοποιούν οι εγκληματίες στην προσπάθεια να νομιμοποιήσουν το προϊόν της παράνομης δραστηριότητάς τους. Οι εγκληματίες έχουν να επιδείξουν μια αξιοθαύμαστη προσαρμοστικότητα σε κάθε προσπάθεια των διωκτικών αρχών να εντοπίσουν τις παράνομες δραστηριότητες, με αποτέλεσμα οι μέθοδοι και οι τεχνικές συνεχώς να εξελίσσονται ή να επινοούνται νέοι (Σταύρος Α. Κάτσιος 1998, σελ 82-83) .

- **Μέθοδος του μυρμηγκιού (Smurfing or structuring)** - Πολλαπλές καταθέσεις με ποσά κάτω των κάτω από το όριο αναφοράς ή αναγνώρισης. Η «μέθοδος του μυρμηγκιού» πρόκειται για μια ευρέως διαδεδομένη πρακτική, με την οποία διοχετεύεται το «βρώμικο χρήμα» στο νόμιμο χρηματοπιστωτικό σύστημα κατακερματίζοντας τον όγκο των χρημάτων σε πολλές συναλλαγές κάτω από το όριο αναφοράς ή αναγνώρισης. Για να εφαρμοστεί η συγκεκριμένη μέθοδος χρειάζεται ένας μεγάλος αριθμός ατόμων, οι κοινώς λεγόμενοι «απεσταλμένοι» (runners/smurfs/strawmen) οι οποίοι δεν κινούν τις υποψίες. Οι «απεσταλμένοι», είτε προβαίνουν απευθείας σε καταθέσεις (σε τραπεζικούς λογαριασμούς), είτε μετατρέπουν τα ποσά σε ταχυδρομικές και τραπεζικές επιταγές, τις οποίες στη συνέχεια προωθούν σε μεσάζοντες, οι οποίοι με τη σειρά τους τις επαναπροωθούν σε άλλες τράπεζες, όπου κατατίθενται στους λογαριασμούς των «δικαιούχων». Τέλος, για την επιτυχία της μεθόδου structuring, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η οποιασδήποτε μορφής συνέργια από την πλευρά του τραπεζικού ιδρύματος, είτε η συμμετοχή του είναι ενεργητική, είτε παθητική.

- **Συνέργια από το εσωτερικό κάποιου χρηματοπιστωτικού οργανισμού**

Η διαφθορά των τραπεζικών υπαλλήλων και ο έλεγχος χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από παράνομα συμφέροντα. Πρόκειται για τον ιδεώδη τρόπο τοποθέτησης μεγάλων χρηματικών ποσών. Οι δράστες μέσω της δωροδοκίας, του εκβιασμού, καθώς και της εκμετάλλευσης μιας δύσκολης οικονομικής κατάστασης του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, νομιμοποιούν χρήμα. Βέβαια, η πιο αποτελεσματική μέθοδος για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες μέσω των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, είναι

η απόκτηση του ελέγχου ενός τραπεζικού ιδρύματος(Σταύρος Α. Κάτσιος 1998, σελ 88-89) .

- **Η λαθραία φυσική μεταφορά του χρήματος**

Θεωρείται η πιο «πρωτόγονη» μέθοδος. Ο δράστης μεταφέρει χρήματα, είτε γεμίζοντας τις βαλίτσες με χρήμα, είτε τα κρύβει σε φορτία με δήθεν εμπορεύματα, είτε τα αποστέλλει με ιδιωτικό ταχυδρομείο. Σκοπός του είναι να μεταφέρει τα χρήματα σε κάποιο «φορολογικό παράδεισο» ή υπεράκτιο χρηματοπιστωτικό κέντρο και προπάντων σε μια χώρα που έχει αυστηρή νομοθεσία τραπεζικού απορρήτου και δεν διαθέτει συναλλαγματικούς περιορισμούς. Έτσι, μπορεί με ευκολία το χρήμα να επανεξαχθεί μέσω χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, χωρίς να αφήσει ίχνη για τις διωκτικές αρχές(Σταύρος Α. Κάτσιος 1998, σελ 88-89).

- **Απόκτηση υλικών αντικειμένων** (αυτοκίνητα, πλοία, αεροπλάνα, ακίνητα, πολύτιμα μέταλλα) ή χρηματο-οικονομικών εργαλείων (μετοχές, ταξιδιωτικές επιταγές, τραπεζικές επιταγές, μετοχές), όπου δεν προβλέπεται έλεγχος « πόθεν έσχες ».

- **Ανάμιξη παράνομων εσόδων με νόμιμα**

Επειδή τα έσοδα από παράνομη δραστηριότητα είναι συνήθως σε μορφή μετρητών, σε αρκετές περιπτώσεις κατασκευάζονται επιχειρήσεις βιτρίνα με συνθήκες πώλησης τοις μετρητοίς ώστε να μην είναι δυνατός ο εντοπισμός των πελατών και της προέλευσης των χρημάτων. Αυτό που συμβαίνει στην πραγματικότητα είναι ότι ο εγκληματίας καταθέτει τα παράνομα κεφάλαια στον τραπεζικό λογαριασμό της επιχείρησης, μαζί με κεφάλαια από πραγματικές πωλήσεις. Τα παράνομα κεφάλαια καταγράφονται στα βιβλία και αρχεία ως χρήματα που προέρχονται από πραγματικά συνολικά κέρδη και το διογκωμένο εισόδημα αναφέρεται στην φορολογική δήλωση του εγκληματία. Η εταιρεία ενδεχομένως να μην χρειάζεται να καταβάλει φόρο επ' αυτού του διογκωμένου εισοδήματος, εφόσον η εταιρεία μπορεί να αποδείξει εμπορικές ζημιές (Εγχειρίδιο για την ευαισθητοποίηση σε θέματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για φορολογικούς επιθεωρητές και φορολογικούς ελεγκτές 2009 www.orcd.org/ctp/taxcrimes).

- **Υπερτιμολογώντας υποτιμολογώντας πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών**

Υπερτιμολογώντας ή υποτιμολογώντας τις εισαγωγές και τις εξαγωγές, το κεφάλαιο μπορεί να μεταφερθεί και να νομιμοποιηθεί με τη μορφή αγαθών ή χρηματικών ροών. Η υποτιμολόγηση και υπερτιμολόγηση μπορεί να έχει τη μορφή προσαρμογών στην τιμή, την ποσότητα, την ποιότητα ή ένα συνδυασμό αυτών των στοιχείων. Τα αγαθά που προσδιορίζονται στο τιμολόγιο ενδεχομένως να μην είναι τα αγαθά που εισήχθησαν ή

εξήχθησαν. Τα έγγραφα ενδεχομένως να αναγράφουν μια τιμή που αντιστοιχεί στα καθορισμένα αγαθά, ωστόσο η πραγματική τιμή αγοράς για τα αγαθά που εισήχθησαν ή εξήχθησαν να είναι κατά πολύ υψηλότερη ή χαμηλότερη. Τέλος, οι συναλλαγές μπορεί να είναι πλασματικές. Τα αγαθά δεν παραδίδονται ποτέ και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται ποτέ. Ωστόσο, εφόσον υπάρχει τιμολόγιο, τα κεφάλαια μπορούν να μεταφερθούν ή να ληφθούν. Αυτό εξυπηρετεί στην ασφαλή μεταφορά των χρημάτων μέσω εταιρικών συναλλαγών, την πλαστογράφιση κερδών, τη συγκάλυψη ή τον διακανονισμό πιθανών παράνομων δραστηριοτήτων (Εγχειρίδιο για την ευαισθητοποίηση σε θέματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για φορολογικούς επιθεωρητές και φορολογικούς ελεγκτές 2009, www.oecd.org/ctp/taxcrimes).

- **Δια μέσω δανεισμού**

Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομη δραστηριότητα μέσω δανείων είναι μια εύκολη και μη δαπανηρή μέθοδος. Η συναλλαγή μέσω δανείου τύπου «loan-back» είναι η πιο γνωστή και πιο συχνή μέθοδος νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω δανείου (www.oecd.org/ctp/taxcrimes-Εγχειρίδιο για την ευαισθητοποίηση σε θέματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για φορολογικούς επιθεωρητές και φορολογικούς ελεγκτές 2009). Μέσω αυτού του διακανονισμού, ένα άτομο «δανείζεται» τα ίδια του τα χρήματα, τα οποία έχει αποκτήσει από παράνομη δραστηριότητα, χωρίς αυτό να καθίσταται ορατό. Αυτό γίνεται μέσω της σύναψης μιας δανειακής σύμβασης με κάποιο «φιλικό πρόσωπο» ή κάποιον «συγγενή στο εξωτερικό». Σε αυτό το πλαίσιο, η πιο κοινή μορφή δανειστή είναι η υπεράκτια επιχείρηση στο εξωτερικό, η οποία διαθέτει τραπεζικό λογαριασμό σε μια χώρα με αυστηρούς νόμους ως προς το τραπεζικό απόρρητο. Ο εγκληματίας για παράδειγμα διαθέτει μεγάλα χρηματικά ποσά σε μετρητά, τα οποία θέλει να νομιμοποιήσει. Τα μετρητά κατατίθενται σε διάφορους τραπεζικούς λογαριασμούς σε ποσά που δεν θα προσελκύσουν την προσοχή των ρυθμιστών. Στη συνέχεια, αυτά τα ποσά μεταβιβάζονται σε μια τράπεζα της αλλοδαπής όπου ενοποιούνται σε έναν λογαριασμό που ελέγχεται από μια εταιρεία «Α» της αλλοδαπής, η οποία με τη σειρά της ελέγχεται από τον εγκληματία. Τα κεφάλαια τα δανείζεται εκ νέου η εγχώρια εταιρεία «Β» του εγκληματία, ώστε ο τελευταίος να καταφέρει να τα χρησιμοποιήσει. Η προέλευση των εν λόγω κεφαλαίων εμφανίζεται στα βιβλία της εταιρείας «Β» ως δάνειο πληρωτέο στην εταιρεία «Α».

- **Αγοραπωλησία ακινήτων**

Η ακίνητη περιουσία αποτελεί εδώ και καιρό την προτιμώμενη επιλογή των εγκληματιών για την απόκρυψη παράνομα κτηθέντων εσόδων ενώ η χειραγώγηση τιμών ακινήτων αποτελεί έναν από τους παλαιότερους τρόπους παράνομης μεταφοράς κερδών μεταξύ συμβαλλομένων μερών σε μια συμφωνία. Κατά την αγορά ενός ακινήτου, ο εγκληματίας θα επιχειρήσει να νομιμοποιήσει τα παράνομα κτηθέντα έσοδα παρέχοντας ένα μέρος της τιμής αγοράς (από παράνομα κτηθέντα έσοδα) σε μετρητά «κάτω από το τραπέζι», ενώ στα επίσημα έγγραφα πώλησης θα αναφέρεται μια τιμή χαμηλότερη της αγοράς. Όταν ένας αγοραστής στη συνέχεια μεταπωλεί το ακίνητο έναντι της ίδιας τιμής που κατέβαλε αρχικά, αυτό σημαίνει ότι είχε κέρδος. Ως αποτέλεσμα αυτής της συναλλαγής, τα παράνομα κτηθέντα έσοδα έχουν μετατραπεί σε ένα φαινομενικά νόμιμο ποσό κατάθεσης. Η αγορά ακίνητης περιουσίας από υπεράκτιες εταιρείες, όπου ο μέτοχος και η προέλευση των χρημάτων συγκαλύπτονται, αποτελεί άλλον έναν τρόπο χρήσης εσόδων που προέρχονται από παράνομη δραστηριότητα. Ακόμη μπορεί ο ιδιοκτήτης του ακινήτου να το ανακαινίζει και να πληρώνει τις εν λόγω εργασίες από χρήματα που προέρχονται από παράνομη δραστηριότητα. Μια άλλη πιθανότητα είναι η ενοικίαση μιας κατοικίας από τον εγκληματία και η αποπληρωμή του ενοικίου τοις μετρητοίς, από τα παράνομα κτηθέντα έσοδα (Εγχειρίδιο για την ευαισθητοποίηση σε θέματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για φορολογικούς επιθεωρητές και φορολογικούς ελεγκτές 2009, www.oecd.org/ctp/tax/crimes).

- **Ψηφιακά νομίσματα**

Μια πολύ διαδεδομένη πρακτική είναι μέσω ψηφιακών νομισμάτων τύπου Bitcoin. Η διαδικασία είναι απλή. Αγοράζουν οι εγκληματίες ψηφιακά νομίσματα χρησιμοποιώντας "μαύρο" χρήμα και στη συνέχεια κάνει πληρωμές σε τρίτο άτομο, το οποίο μετατρέπει το ψηφιακό νόμισμα σε φυσικό. Με δεδομένο ότι στην περίπτωση των υπηρεσιών αυτών δεν έχουν πιστοποίηση ταυτότητας, όπως λ.χ. στο PayPal, όλα γίνονται πολύ πιο εύκολα.

- **Online Gaming**

Όσο και αν ακούγεται περίεργο, ανάμεσα στους φανατικούς των online παιχνιδιών, υπάρχουν και οι "επαγγελματίες". Σε παιχνίδια ή ψηφιακούς κόσμους (όπως λ.χ. στο Second Life ή στο World of Warcraft) μπορεί κανείς να αγοράσει με πραγματικό χρήμα

ψηφιακά αγαθά και υπηρεσίες και όσα δε χρησιμοποιήσει, στη συνέχεια να τα ξαναμετατρέψει σε ρευστό, αυτή τη φορά νόμιμο.

- **Online στοιχηματικές υπηρεσίες**

Αποτελεί μάλλον και τον πιο γνωστό τρόπο ξεπλύματος χρήματος στη χώρα μας, καθώς πολλά έχουν ακουστεί σχετικά με το στοίχημα και τους αγώνες ποδοσφαίρου στην Ελλάδα. Η διαδικασία είναι απλή, αρκεί να έχεις τους κατάλληλους συνεργάτες, προέδρους ομάδων, ποδοσφαιριστές ή διαιτητές. Τοποθετείς τα χρήματα που θέλεις να ξεπλύνεις σε συγκεκριμένους αγώνες και στη συνέχεια εισπράττεις το κέρδος ως νόμιμο χρήμα. Προφανώς, συνεννοημένη πρέπει να είναι και η online στοιχηματική εταιρεία.

- **Πλαστικό χρήμα**

Μια διαδεδομένη τακτική είναι έκδοση πιστωτικών καρτών (συνήθως χωρίς πιστωτικό όριο), οι οποίες έχουν εκδοθεί από τράπεζες υπεράκτιων (offshore) φορολογικών παραδείσων οπότε και όλες οι χρεώσεις της κάρτας ανά τον κόσμο εξοφλούνται χωρίς καμία δυνατότητα ελέγχου προέλευσης των χρημάτων πληρωμής. Επίσης, μια τακτική σχετικά πρόσφατη είναι η χρήση προπληρωμένων μέσων (όπως προπληρωμένες κάρτες). Οι προπληρωμένες κάρτες είναι ανώνυμες (είτε διαθέτουν δυνατότητα επαναφόρτισης, είτε όχι) και λειτουργούν σε εγχώρια διεθνή συστήματα. Οι προπληρωμένες κάρτες επιτρέπουν σε άτομα να διαθέτουν ένα μέσο πληρωμών που μπορεί να χρησιμοποιηθεί εκτός δικτύου (off-line) (σαν μετρητά), αλλά και - το σημαντικότερο - ηλεκτρονικά, για να αγοράζουν αγαθά και υπηρεσίες στο Διαδίκτυο. Οι προπληρωμένες κάρτες έχουν κατηγορηθεί ότι χρησιμοποιήθηκαν από τρομοκράτες για τη χρηματοδότησή τους σε τρομοκρατικές επιθέσεις, ανώνυμα(Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση 2006 σελ 7).

- **KAZINO**

Έσοδα από εγκληματικές πράξεις νομιμοποιούνται και μέσω των καζίνο, από τα κλασικά παιχνίδια (ρουλέτα, black-Jack) και από τα ηλεκτρονικά παιχνίδια (fruitmachines-slotmachines), αφού τα κέρδη από αυτές τις κατηγορίες παιχνιδιών είναι πρακτικά αδύνατο να προσδιοριστούν με κάποια ακρίβεια(Σταύρος Α. Κάτσιος 1998, σελ 14). Ο δράστης αγοράζει έναντι μετρητών μάρκες ή καταθέτει μετρητά στο ταμείο του καζίνο για μελλοντικά παιχνίδια. Ο δράστης, αφού παραμένει για κάποιο χρονικό

διάστημα στους χώρους του καζίνο παίζοντας ελάχιστα ή ακόμα και καθόλου, ξαναλλάζει τις μάρκες του ή κλείνει τον πιστωτικό του λογαριασμό στο ταμείο του καζίνο και ζητά από το λογιστήριο να του δώσει επιταγή στο όνομά του ή στο όνομα κάποιου τρίτου προσώπου, προφασιζόμενος λόγους ασφαλείας. Το χρήμα είναι πλέον «καθαρό».

- **Επενδύσεις κεφαλαιαγοράς**

Στην τρίτη φάση της ολοκλήρωσης, για να αποφευχθεί η συσσώρευση μεγάλων ποσοτήτων σε μετρητά, πραγματοποιούνται αγορές μετοχών εισηγμένων στο Χ.Α.Α., ομολόγων, μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων ή χρηματιστηριακών παράγωγων προϊόντων, τοποθετήσεις σε γeros και συμμετοχές σε δημόσιες εγγραφές εταιρειών που πρόκειται να εισάγουν τις μετοχές τους στο Χ.Α.Α. Επίσης πραγματοποιούνται αγορές χρυσού, διαμαντιών, ακινήτων, αγαθών πολυτελείας (αυτοκίνητα, κότερα αεροπλάνα), εξαγορές επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.

ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

4.1 Εντοπισμός μέσω φορολογικών ελέγχων

4.1.1 Ο ρόλος των φορολογικών ελεγκτών στην καταπολέμηση του φαινομένου

Οι Φορολογικές Αρχές έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο στον περιορισμό του φαινομένου της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες - εγκληματικές δραστηριότητες, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην μείωση των συνεπειών, που προκαλεί η ανεξέλεγκτη γιγάντωσή του, τόσο σε οικονομικό, όσο και σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο. Οι φορολογικοί ελεγκτές, κατά την διάρκεια άσκησης των καθηκόντων τους στον έλεγχο των βιβλίων και αρχείων των φορολογούμενων, βρίσκονται σε πλεονεκτική θέση για να εντοπίζουν όχι μόνο φορολογικά εγκλήματα, αλλά και τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Οι αρχές πρέπει να ασκούν τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητές τους, ώστε να βοηθούν και άλλες κυβερνητικές υπηρεσίες στην καταπολέμηση αυτών των εγκλημάτων. Αυτό επιτυγχάνεται με δύο βασικούς τρόπους.

Καταρχήν, η φορολογική διοίκηση είναι υπεύθυνη για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με την εθνική φορολογική νομοθεσία. Η αυστηρή εφαρμογή των νομοθεσιών και η φορολόγηση των παράνομων εισοδημάτων ή εσόδων και η επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων, περιορίζει τα ωφέληματα από τις παράνομες δραστηριότητες και οι φορολογικές αρχές συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στο περιορισμό του φαινομένου.

Κατά δεύτερον, όπου διαπιστώνεται «ξέπλυμα χρήματος», συνήθως παραπέμπει σε ποινικό αδίκημα και οι Φορολογικές Αρχές είναι υποχρεωμένες να αναφέρουν την πληροφορία στις εισαγγελικές αρχές. Αυτό μπορεί να αυξήσει σημαντικά την πιθανότητα μιας επιτυχημένης δίωξης ποινικού χαρακτήρα.

Σκοπός των Φορολογικών Αρχών θα πρέπει να είναι η αύξηση της ευαισθητοποίησης των φορολογικών ελεγκτών, αναφορικά με συναλλαγές και δραστηριότητες που

σχετίζονται με το φαινόμενο του ξεπλύματος. Οι φορολογικοί ελεγκτές πρέπει να κατανοήσουν πώς η συνεισφορά τους μπορεί να βοηθήσει στην καταστολή του φαινομένου και την μείωση των επιπτώσεών του. Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους (έλεγχος των φορολογικών βιβλίων και στοιχείων για την πιστοποίηση των πηγών εισοδήματος και τον εντοπισμό αποκρυφθέντος εισοδήματος), οι φορολογικοί ελεγκτές είναι σε θέση να εντοπίσουν ενδείξεις ξεπλύματος «μαύρου χρήματος», εξετάζοντας οικονομικές σχέσεις, συναλλαγές και αρχεία εκατομμυρίων ατόμων και επιχειρήσεων. Κατά συνέπεια, προκειμένου να διασφαλίσουν τη σωστή εφαρμογή της εθνικής φορολογικής νομοθεσίας, οι φορολογικοί ελεγκτές πρέπει να είναι σε εγρήγορση για ενδείξεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες – εγκληματικές δραστηριότητες.

Τα βασικά εργαλεία των φορολογικών ελεγκτών για να αποτρέψουν τη συμμετοχή των φορολογούμενων σε πράξεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, είναι :

(α) η δυνατότητα να μειώσουν τα οφέλη από το ξέπλυμα «μαύρου χρήματος», με την φορολόγηση των παράνομων εσόδων από τα εγκλήματα αυτά, σύμφωνα με την εθνική φορολογική νομοθεσία, και

(β) η δυνατότητα υποβολής αναφοράς σε εισαγγελικές αρχές, για διερεύνηση και πιθανή ποινική δίωξη των εμπλεκόμενων σε παράνομες πράξεις και στην Εθνική Αρχή για την Καταπολέμηση Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης(www.hellnic-fiu.gr).

4.1.2 Εντοπίζοντας την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες - εγκληματικές δραστηριότητες

Είναι επιτακτική ανάγκη, οι φορολογικοί ελεγκτές να είναι ενήμεροι για την πιθανή μορφή των ενδείξεων για ξέπλυμα «μαύρου χρήματος», ώστε να μπορούν να τις αναγνωρίσουν.

Συγκεκριμένοι κανόνες, στο ποιές πράξεις, συμπεριφορές ή χαρακτηριστικά μιας συναλλαγής πρέπει να υποψιάσουν τον φορολογικό ελεγκτή στο να υποπτευθεί πιθανό ξέπλυμα «μαύρου χρήματος», δεν υπάρχουν. Κάθε περίπτωση εξαρτάται από τα δικά της συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και αξιολογείται με βάση την εμπειρία του φορολογικού

ελεγκτή. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια έχει γίνει μια προσπάθεια από διεθνείς οργανισμούς (ΟΟΣΑ, FATF), να καταγραφούν οι τυπικές ενδείξεις μιας πιθανής νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες - εγκληματικές δραστηριότητες σε οδηγίες και εγχειρίδια, ώστε να συμπεριληφθούν σε εκπαιδευτικά προγράμματα των Αρχών, αλλά και ως σημείο αναφοράς των φορολογικών ελέγχων.

Οι φορολογικοί ελεγκτές πρέπει να γνωρίζουν τις ενδείξεις μιας πιθανής περίπτωσης ξεπλύματος «μαύρου χρήματος», ώστε να διασφαλίζουν ότι αυτές λαμβάνονται υπ όψιν κατά τον προγραμματισμό ενός ελέγχου και ότι μπορούν να αναγνωριστούν όταν υφίστανται. Ενδείξεις μπορεί να εντοπιστούν σε φορολογικές δηλώσεις, ισολογισμούς και τραπεζικούς λογαριασμούς. Ακόμα, χρήσιμες πηγές πληροφοριών όπου μπορούν να ξαναζητηθούν τέτοιες ενδείξεις είναι σε δημοσιοποιημένες πληροφορίες, όπως άρθρα στον τύπο, ιστοσελίδες και ανώνυμες καταγγελίες. Ωστόσο, οι συνθήκες και τα γεγονότα ξεπερνούν πολλές φορές την πραγματικότητα και οι φορολογικοί ελεγκτές πρέπει να επιστρατεύσουν τις ελεγκτικές τους ικανότητες και γνώσεις, μαζί με την κρίση τους, για τον εντοπισμό πιθανής νομιμοποιηθείσας παράνομου πλούτου.

Η διερεύνηση αδικημάτων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ξεκινά με την ανάθεση του φακέλου της υπόθεσης στον ελεγκτή. Κατά τη διενέργεια του ελέγχου ή της εξέτασης της φορολογικής δήλωσης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ορισμένοι παράγοντες ή «δείκτες» που θα συμβάλουν στον εντοπισμό πιθανών περιπτώσεων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Πρέπει να διερευνώνται οι ιδιαιτερότητες της δραστηριότητας του ελεγχόμενου, καθώς και του επιχειρηματικού κλάδου στον οποίο αυτή εντάσσεται. Ακόμα, πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στο επιχειρηματικό περιβάλλον του ελεγχόμενου. Με αυτόν τον τρόπο τεκμαίρεται μια ξεκάθαρη εικόνα των συναλλαγών του και του τρόπου με τον οποίο λειτουργεί. Οι φορολογικοί ελεγκτές θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε όλες τις ασυνήθιστες ή ύποπτες συναλλαγές που συναντούν, ή σε αναφορές που λαμβάνουν από άλλες αρχές.

Ο εντοπισμός ασυνήθιστων συναλλαγών οδηγεί πολλές φορές σε συμπεράσματα σχετικά με τη ροή των χρημάτων και τον προορισμό των νομιμοποιηθέντων εσόδων που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες, δηλαδή σε περιουσιακά στοιχεία όπως ακίνητη περιουσία, οχήματα, σκάφη αναψυχής και τραπεζικούς λογαριασμούς. Με αυτό τον τρόπο θα συνδράμει τις Εισαγγελικές Αρχές στην κατάσχεση αυτών των περιουσιακών στοιχείων κατά τη διενέργεια μιας ποινικής έρευνας.

Ο όρος «ασυνήθιστο» υποδηλώνει ότι η συναλλαγή παρεκκλίνει από τα πρότυπα ενός συγκεκριμένου κλάδου ή δεν συνάδουν με τη συναλλακτική, επιχειρηματική ή επαγγελματική συμπεριφορά ενός ατόμου, λαμβάνοντας υπόψη το υπόβαθρο, τις συνήθειες δραστηριότητες ή το δηλωθέν εισόδημα ή που δεν έχουν προφανή σκοπό ή κίνητρο οικονομικής, επαγγελματικής ή προσωπικής φύσεως. Το Εγχειρίδιο του ΟΟΣΑ «Money Laundering Awareness Handbook for Tax Examiners and Tax Auditors» περιλαμβάνει την ακόλουθη ερμηνεία μιας ασυνήθιστης συναλλαγής: «Ασυνήθιστη σημαίνει ότι μία συναλλαγή διαφέρει από τα ισχύοντα σε ένα συγκεκριμένο κλάδο δραστηριότητας ή από τις συνήθειες των ατόμων, λαμβάνοντας υπόψη το υπόβαθρό τους, τις συνήθειες δραστηριότητές τους ή το δηλωθέν εισόδημα». Απόκλιση από την κανονική ή αναμενόμενη συμπεριφορά μπορεί να αποτελεί ένδειξη κινδύνου. Όσο μεγαλύτερη είναι η απόκλιση στη συμπεριφορά και όσο συχνότερη είναι η εμφάνιση ασυνήθιστων καταστάσεων, τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος. Όταν για παράδειγμα τα φυσικά πρόσωπα δεν διαθέτουν επαρκές νόμιμο εισόδημα, που να δικαιολογεί την χρήση ή την απόκτηση ακριβών περιουσιακών στοιχείων ή διάγουν πολυτελή ζωή, αυτό θεωρείται ως «ασυνήθιστο» που παρεκκλίνει από την κανονική ή αναμενόμενη συμπεριφορά και αποτελεί ένδειξη κινδύνου.

Σε γενικές γραμμές, οι ασυνήθιστες συναλλαγές έχουν ορισμένα χαρακτηριστικά, όπως η ασαφής προέλευση των κεφαλαίων, η ασαφής ταυτότητα των μερών της συναλλαγής, η συναλλαγή δεν αρμόζει στο υπόβαθρο του ατόμου ή στο νόμιμο εισόδημά του, ή δεν υφίσταται οικονομική ή λογική εξήγηση για τη διενέργεια της συναλλαγής. Αυτά τα γενικά χαρακτηριστικά των ασυνήθιστων συναλλαγών μετατρέπονται σε «δείκτες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες». Αναλυτικότερα, σε Εγχειρίδιο του ΟΟΣΑ (OECD Εγχειρίδιο για την ευαισθητοποίηση σε θέματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για φορολογικούς επιθεωρητές και φορολογικούς ελεγκτές www.oecd.org/ctp/taxcrimes 2009), έχουν καταγραφεί οι παρακάτω δείκτες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες:

- Δείκτες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για φυσικά πρόσωπα
 - Ασυνήθιστο εισόδημα

Ένα υψηλό κόστος διαβίωσης (αγοράς, κτήσης ή κατανάλωσης ακριβών περιουσιακών στοιχείων), σε συνδυασμό με μηδενικό ή χαμηλό εισόδημα, ενδεχομένως να υποδηλώνει πρόσθετο εισόδημα από μια παράνομη δραστηριότητα. Για παράδειγμα από έλεγχο των τραπεζικών δεδομένων δεν προκύπτουν διαθέσιμα κεφάλαια που να αιτιολογείται μια συσσώρευση πλούτου ή μια αγορά περιουσιακού στοιχείου ή ένας πολυτελής τρόπο

διαβίωσης. Ακόμα, όταν ο φορολογούμενος χρησιμοποιεί πιστωτικές κάρτες υπεράκτιας επιχείρησης, χωρίς εμφανή προέλευση των κεφαλαίων του λογαριασμού.

- Ασυνήθιστες συναλλαγές

Μια αγορά περιουσιακού στοιχείου σε πολύ χαμηλή τιμή από την συνήθη της αγοράς ή συναλλαγές με μετρητά με άγνωστα πρόσωπα

- Ασυνήθιστη κατοχή ή χρήση περιουσιακών στοιχείων

Κατοχή και χρήση ακριβών περιουσιακών στοιχείων (αυτοκίνητο, σκάφος, ακίνητο, αεροσκάφος) ή η κατοχή περιουσιακών στοιχείων στο εξωτερικό, τα οποία δεν έχουν δηλωθεί.

- Ασυνήθιστη αύξηση της καθαρής αξίας

Πλασματική κληρονομία ή κατ' επανάληψη κερδοφορία τυχερών παιχνιδιών (λαχεία, λοταρίες, ΠΡΟΠΟ)

- Ασυνήθιστο χρέος

Λήψη δανείου από μη προσδιορίσιμα μέρη ή λήψη υποθήκης με χαμηλό εισόδημα.

➤ Δείκτες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες σχετικά με τη φορολογική δήλωση.

Κατά τη διεξαγωγή του προκαταρκτικού ελέγχου, οι φορολογικοί ελεγκτές προβαίνουν σε έλεγχο των υποβληθεισών φορολογικών δηλώσεων και αρκετά συχνά εντοπίζονται ασυνήθιστοι δείκτες, οι οποίοι πρέπει να εξετάζονται κατά τη διάρκεια του ελέγχου, όπως αδικαιολόγητες εισφορές κεφαλαίου, μεγάλες ποσότητες ρευστών διαθέσιμων, ή μια μεγάλη αύξηση εσόδων- κερδών.

Μια αδιαφανής ιδιοκτησία εγείρει ερωτήματα για την ταυτότητα του πραγματικού δικαιούχου. Οι εγκληματίες συγκαλύπτουν τα περιουσιακά στοιχεία παράνομης προέλευσης με αυτόν τον τρόπο, ώστε να μπορούν να συνεχίσουν να τα χρησιμοποιούν ή να τα απολαμβάνουν, ή να έχουν απόδοση επί των παράνομα κτηθέντων κερδών τους. Για την συγκάλυψη του πραγματικού δικαιούχου συχνά χρησιμοποιούνται σχήματα υπεράκτιων οντοτήτων, όπως ενώσεων (trusts) ή υπεράκτιων επιχειρήσεων (offshore).

Άλλοι δείκτες που μπορεί να αναφερθούν είναι:

Εισφορές κεφαλαίου ιδιοκτησίας που δεν υποστηρίζονται από προηγούμενες φορολογικές δηλώσεις, μεγάλη αύξηση των συνολικών εσόδων/πωλήσεων, μεγάλη αύξηση στο περιθώριο κέρδους ή και ακόμα ο λόγος κόστους/πωλήσεων της επιχείρησης που δεν συμβαδίζει με εκείνον του κλάδου.

➤ Δείκτες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες που εντοπίζονται κατά τον έλεγχο.

Κατά την διάρκεια του ελέγχου, ο φορολογικός ελεγκτής πρέπει να εξετάζει και μεμονωμένες συναλλαγές, όπου ενδέχεται να αποκαλυφθούν έσοδα που έχουν προέλθει από μη νόμιμο τρόπο. Αρκετά συχνά εντοπίζονται ασυνήθιστοι δείκτες, οι οποίοι πρέπει να εξετάζονται κατά τη διάρκεια του ελέγχου και σχετίζονται με ασυνήθιστες συναλλαγές, συμβαλλόμενα μέρη, ασυνήθιστες ροές χρημάτων, ασυνήθιστα συνολικά έσοδα/πωλήσεις. Ειδικότερα, οι φορολογικοί ελεγκτές θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε ασυνήθιστες ή ύποπτες συναλλαγές όπως:

- Συναλλαγές σε αγαθά ή υπηρεσίες που δεν ταιριάζουν με το προφίλ της εταιρείας
- Συναλλαγές χωρίς εμφανή εμπορική βάση
- Συναλλαγές ή συμβάσεις χωρίς συναφή δικαιολογητικά έγγραφα
- Συναλλαγές με υπεράκτιες εταιρείες
- Συναλλαγές με ύποπτους εγκληματίες ή συνεταιίρους τους
- Αδιαφανείς / μη ταυτοποιήσιμοι πελάτες, πιστωτές ή δανειστές
- Συναλλαγές με επιχειρηματικούς εταίρους ή πελάτες με κοινή διεύθυνση
- Συναλλαγές που έχουν προσδιοριστεί ως πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων, χωρίς όμως να μπορούν να τεκμηριωθούν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία
- Ο επιχειρηματίας επιδεικνύει ελάχιστες γνώσεις για την επιχείρησή του
- Πληρωμές προς ή από τρίτα μέρη τα οποία δεν εμπλέκονται στη συναλλαγή
- Πληρωμές προς ή από μη συσχετιζόμενες υπεράκτιες εταιρείες ή λογαριασμούς
- Ο τραπεζικός λογαριασμός της εταιρείας χρησιμοποιείται ως λογαριασμός ροής μετρητών
- Αδιαφανής ή μη επαληθεύσιμη προέλευση των χρημάτων
- Οι ονομαστικές αξίες και το νόμισμα δεν αντιστοιχεί στα πρότυπα του κλάδου
- Τραπεζικές καταθέσεις που δεν έχουν δηλωθεί ως συνολικά έσοδα (πωλήσεις)
- Χρηματικές ροές χωρίς εμφανή οικονομικό λόγο ή δικαιολογητικά έγγραφα
- Ασυνήθιστη χρήση πιστωτικών οργάνων ή χρεωστικών τίτλων
- Σημαντική αύξηση του (ανώνυμου) δείκτη μετρητών/πωλήσεων
- Απόκτηση μεγάλων ποσών σε μετρητά από την πώληση αγαθών πολυτελείας
- Απόκτηση μεγάλων ποσών σε μετρητά για αγαθά που δεν παραδόθηκαν ποτέ (εικονικές πωλήσεις)
- Γενική περιγραφή σε τιμολόγια που σχετίζονται με αντικείμενα μεγάλης αξίας

- Τιμολόγηση κόστους πωλήσεων από αδιαφανείς επιχειρήσεις
- Συμβάσεις συμμετοχής σε κέρδη επιχείρησης χωρίς συναφή οικονομική βάση
- Έλλειψη συναφών δικαιολογητικών εγγράφων
- Πραγματοποίηση δαπανών που δεν οδηγούν σε συνολικά έσοδα/πωλήσεις

➤ Δείκτες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για την ακίνητη περιουσία.

Ένας δημοφιλής τρόπος απόκρυψης παράνομων κτηθέντων εσόδων είναι η αγορά, κατοχή ή πώληση ακινήτων μέσω της χειραγώγησης των τιμών τους. Κατά την αγορά ενός ακινήτου στα επίσημα συμβολαιογραφικά έγγραφα θα αναφέρεται η ελάχιστη αντικειμενική αξία, ενώ το πραγματικό τίμημα θα είναι αρκετά μεγαλύτερο, χρηματοδοτούμενο από παράνομα κτηθέντα έσοδα. Μια υπεράκτια εταιρεία (offshore) συνήθως αναλαμβάνει τον ρόλο του αγοραστή, συγκαλύπτοντας με αυτό τον τρόπο τον πραγματικό ιδιοκτήτη. Ακόμη, ο εγκληματίας μπορεί να χρηματοδοτήσει την αγορά του ακινήτου μέσω δανεισμού από τα δικά του παράνομα κτηθέντα έσοδα, δηλαδή μέσω δανείων τύπου «loan-back». Οι υπεράκτιες επιχειρήσεις της αλλοδαπής, που ελέγχονται από τον εγκληματία, αποτελούν συνήθως τον δανειστή. Άλλος τρόπος αποτελεί η ανακαίνιση ακινήτων από παράνομα κτηθέντα κεφάλαια ή ενοικίαση μια συνήθως πολυτελούς οικίας από τον εγκληματία, όπου η αποπληρωμή του ενοίκου πραγματοποιείται τοις μετρητοίς από παράνομα κτηθέντα έσοδα. Οι υπεράκτιες επιχειρήσεις της αλλοδαπής, που ελέγχονται από τον εγκληματία, αποτελούν συνήθως τον ιδιοκτήτη του ακινήτου. Τέλος, η πώληση ενός ακινήτου σε μια υπεράκτια επιχείρηση, σε τιμή πολύ υψηλότερη από την πραγματική τιμή της αγοράς, δημιουργεί φαινομενικά νόμιμο κέρδος ή γρήγορη μεταπώληση ακινήτου μπορεί να αποτελεί ένα μέσο νομιμοποίησης παράνομα κτηθέντων εσόδων. Ο αγοραστής πληρώνει περισσότερα από την τιμή που αναγράφεται στη συμβολαιογραφική πράξη, με παράλληλη συμφωνία επιστροφής των χρημάτων και στη συνέχεια μεταπωλεί το ακίνητο έναντι της ίδιας τιμής που κατέβαλε αρχικά, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί κέρδος με παράλληλη νομιμοποίηση παρανόμως κτηθέντων εισοδημάτων.

Ενδεικτικά, σε σχέση με την ακίνητη περιουσία έχουν καταγραφεί οι παρακάτω δείκτες:

- Αδιαφανής ιδιοκτησία
- Έλλειψη εισοδήματος σε σχέση με την τιμή αγοράς
- Άτομα με ποινικό μητρώο ή ποινικό παρελθόν

- Χαρτοφυλάκιο ταχείας ανάπτυξης
- Ασυνήθιστα συμβαλλόμενα μέρη στη συναλλαγή
- Ασυνήθιστες τιμές συναλλαγής
- Ασυνήθιστα αποτελέσματα συναλλαγής
- Ασυνήθιστη προέλευση των κεφαλαίων
- Ασυνήθιστος δανειστής
- Ασυνήθιστος δανειολήπτης
- Ασυνήθιστη δανειακή σύμβαση
- Ασυνήθιστο χρηματοδοτικό αποτέλεσμα
- Ασυνήθιστος ιδιοκτήτης ή χρήστης
- Ασυνήθιστες δηλώσεις

➤ Δείκτες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για μετρητά.

Οι παράνομες ή εγκληματικές δραστηριότητες, όπως η κλοπή, η διακίνηση ναρκωτικών, η φοροδιαφυγή, δημιουργούν τεράστια κέρδη σε μετρητά. Οι συναλλαγές μεταξύ των εγκλημάτων γίνονται κυρίως σε μετρητά. Άρα, ο φορολογικός ελεγκτής επιβάλλεται να εστιάσει σε συναλλαγές τοις μετρητοίς και έτσι μπορεί να οδηγηθεί σε έσοδα από παράνομες δραστηριότητες, καθώς και στις ενέργειες της νομιμοποίησης των εσόδων αυτών. Η ανωνυμία σχετικά με την προέλευση, την κατοχή και τη χρήση των μετρητών, όπου συνήθως δεν υπάρχει κάποιο έγγραφο αποδεικτικό στοιχείο σχετικά με την ταυτότητα του κατόχου, δίνει στον εγκληματία ένα σημαντικό πλεονέκτημα. Η κατοχή μετρητών έχει όμως και μειονεκτήματα. Ένα σημαντικό πρόβλημα, όσον αφορά τα μετρητά, είναι οι περιορισμένες δυνατότητες ως προς τη δαπάνη και την επένδυσή τους. Οι κανονισμοί για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, σύμφωνα με τους οποίους απαιτείται ο εντοπισμός και η αναφορά συναλλαγών, δεν διευκολύνουν τον εγκληματία στην αλόγιστη σπατάλη χρημάτων.

Ως δείκτες έχουν αναφερθεί:

- Ασυνήθιστη προέλευση των κεφαλαίων
- Μετρητά που ελήφθησαν από χώρες με υψηλό δείκτη διαφθοράς ή πολιτικής αστάθειας
- Ασυνήθιστη κατοχή
- Το ποσό, η ονομαστική αξία και το νόμισμα δεν ανταποκρίνονται στο υπόβαθρο του κατόχου

- Ασυνήθιστη μέθοδος μεταφοράς
- Συγκαλυμμένη μεταφορά μετρητών
- Σαφής κίνδυνος ασφαλείας στη μέθοδο μεταφοράς
- Μεγαλύτερο κόστος μεταφοράς συγκριτικά με εναλλακτικές μεθόδους μεταφοράς
- Δεν δίνονται εξηγήσεις ως προς την προέλευση των μετρητών ή είναι ατελείς, απίθανες ή εν μέρει αναληθείς
- Δεν υπάρχει αλληλογραφία ή δικαιολογητικά έγγραφα σχετικά με την πηγή προέλευσης ή τον κάτοχο
- Ασυνήθιστος προορισμός και δαπάνες
- Χώρες κινδύνου (χώρες που παράγουν ναρκωτικά, με αναποτελεσματικούς κανονισμούς για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, με αυστηρή νομοθεσία ως προς το τραπεζικό απόρρητο)
- Λήψη μετρητών σε χώρες που δεν ανταποκρίνονται στο υπόβαθρο του κατόχου
- Δαπάνη μετρητών σε είδη πολυτελείας
- Ασυνήθιστες ροές μετρητών εντός των επιχειρήσεων
- Δείκτες μετρητών/πωλήσεων που δεν είναι αναμενόμενοι στον κλάδο
- Μεγάλη αύξηση στους δείκτες μετρητών/πωλήσεων από μη ταυτοποιήσιμους πελάτες
- Μεγάλη αύξηση στους δείκτες μετρητών/πωλήσεων σε συνδυασμό με δαπάνες πωλήσεων πληρωτέες μέσω τραπεζής
- Καταθέσεις ή συνάλλαγμα σε μετρητά σε ονομαστική αξία ή νόμισμα που δεν χρησιμοποιείται στον κλάδο
- Καταθέσεις σε μετρητά οι οποίες δεν είναι καταχωρημένες ως συνολικά έσοδα/πωλήσεις
- Δάνεια από το εξωτερικό που έχουν ληφθεί σε μετρητά και σε τοπικό νόμισμα
- Υψηλή επένδυση τοις μετρητοίς από κάτοχο ή δανειστή της αλλοδαπής
- Περιστασιακή συναλλαγή μεγάλου ποσού σε μετρητά (συνολικά κέρδη/πωλήσεις, τιμολόγιο δαπάνης)

➤ Δείκτες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για το διεθνές εμπόριο

Υπερτιμολογώντας ή υποτιμολογώντας τις εισαγωγές και τις εξαγωγές, το κεφάλαιο μπορεί να μεταφερθεί και να νομιμοποιηθεί με τη μορφή αγαθών ή χρηματικών ροών. Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω του εμπορίου,

πραγματοποιείται συνήθως μέσω της υπερτιμολόγησης ή υποτιμολόγησης εισαγωγών και εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών. Έτσι, τα παράνομα κτηθέντα έσοδα νομιμοποιούνται με την μορφή αγαθών ή χρηματικών ροών. Η υποτιμολόγηση και υπερτιμολόγηση μπορεί να έχει τη μορφή προσαρμογών στην τιμή, την ποσότητα, την ποιότητα ή ένα συνδυασμό αυτών των στοιχείων. Τα αγαθά που αναγράφονται στα φορολογικά και μεταφορικά έγγραφα ενδεχομένως να μην είναι τα αγαθά που εισήχθησαν ή εξήχθησαν ή η πραγματική τιμή αγοράς για τα αγαθά που εισήχθησαν ή εξήχθησαν να είναι κατά πολύ υψηλότερη ή χαμηλότερη. Ακόμα, οι συναλλαγές μπορεί να είναι πλασματικές. Τα αγαθά δεν παραδίδονται ποτέ και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται ποτέ. Ωστόσο, εφόσον υπάρχει τιμολόγιο, τα κεφάλαια μπορούν να μεταφερθούν ή να ληφθούν.

Ως δείκτες νομιμοποίησης εσόδων μέσω του εμπορίου έχουν καταγραφεί οι παρακάτω:

- Ασυνήθιστη προέλευση ή προορισμός αγαθών
- Η χώρα δεν είναι γνωστή για την εισαγωγή ή εξαγωγή παρόμοιου είδους αγαθών
- Χώρες κινδύνου
- Ασυνήθιστος προμηθευτής ή αγοραστής
- Νεοσύστατες επιχειρήσεις με μεγάλο αριθμό εισαγωγών και εξαγωγών
- Ο όγκος ή ο τύπος των αγαθών δεν ανταποκρίνεται στο προφίλ των προμηθευτών ή αγοραστών
- Υπεράκτιες εταιρείες στο ρόλο του προμηθευτή ή αγοραστή
- Ασυνήθιστη μεταφορά αγαθών
- Υψηλό κόστος μεταφοράς συγκριτικά με την αξία των αγαθών
- Το μέγεθος ή το είδος των αγαθών δεν ανταποκρίνεται στη μέθοδο μεταφοράς
- Ασυνήθιστη περιγραφή αγαθών
- Σημαντικές διαφορές μεταξύ τελωνιακών αρχείων και τιμολογίων
- Σημαντικές διαφορές μεταξύ της περιγραφής των αγαθών στο τιμολόγιο και των πραγματικών αγαθών που μεταφέρονται
- Επικίνδυνα αγαθά: αγαθά υψηλής αξίας
- Ασυνήθιστη τιμολόγηση
- Σημαντική διαφορά μεταξύ της δηλωθείσας τιμής και της τιμής αγοράς
- Σημαντική διαφορά μεταξύ της ασφαλισμένης τιμής και του τιμολογίου
- Ασυνήθιστη χρηματοδότηση/πληρωμές
- Διαφορά μεταξύ της προέλευσης των αγαθών και του προορισμού των χρημάτων (και αντιστρόφως)

- Διαφορά μεταξύ του ποσού των καταβεβλημένων χρημάτων και του ποσού του τιμολογίου
- Η πληρωμή έγινε μέσω υπεράκτιας εταιρείας ή από υπεράκτιο λογαριασμό
- Πληρωμή προμήθειας σε τρίτο μέρος χωρίς δικαιολογητικά έγγραφα ή οικονομική αιτιολόγηση.

➤ Δείκτες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για τα δάνεια

Η μέθοδος του δανεισμού χρησιμοποιείται ευρέως ως μέσο νομιμοποίησης παράνομα κτηθέντων κεφαλαίων, διότι είναι μια εύκολη και μη δαπανηρή μέθοδος. Η πιο γνωστή και πιο διαδιδόμενη μέθοδος είναι η συναλλαγή μέσω δανείου τύπου «loan-back». Ένα άτομο «δανείζεται» τα ίδια του τα χρήματα, τα οποία έχει αποκτήσει από παράνομη δραστηριότητα. Αυτό γίνεται μέσω της σύναψης μιας δανειακής σύμβασης με κάποιο «φιλικό πρόσωπο» ή κάποιον «συγγενή στο εξωτερικό». Σε αυτό το πλαίσιο, η πιο κοινή μορφή δανειστή είναι η υπεράκτια επιχείρηση στο εξωτερικό, η οποία διαθέτει τραπεζικό λογαριασμό σε μια χώρα με αυστηρούς νόμους ως προς το τραπεζικό απόρρητο. Άλλη μορφή δανεισμού είναι μια συναλλαγή μέσω δανείου τύπου «back-to-back». Σε αυτή τη μορφή δανεισμού, η ασφάλεια του δανειστή συνίσταται σε μια προ-υφιστάμενη εγγύηση, όπως ένα πιστωτικό υπόλοιπο λογαριασμού σε τράπεζα της αλλοδαπής, μια κατάθεση μετρητών ή ένα ποσό σε μετρητά. Αν η ασφάλεια συνίσταται σε περιουσιακά στοιχεία που έχουν αποκτηθεί άμεσα ή έμμεσα από παράνομη δραστηριότητα, τότε υπάρχει νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Ως δείκτες νομιμοποίησης εσόδων μέσω των δανείων έχουν καταγραφεί οι παρακάτω:

- Ασυνήθιστη προέλευση της ροής κεφαλαίων
- Χώρες με αυστηρούς νόμους ως προς το τραπεζικό απόρρητο ή/και υπεράκτια χρηματοπιστωτικά κέντρα
- Η ροή χρημάτων δεν προέρχεται από τη χώρα του δανειστή
- Τα χρήματα διέρχονται μέσω καταπιστευτικού λογαριασμού τρίτου μέρους χωρίς εμφανή λόγο
- Ασυνήθιστος δανειστής
- Ο δανειστής δεν είναι χρηματοπιστωτικό ίδρυμα (δεν σχετίζεται με τον δανειολήπτη)
- Ο δανειστής προέρχεται από χώρα με υπεράκτιο χρηματοπιστωτικό κέντρο ή χώρα με αυστηρούς νόμους ως προς το τραπεζικό απόρρητο

- Ασυνήθιστη χρηματοδότηση
- Δεν έχουν διερευνηθεί εναλλακτικές μέθοδοι χρηματοδότησης
- Ασυνήθιστος συμβαλλόμενος εταίρος / δεν υπάρχουν επιχειρηματικοί ή οικογενειακοί δεσμοί με τη χώρα προέλευσης
- Απουσία δικαιολογητικών εγγράφων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών
- Δεν υπάρχει γραπτή δανειακή σύμβαση
- Η ταυτότητα του δανειστή είναι άγνωστη (αδιαφανής δανειστής)
- Απουσία ή έλλειψη επαρκών εγγυήσεων
- Μη ρεαλιστικό χρονοδιάγραμμα εξόφλησης
- Το επιτόκιο διαφέρει σημαντικά από το επιτόκιο της αγοράς
- Απουσία δικαιολογητικών εγγράφων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών
- Το δάνειο αποδίδεται σε μετρητά
- Η φύση της χρήσης των κεφαλαίων από τον δανειολήπτη
- Ο τόκος εισοδήματος από αποταμιεύσεις και η αποπληρωμή δεν λαμβάνουν χώρα ή δεν τηρούνται τα χρονοδιαγράμματα
- Δεν έχουν ληφθεί μέτρα για την είσπραξη του χρέους
- Η αποπληρωμή λαμβάνει χώρα χωρίς πραγματική ροή χρημάτων προς το δανειστή
- Διαγραφή σημαντικού ποσού από το δανειστή είτε αμέσως μετά τη χορήγηση του δανείου ή έπειτα από χρόνια και παροχή ανεπαρκούς εγγύησης
- Απουσία δικαιολογητικών εγγράφων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών
- Ασυνήθιστος δανειολήπτης
- Άτομα με χαμηλό εισόδημα συγκριτικά με τα δανειακά ομόλογα και τις ενυπόθηκες ομολογίες

Σύμφωνα με το άρθρο 29 του Ν.3691/2008, οι Δ.Ο.Υ. και τα ελεγκτικά κέντρα, όταν διαπιστώνουν περιπτώσεις παραβάσεων της φορολογικής νομοθεσίας, καθώς και των λοιπών αδικημάτων αρμοδιότητάς τους που υπάγονται στα βασικά αδικήματα του Ν.3691/2008, υποβάλλουν αναφορές στην Αρχή του άρθρου 7 Ν.3691/2008, ενημερώνοντας συγχρόνως και τη Γενική Διεύθυνση Φορολογικής Διοίκησης. Στη συνέχεια, εφόσον κατά την έρευνα της Αρχής συντρέχουν οι οριζόμενες από το άρθρο 48 του Ν.3691/2008 προϋποθέσεις, ο Πρόεδρος της Αρχής διατάσσει, σε επείγουσες περιπτώσεις, την απαγόρευση της κίνησης λογαριασμών, τίτλων και χρηματοπιστωτικών προϊόντων, καθώς και του ανοίγματος θυρίδων και της μεταβίβασης ή εκποίησης

οποιοδήποτε περιουσιακού στοιχείου, με σκοπό να εμποδίσει οποιαδήποτε διάθεση του εκάστοτε περιουσιακού στοιχείου, είτε από τον ίδιο τον κατηγορούμενο, είτε από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο, περιλαμβανομένου και του Ελληνικού Δημοσίου, κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, ούτως ώστε να εξασφαλισθεί, ότι σε περίπτωση καταδικαστικής απόφασης, θα είναι δυνατή η δήμευση αυτών, είτε ως παρεπόμενης ποινής, είτε ως μέτρου ασφαλείας. Στο πλαίσιο της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμοδίων φορέων με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 40 του Ν.3691/2008, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 9 του άρθρου 68 του Ν.4174/2013 (Α' 170), ορίστηκε ότι η Αρχή του άρθρου 7 του Ν.3691/2008 οφείλει να ενημερώνει μέσα σε δύο εργάσιμες ημέρες τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων για τις περιπτώσεις δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων που σχετίζονται με νομιμοποίηση εσόδων που προέρχονται από φορολογικά αδικήματα, τελωνειακά αδικήματα ή αδικήματα μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο αποστέλλοντας τις σχετικές διατάξεις (αποφάσεις). Για την αξιοποίηση των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στις διατάξεις (αποφάσεις) της Αρχής του άρθρου 7 του Ν.3691/2008 αποφασίστηκε η αποστολή τους στις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (Δ.Ο.Υ., ελεγκτικά κέντρα και Επιχειρησιακή Μονάδα Είσπραξης κατά περίπτωση), προκειμένου οι υπηρεσίες αυτές να είναι ενήμερες για τα περιουσιακά στοιχεία των φορολογουμένων που έχουν δεσμευτεί από την Αρχή, ώστε να προβούν στις τυχόν απαιτούμενες ενέργειες με στόχο τη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου. Κατόπιν των ανωτέρω, το Υπουργείο Οικονομικών εκδίδει πολυγραφημένες διαταγές (η πιο πρόσφατη η ΠΟΛ 1194/2014), όπου περιγράφει τις ενέργειες στις οποίες οφείλουν να προβαίνουν υπηρεσίες του σε περίπτωση που διαπιστώνουν παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας, καθώς και των λοιπών αδικημάτων αρμοδιότητάς τους που υπάγονται στα βασικά αδικήματα του Ν.3691/2008.

Σύμφωνα με στοιχεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) (www.publicrevenue.gr), υποβλήθηκαν για βεβαιωμένη φοροδιαφυγή προς «Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας» βάσει του Ν.3691/2008, 327 και 215 αναφορές, για το έτος 2015 και 2016 αντίστοιχα. Ακόμα, υποβλήθηκαν για χρέη προς το Δημόσιο άνω των 50.000 €, για τα έτη 2015 και 2016, 14218 και 2473 αναφορές αντίστοιχα.

4.2 Εντοπισμός μέσω τραπεζικών ιδρυμάτων

Ως δίαυλοι για την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες – εγκληματικές δραστηριότητες χρησιμοποιούνται κατά κανόνα τα πιστωτικά ιδρύματα, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις και οι κεφαλαιαγορές. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε όμως ειδικά στο πρόβλημα της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος ως διαύλου για τη νομιμοποίηση τέτοιων εσόδων.

Η συντριπτική πλειοψηφία του παράνομου χρήματος περνά μέσα από το τραπεζικό σύστημα και το χρηματιστηριακό σύστημα και τα προϊόντα τους. Εκτιμώντας ότι όταν οι διαμεσολαβούντες χρηματοπιστωτικοί φορείς, και ειδικότερα τα πιστωτικά ιδρύματα, χρησιμοποιούνται ως δίαυλοι για τη νομιμοποίηση του προϊόντος παράνομων δραστηριοτήτων, η φερεγγυότητα και η σταθερότητα του ενεχόμενου φορέα, αλλά και η αξιοπιστία του χρηματοπιστωτικού συστήματος στο σύνολό του μπορούν να κλονιστούν σοβαρά, με αποτέλεσμα την απώλεια της εμπιστοσύνης του κοινού σε αυτό. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, οι αρμόδιες εποπτικές αρχές των πιστωτικών ιδρυμάτων, σε συνεργασία με τις εθνικές κυβερνήσεις, να αναλάβουν πρωτοβουλίες ρυθμιστικής παρέμβασης (Γκόρτσος Χρήστος, 2005).

Η Τράπεζα της Ελλάδος (www.bankofgreece.gr) αποτελεί την αρμόδια εποπτική αρχή για την εφαρμογή από τα εποπτευόμενα από αυτήν ιδρύματα του νομοθετικού πλαισίου πρόληψης και καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος) και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας από τα εποπτευόμενα από αυτήν ιδρύματα. (Πιστωτικά Ιδρύματα, Εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, Εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων, Ταχυδρομικές Εταιρείες αν διενεργούν μεταφορές κεφαλαίων, Ανταλλακτήρια συναλλάγματος, Εταιρείες παροχής πιστώσεων).

Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, έχει κυρίως διαμορφωθεί από την ενσωμάτωση της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας, η οποία είναι εναρμονισμένη με τις «Σαράντα (40) Συστάσεις για την καταπολέμηση του Ξέπλυματος Χρήματος, της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και της Διασποράς Όπλων Μαζικής Καταστροφής (ΟΜΚ)», όπως υιοθετήθηκαν το Φεβρουάριο του 2012 από την Ομάδα Χρηματοπιστωτικής Δράσης (Financial Action Task Force-FATF) ως διεθνή φορέα θέσπισης των σχετικών προτύπων και οδηγιών. Η Τράπεζα της Ελλάδος, στο πλαίσιο των εποπτικών της αρμοδιοτήτων,

ελέγχει τη συμμόρφωση των εποπτευόμενων ιδρυμάτων με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και αξιολογεί την επάρκεια και αποτελεσματικότητα των διαδικασιών αντιμετώπισης του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας που εφαρμόζουν. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει αποστείλει στα Εποπτευόμενα Ιδρύματα εκτενή τυπολογία ύποπτων συναλλαγών με βάση την ελληνική πραγματικότητα και τη διεθνή βιβλιογραφία. Επίσης με πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, ορίζονται οι παράμετροι του ελέγχου, που θα ακολουθούν οι τράπεζες και θα πρέπει να αναφέρουν στις αρμόδιες αρχές κάθε «ασυνήθη ή ύποπτη συναλλαγή που παρέχει ενδείξεις ή υπόνοιες διάπραξης φοροδιαφυγής ή νομιμοποίησης του εξ αυτής περιουσιακού οφέλους». Μάλιστα, οι τράπεζες θα πρέπει να επαληθεύουν τα εισοδήματα των φυσικών ή νομικών προσώπων, αντιπαραβάλλοντάς τα με τις φορολογικές δηλώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η παγκοσμιοποίηση των χρηματοπιστωτικών αγορών, η απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων, ο τεράστιος όγκος και η αύξηση της ταχύτητας της ροής των εθνικών και διεθνών προϊόντων και πληροφοριών, καθώς και η τεράστια εξέλιξη της τεχνολογίας και η ταχεία και ευρεία διάχυσή της, αποτέλεσαν παράγοντες που συνέβαλαν στην γιγάντωση του φαινομένου της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Η κατάργηση των περιορισμών και εμποδίων ανάμεσα της εθνικές οικονομίες των κρατών, σε ό,τι αφορά κυρίως το εμπόριο και την κίνηση κεφαλαίων, διευκόλυναν την ταυτόχρονη διαχείριση χρήματος και κεφαλαίων οπουδήποτε στον κόσμο.

Η παγκόσμια εξάπλωση της εγκληματικής δραστηριότητας, των ναρκωτικών και της τρομοκρατίας διευκόλυνε την τεράστια συσσώρευση πλούτου. Οι εγκληματίες θα επιχειρήσουν να αποκρύψουν την πραγματική προέλευση των εσόδων και θα προσπαθήσουν να παρέχουν νόμιμη κάλυψη για την πηγή προέλευσής τους. Εάν το επιτύχουν, τους δίνεται η δυνατότητα να διατηρήσουν τον έλεγχο των εσόδων και να επωφεληθούν των πραξέων τους, καθιστώντας την εγκληματική δραστηριότητα ελκυστική. Οι προσπάθειες σε παγκόσμιο επίπεδο επικεντρώθηκαν στο να υπάρξει ένα συμφωνημένο διεθνές νομικό υπόβαθρο για την αντιμετώπιση του φαινομένου της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, με απώτερο στόχο την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, των ναρκωτικών και των διαφόρων εγκλημάτων. Τα κράτη θα πρέπει να συμφωνήσουν να μεταφέρουν στην εθνική τους νομοθεσία το διεθνές νομικό υπόβαθρο με κύριο στόχο την ομοιόμορφη εφαρμογή των μέτρων και την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας.

Για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού απαιτούνται συντονισμένες προσπάθειες, σε διεθνές, ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο.

5.1 Διεθνές περιβάλλον

Η πρώτη νομοθετική παρέμβαση σε διεθνές επίπεδο ήταν το 1988, η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών φαρμάκων και ψυχοτρόπων ουσιών, γνωστή ως «Σύμβαση της Βιέννης». Πρόκειται για το πρώτο διεθνές μέσο που παρείχε έναν ορισμό της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (κυρίως εσόδων προερχόμενων από διακίνηση ναρκωτικών), ο οποίος θα χρησιμεύσει ως βάση για τις κανονιστικές εξελίξεις που θα ακολουθήσουν. Η Σύμβαση τέθηκε σε ισχύ την 11η Νοεμβρίου 1990 και έχει κυρωθεί από 170 κράτη, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα με τον Ν. 1990/1991(ΦΕΚ τ. Α 193/16.12.1991).

Μια μεταγενέστερη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος αποτελεί η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος (United Nations Convention against Transnational Organized Crime), Παλέρμιο 2000 και τα τρία συμπληρωματικά της Πρωτόκολλα α) για την πρόληψη, καταστολή και τιμωρία της εμπορίας προσώπων και ιδιαίτερα γυναικών και ανηλίκων, β) την πρόληψη και τιμωρία της διευκόλυνσης της παράνομης μετανάστευσης και γ) της παράνομης κατασκευής και εμπορίας μικρών όπλων (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ειδική επιτροπή 2009). Η Σύμβαση εξετάζει το οργανωμένο έγκλημα κάθε μορφής υπό τη σκοπιά του διεθνικού του χαρακτήρα, καθώς και όταν οι οργανωμένες ομάδες εγκληματιών δρουν κατά κανόνα σε πολλές χώρες. Η Σύμβαση ρυθμίζει τις λεπτομέρειες της διεθνούς συνεργασίας στους τομείς ανακρίσεων, δίωξης και έκδοσης σε περιπτώσεις ξεπλύματος χρημάτων, διαφθοράς, παρεμποδίσεις της δικαιοσύνης. Η Ελλάδα έχει υπογράψει και εφαρμόζει με τον Ν. 3875/20-10-2010 την ανωτέρω Σύμβαση κατά του Οργανωμένου Εγκλήματος μαζί με τα τρία συμπληρωματικά Πρωτόκολλα.

5.1.1 FATF

Σε διεθνές επίπεδο, ο κύριος φορέας από τον οποίο εκπορεύονται οι κανόνες του διεθνούς δικαίου για την καταπολέμηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι η «Ειδική Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force), εν συντομία «FATF» (www.fatf-gafi.org). Πρόκειται για μια ανεξάρτητη ομάδα δράσης, της οποίας η

νομιμοποιητική βάση είναι η πολιτική δέσμευση των κυβερνήσεων των Κρατών-Μελών που συμμετέχον σε αυτήν. Ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 1989 στην διάσκεψη των Επτά (G-7) που διεξήχθη στο Παρίσι, αρχικά για να εξετάσει και να αναπτύξει μέτρα για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος. Τον Οκτώβριο του 2001, η FATF επέκτεινε την εντολή της για να ενσωματώσουν τις προσπάθειες για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, παράλληλα με το ξέπλυμα χρήματος. Σήμερα η FATF αριθμεί σήμερα 36 χώρες-μέλη και 2 περιφερειακές οργανώσεις, που εκπροσωπούν τα περισσότερα μεγάλα οικονομικά κέντρα σε όλα τα μέρη του πλανήτη. Οι στόχοι της FATF είναι να θέσει τα διεθνή πρότυπα και την προώθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής του νομικού - κανονιστικού πλαισίου, καθώς και επιχειρησιακά μέτρα για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και την καταστολή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες σχετικές απειλές για την ακεραιότητα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η FATF είναι, επομένως, ένα «όργανο χάραξης πολιτικής», η οποία εργάζεται για να δημιουργήσει την απαραίτητη πολιτική βούληση για την επίτευξη των εθνικών νομοθετικών και κανονιστικών μεταρρυθμίσεων σε αυτούς τους τομείς (Τσιρίδης Π. Πολυχρόνης, 2009 σελ 4).

Στο πλαίσιο αυτό η FATF το 1990, για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, εξέδωσε 40 Συστάσεις οι οποίες τροποποιήθηκαν δυο φορές, το 1996 και το 2003. Το 2001 επεκτάθηκαν στην καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής μέσα από εννέα ειδικές συστάσεις. Οι συστάσεις της FATF επικαιροποιούνται τακτικά (με πιο πρόσφατη ανανέωση εκείνη του Φεβρουαρίου 2012). Οι σαράντα συστάσεις αποτελούν ίσως την καλύτερη δυνατή προσπάθεια να δοθεί μια συντονισμένη και αποτελεσματική απάντηση σε συγκεκριμένα εγκληματικά φαινόμενα και έχουν ως στόχο να παρέχουν ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης, που απαιτείται για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος, ωστόσο όμως δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα. Πολύ γρήγορα υιοθετήθηκαν και μέσα από τις συμβάσεις του ΟΗΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης και της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και απέκτησαν δεσμευτικό χαρακτήρα. Το ψήφισμα 1617 (2005) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και του Σχεδίου Δράσης, το οποίο προσαρτάται του ψηφίσματος 60/288 της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ (20 Σεπ 2006), τονίζουν τη σημασία της εφαρμογής των 40 συστάσεων της FATF και τις 9 Ειδικές Συστάσεις για την τρομοκρατική χρηματοδότηση. Οι επιταγές των συστάσεων της FATF είναι κυρίως η άρση του τραπεζικού απορρήτου, η

εντατικοποίηση της συνεργασίας και της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, η ποινικοποίηση του φαινομένου του ξεπλύματος χρήματος, η μη τήρηση ανωνύμων και ψευδών, αναφορικά με τα στοιχεία ταυτότητας, τραπεζικών λογαριασμών από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και η αναφορά υπόπτων συναλλαγών(Τσιρίδης Π. Πολυχρόνης, 2009 σελ 4).

Η FATF παρακολουθεί την πρόοδο των μελών της στην εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων, εξετάζει το ξέπλυμα χρήματος και τρομοκρατικές μεθόδους χρηματοδότησης και αντίμετρα και προωθεί την υιοθέτηση και την εφαρμογή των κατάλληλων μέτρων σε παγκόσμιο επίπεδο. Σε συνεργασία με άλλους διεθνείς παράγοντες, η FATF εργάζεται για να εντοπίζονται τα τρωτά σημεία σε εθνικό επίπεδο, με στόχο την προστασία του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος (www.fatf-gafi.org).

5.2 Ευρωπαϊκό περιβάλλον

Η προσπάθεια αντιμετώπισης σε ευρωπαϊκό επίπεδο του ξεπλύματος χρήματος έχει την μορφή αποφάσεων-πλαισίων, κανόνων, οδηγιών. Οι κανόνες της ΕΕ σε μεγάλο βαθμό υιοθετούν τις επιταγές των συστάσεων που εκδίδονται από την Ειδική Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF).

5.2.1 Σύμβαση Συμβουλίου της Ευρώπης

Με τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1990 για τη νομιμοποίηση, την ανίχνευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, γνωστή ως «Σύμβαση του Στρασβούργου», επιδιώκεται η διαμόρφωση ενός πλαισίου διεθνούς συνεργασίας, μέσα από το οποίο παρέχονται στα κράτη που έχουν προσχωρήσει σε αυτήν μηχανισμοί συνεργασίας σε μέτρα ανίχνευσης (π.χ. ειδικές ανακριτικές εξουσίες και πρακτικές, ένδικα βοηθήματα, αμοιβαία συνδρομή) για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης, την κατάσχεση και τη δήμευση των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Επιπρόσθετα, προβλέπεται η λήψη από τα μέρη της Σύμβασης: (α) προσωρινών μέτρων απαγόρευσης κίνησης λογαριασμών ή κατάσχεσης μετά από αίτηση άλλου μέρους, που έχει κινήσει ποινική διαδικασία ή διαδικασία δήμευσης, και (β) μέτρων για την υποχρέωση δήμευσης των οργάνων και προϊόντων που

προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες και τα οποία ευρίσκονται στο έδαφος ενός μέρους της σύμβασης, κατόπιν αίτησης δήμευσης από άλλο μέρος.

Η Σύμβαση του Στρασβούργου τέθηκε σε ισχύ την 1η Σεπτεμβρίου 1993 και έχει κυρωθεί από όλα τα κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Από τα μη-μέλη του Συμβουλίου, μόνο η Αυστραλία έχει προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση και εφαρμόζει τις διατάξεις της από την 1η Νοεμβρίου του 1997. Η Ελλάδα έχει υπογράψει και εφαρμόζει με τον Ν. 2655/1998 την ανωτέρω Σύμβαση (Ν. 2655/1998 ΦΕΚ 264/01-12-1998).

5.2.2 1η Οδηγία 91/308/ΕΟΚ

Την πρώτη αποφασιστική παρέμβαση αποτελεί η οδηγία 91/308/ΕΟΚ (Οδηγία 91/308/ΕΟΚ, Εφημερίδα ΕΕ L 166 της 28.6.1991) του Συμβουλίου της 10ης Ιουνίου 1991, για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, η οποία συνέδεε τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες κυρίως με έσοδα από αδικήματα που σχετίζονταν με ναρκωτικές ουσίες και επέβαλε υποχρεώσεις μόνο στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Ενσωμάτωσε στο Κοινοτικό Δίκαιο τις 40 Συστάσεις της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force – FATF). Βασικός στόχος ήταν να αντιμετωπιστεί το ζέπλυμα με ενιαίο τρόπο από όλα τα κράτη. Οι διατάξεις της Οδηγίας ενσωματώθηκαν στο ελληνικό δίκαιο με το Νόμο 2331/1995 (ΦΕΚ 173/Α/24-8-1995).

2η Οδηγία 2001/97/ΕΚ

Με την οδηγία 2001/97/ΕΚ (Οδηγία 2001/97/ΕΚ, Εφημερίδα ΕΕ L 344 της 28.12.2001,σελ 76) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου επεκτάθηκε το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 91/308/ΕΟΚ, τόσο από την άποψη των καλυπτόμενων εγκλημάτων (έπαψε να αναφέρεται πλέον μόνο στα έσοδα από το εμπόριο ναρκωτικών), όσο και ως προς το φάσμα των καλυπτόμενων επαγγελμάτων και δραστηριοτήτων. Προσαρμόστηκαν το Κοινοτικό Δίκαιο και οι 40 αναθεωρημένες Συστάσεις της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force – FATF), οι οποίες εκδόθηκαν το 1996. Οι διατάξεις της Οδηγίας ενσωματώθηκαν στο ελληνικό δίκαιο με το νόμο

3424/2005. Με την εν λόγω Οδηγία, μεταξύ άλλων, διευρύνθηκε το προσωπικό πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας, με την επιβολή υποχρεώσεων και σε άλλα, πέραν των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, φυσικά ή νομικά πρόσωπα κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων (ελεγκτές, εξωτερικοί λογιστές, φορολογικοί σύμβουλοι, κτηματομεσίτες, συμβολαιογράφοι, δικηγόροι, έμποροι αγαθών υψηλής αξίας, και καζίνο), ευθυγραμμίστηκε ο ορισμός της έννοιας του πιστωτικού ιδρύματος με αυτόν της κωδικοποιητικής Οδηγίας 2000/12/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων, διευρύνθηκε το φάσμα των επιχειρήσεων που εμπίπτουν στην έννοια του χρηματοπιστωτικού οργανισμού και συγκεκριμενοποιήθηκε ο ορισμός της έννοιας της παράνομης δραστηριότητας.

5.2.4 3η Οδηγία 2005/60/EK

Στην οδηγία 2005/60/EK (Οδηγία 2005/60/EK, Εφημερίδα ΕΕ L 309 της 25.11.2005) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, καθώς και στην οδηγία 006/70/EK της Επιτροπής αποτυπώνονται οι αναθεωρημένες συστάσεις της Ομάδας Χρηματοπιστωτικής Δράσης (Financial Action Task Force - FATF), διεύρυνε περαιτέρω το πλαίσιο των υπόχρεων μερών και εισήγαγε την έννοια του «πολιτικώς εκτεθειμένου προσώπου» (φυσικά πρόσωπα που έχει ή είχε ανατεθεί σημαντικό δημόσιο λειτουργήμα). Αναπτύσσεται, κυρίως, η έννοια της «προσέγγισης που βασίζεται στην εκτίμηση του κινδύνου», ώστε να υπάρξει διαβάθμιση των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας των πελατών με ενισχυμένο ή απλοποιημένο τρόπο, ανάλογα με την ύπαρξη συγκεκριμένου προβλέψιμου κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες που θα πρέπει να εφαρμόζουν πιστωτικά ιδρύματα και χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί. Επιπλέον, καθιερώνονται διατάξεις για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και αρμόδιων εθνικών φορέων, τη διασφάλιση, όπου είναι δυνατό, έγκαιρης ανάδρασης σχετικά με την αποτελεσματικότητα των αναφορών ύποπτων περιπτώσεων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, καθώς και την εξέλιξη που υπήρξε σε σχέση με τις αναφορές αυτές. Τα κράτη-μέλη υποχρεώνονται να συστήσουν μια μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών (UIF) ως κεντρική εθνική αρχή αρμόδια για την παραλαβή, την ανάλυση και τη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με ενδεχόμενη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή ενδεχόμενη χρηματοδότηση της

τρομοκρατίας. Καθιερώνεται η υποχρέωση των κρατών-μελών να μεριμνήσουν για την ποινικοποίηση, τόσο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, όσο και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και διευρύνεται ακόμα περισσότερο το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας, ώστε να υπαχθούν σε αυτό και οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές, καθώς και οι φορείς παροχής υπηρεσιών σε εταιρείες καταπιστευτικής διαχείρισης.

Προσαρμόστηκαν το Κοινοτικό Δίκαιο και οι 40 αναθεωρημένες Συστάσεις της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force – FATF), οι οποίες εκδόθηκαν το 2003, καθώς και ορισμένες από τις εννέα Ειδικές Συστάσεις της FATF για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η Οδηγία 2005/60/EK αντικαθιστά πλήρως και καταργεί την Οδηγία 91/308/ΕΟΚ, όπως αυτή τροποποιήθηκε το 2001. Οι διατάξεις της Οδηγίας ενσωματώθηκαν στο ελληνικό δίκαιο με το Νόμο 3691/2008 (ΦΕΚ 166/Α/05-8-2008).

5.2.5 4η Οδηγία 2015/849/EK

Με την οδηγία 2015/849/EK (Οδηγία 2015/849/EK, Εφημερίδα ΕΕ L 141 της 05.06.2015) αυστηροποιείται η ευρωπαϊκή νομοθεσία κατά του ξεπλύματος χρήματος σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, κάνοντας πιο αυστηρό το πλαίσιο εποπτείας για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος μαύρου χρήματος. Η αναθεώρηση προκλήθηκε από την ανάγκη προσαρμογής του νομικού πλαισίου για την αντιμετώπιση νέων απειλών του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και αντικατοπτρίζει τις πρόσφατες αλλαγές λόγω αναθεωρημένων Συστάσεων της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force – FATF).

Ένα βασικό στοιχείο των στρατηγικών για την πρόληψη του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας είναι η προσέγγιση με βάση τον κίνδυνο, η οποία απαιτεί την αξιολόγηση των κινδύνων σε όλα τα επίπεδα. Σύμφωνα με το άρθρο 6 της 4ης Οδηγίας, η εκτίμηση των κινδύνων πρέπει να πραγματοποιηθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο από την Επιτροπή, μέχρι τον Ιούνιο του 2017.

Επιπλέον, το άρθρο 30 της 4ης Οδηγίας υποχρεώνει τα κράτη-μέλη να θεσπίσουν ένα κεντρικό μητρώο σε κάθε κράτος μέλος, το οποίο καταγράφει πληροφορίες σχετικά με

την εταιρική και άλλα νομικά πρόσωπα εντός της επικράτειάς τους, κρατώντας «επαρκείς, ακριβείς και επίκαιρες πληροφορίες για τους δικαιούχους τους». Αυτό το κεντρικό μητρώο προορίζεται να είναι προσβάσιμο από τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ), καθώς και «κάθε πρόσωπο ή οργανισμό που μπορεί να αποδείξει έννομο συμφέρον». Αυτά τα εθνικά μητρώα προορίζονται να εναρμονιστούν και να διασυνδέονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε μακροπρόθεσμη βάση.

Υποχρεούται οι φορείς να εξασφαλίζουν ότι κάθε συναλλαγή θα αναλυθεί σύμφωνα με τα ειδικά χαρακτηριστικά κινδύνου της. Ως εκ τούτου, υποχρεούνται οι φορείς να αναπτύξουν στρατηγικές, διαδικασίες και μηχανισμούς ελέγχου για να συλλάβουν όλους τους πιθανούς κινδύνους της συναλλαγής. Αυτό απαιτεί επίσης ένα υψηλό επίπεδο γνώσεως του αντικειμένου ευαισθητοποίησης των εργαζομένων, δεδομένου ότι πρέπει να εφαρμόσουν αυτή την προσέγγιση με βάση τον κίνδυνο στην καθημερινή τους εργασία.

Μεταξύ άλλων, η οδηγία ορίζει πως θα πρέπει να ελέγχονται από τις υπόχρεες οντότητες (π.χ. πιστωτικά ιδρύματα, ελεγκτές, φορολογικούς συμβούλους) οι πελάτες, όταν πραγματοποιούν περιστασιακή συναλλαγή που αποτελεί μεταφορά χρηματικού ποσού άνω των 1.000 ευρώ.

Η Οδηγία 2015/849/ΕΚ αντικαθιστά πλήρως και καταργεί τις Οδηγίες 2005/60/ΕΚ και 2006/70/ΕΚ. Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να συμμορφωθούν με την παρούσα Οδηγία το αργότερο έως τις 26 Ιουνίου 2017.

5.3 Ελληνικό περιβάλλον

Για την πρόληψη, αντιμετώπιση και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, η Ελλάδα μεταφέρει στο εσωτερικό της δίκαιο όλα τα εν ισχύ ευρωπαϊκά και διεθνή νομοθετικά μέσα, Κοινοτικές Οδηγίες και Αποφάσεις, Συμβάσεις (της Βιέννης, του Στρασβούργου, των Ηνωμένων Εθνών), καθώς και τις συστάσεις της FATF.

5.3.1 Νόμος 2145/93 (ΦΕΚ 88/Α/28-5-1993)

Με τον Ν. 2145/93 (ΦΕΚ 88/Α/28-5-1993), σχετικά με τη ρύθμιση θεμάτων εκτελέσεων ποινών, επιταχύνσεων και εκσυγχρονισμού των διαδικασιών απονομής δικαιοσύνης και άλλων θεμάτων, η Ελλάδα ποινικοποιεί το ζέπλυμα χρήματος. Με το άρθρο 5 του νόμου, προστέθηκε στον ποινικό μας κώδικα το άρθρο 394 Α ΠΚ με τίτλο «Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα».

Το άρθρο προέβλεπε ότι τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών όποιος από κερδοσκοπία ή με σκοπό να συγκαλύψει την αληθή προέλευση ή να παράσχει συνδρομή σε πρόσωπο, προκειμένου να αποφύγει την δίωξη ή δέχεται στη κατοχή του, μετατρέπει ή μεταβιβάζει οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο, το οποίο προέρχεται από εγκλήματα αρπαγής, ληστείας ή εκβίασης σε βαθμό κακουργήματος, κλοπής, παραγωγής, εμπορίας και διακίνησης ναρκωτικών, κατασκευής, διακίνησης και εμπορίας όπλων, εκρηκτικών ή από εγκλήματα που αφορούν αφαίρεση και μεταμόσχευση ανθρώπινων ιστών. Επίσης, επιβάλλεται δήμευση των περιουσιακών στοιχείων που χρησίμευαν ή προορίζονταν για τη τέλεση του εγκλήματος. Οι ποινές επιβάλλονται ανεξάρτητα από το αν είναι τιμωρητέος ή όχι ο υπαίτιος του εγκλήματος ή αν το έγκλημα αυτό τελέστηκε στην αλλοδαπή. Περιουσιακά στοιχεία νοούνται κινητά και ακίνητα πράγματα, δικαιώματα και έγγραφα που αποτελούν τίτλο ιδιοκτησίας ή ενσωματώνουν ή αποδεικνύουν περιουσιακά δικαιώματα, το τίμημά τους και τα αντικείμενα που αποκτήθηκαν μέσω αυτών.

Ο συγκεκριμένος νόμος θα μπορούσε να θεωρηθεί μία καλή βάση και αρχή των όσων επακολούθησαν στην ελληνική νομοθεσία, παρουσίαζε όμως αρκετά κενά.

5.3.2 Νόμος 2331/95 (ΦΕΚ 173/Α/24-8-1995)

Με τον Ν.2331/1995 (ΦΕΚ 173/Α/24-8-1995) «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες ποινικές διατάξεις - Ολομέλεια Αρείου Πάγου - Διαιτησίες και άλλες διατάξεις», η χώρα μας ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την κοινοτική οδηγία 91/308/ΕΟΚ, έχοντας ήδη καθυστερήσει, σε σχέση με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να θεσπίσει ένα πλήρες και ολοκληρωμένο νομοθέτημα για την πρόληψη και την καταστολή της επικίνδυνης κατάστασης που δημιουργεί η "νομιμοποίηση" εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Στο άρθρο 1, υπό τύπου ορισμού, περιλαμβάνει έναν πίνακα αποκλειστικά απαριθμούμενων εγκλημάτων.

Με τον Ν.2331/1995 η χώρα μας εκπληρώνει τις κοινοτικές υποχρεώσεις της, ενισχύει την φερεγγυότητα και την αξιοπιστία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ενώ συγχρόνως ενισχύει αποτελεσματικά την προσπάθεια καταπολέμησης της νεοφανούς δραστηριότητας του οργανωμένου εγκλήματος της "νομιμοποίησης" εσόδων. Διασαφηνίζονται οι όροι "εγκληματική δραστηριότητα", "νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα", "περιουσία", "πιστωτικό ίδρυμα", "χρηματοπιστωτικός οργανισμός", "αρμόδια αρχή" και "αρμόδιος φορέας". Θεσπίζονται ως εγκλήματα οι ενέργειες εκείνες που αποβλέπουν ή συντελούν στη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, με ακριβή περιγραφή της κάθε ενδεχόμενης σχετικής ενέργειας και προβλέπεται η τιμωρία τους ακόμη και αν τελέστηκαν στο εξωτερικό. Ακόμη, συνιστάται Επιτροπή, έργο της οποίας είναι η συγκέντρωση, αξιολόγηση και διερεύνηση όλων των πληροφοριών που προωθούνται σε αυτήν από τα πιστωτικά ιδρύματα κ.λπ. ως ύποπτες νομιμοποιήσεως εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

5.3.3 Νόμος 3424/05 (ΦΕΚ 305 Α'/13.12.2005)

Με τον Ν.3424/05 «Τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση διατάξεων του Ν. 2331/1995 και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες διατάξεις» αναβαθμίζεται το νομοθετικό, διοικητικό και λειτουργικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση του εγκλήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες με την περαιτέρω θωράκιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Με τον Ν.3424/05 (Παύλου Στέφανος, Δημήτραινας Γιώργος, 2009 σελ 191), γίνονται οι αναγκαίες τροποποιήσεις και συμπληρώσεις των διατάξεων του Ν. 2331/1995, ώστε να ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία η ευρωπαϊκή οδηγία 2001/97/ΕΚ, καθώς και ορισμένες αναθεωρημένες Συστάσεις της Διεθνούς Ομάδας Δράσης για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες (Financial Action Task Force – FATF). Η επιτροπή του άρθρου 7 του Ν. 2331/95 αντικαθίσταται από Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή, με αναμορφωμένη σύνθεση και αυξημένες αρμοδιότητες. Ορθολογικοποιούνται οι ποινικές κυρώσεις σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και επεκτείνονται και στους μη υποβάλλοντες αναφορά ύποπτης συναλλαγής από πρόθεση.

Ορίζεται το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ως κεντρική συντονιστική αρχή, έτσι ώστε όλος ο μηχανισμός των δημοσίων αρχών και φορέων να δρα συντονισμένα και αποτελεσματικά. Τέλος, εξειδικεύονται οι υποχρεώσεις των πιστωτικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών, καθώς και των αρμόδιων αρχών, προκειμένου να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικότερα το έγκλημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

5.3.4 Νόμος 3691/08 (ΦΕΚ 166 Α'/05.08.2008)

Ο Ν. 3691/08 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας», στην εισηγητική έκθεση αναφέρει ότι «με τον παρόντα νόμο επιδιώκεται η αναβάθμιση των εν γένει μηχανισμών της χώρας για την πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και την προστασία της ακεραιότητας και φήμης του χρηματοπιστωτικού τομέα» (Γιώργος Δημήτραινας 2008, σελ 6). Ενσωματώνονται στη νομοθεσία οι διατάξεις της Οδηγίας 2005/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης «σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας» και διατάξεις της Οδηγίας 2006/70/EK της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και αντικαθίστανται οι σχετικές διατάξεις του Ν.2331/1995 (ΦΕΚ 173 Α'). Με το άρθρο 3, καταγράφονται ως «βασικά αδικήματα» δεκαοκτώ κατηγορίες εγκλημάτων, οι οποίες διαφέρουν από αυτές που καταγράφηκαν στο άρθρο 2 του ν 3424/2005. Για πρώτη φορά περιλαμβάνονται η ενεργητική δωροδοκία, η δωροδοκία δικαστή, τα προβλεπόμενα στο άρθρο 87 παράγραφοι 5, 6, 7 και 8 και στο άρθρο 88 του Ν.3386/2005 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια» και τα προβλεπόμενα στα άρθρα 29 και 30 του Ν.3340/2005 «Για την προστασία της Κεφαλαιαγοράς από πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και πράξεις χειραγώγησης αγοράς». Επίσης αφαιρέθηκε το όριο περιουσιακού οφέλους των 15.000 ευρώ, που προβλεπόταν από τον Ν. 3424/2005 και έτσι ως «βασικό αδίκημα» θεωρείται και κάθε άλλο αδίκημα που τιμωρείται

με ποινή στερητική της ελευθερίας, της οποίας το ελάχιστο όριο είναι άνω των έξι μηνών και από το οποίο προκύπτει περιουσιακό όφελος.

Συνιστάται Επιτροπή με την επωνυμία «Επιτροπή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας» και μια επιτροπή με την επωνυμία «Επιτροπή Επεξεργασίας Στρατηγικής και Πολιτικών για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας» στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών. Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ορίζεται ως Κεντρική Συντονιστική Αρχή για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, για την αξιολόγηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών αντιμετώπισης των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, για το συντονισμό της δράσης των αρμόδιων αρχών και για τη διεθνή εκπροσώπηση της χώρας.

5.3.5 Νόμος 3842/10 (ΦΕΚ58 Α'/23.04.2010)

Με το Ν. 3842/2010 άρθρο 77 προστέθηκαν στις εγκληματικές δραστηριότητες («βασικά εγκλήματα») του Ν. 3691/2008 και τα ακόλουθα:

- τα αδικήματα της φοροδιαφυγής που προβλέπονται στα άρθρα 17, 18 και 19 του Ν. 2523/1997 και
- τα αδικήματα της λαθρεμπορίας που προβλέπονται στα άρθρα 155, 156 και 157 του Ν. 2960/2001.

Ειδικότερα, όσον αφορά τα αδικήματα της φοροδιαφυγής, νοούνται τα παρακάτω:

- Μη υποβολή δήλωσης ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης φορολογίας εισοδήματος και αποφυγής πληρωμής πλοίων (άρθρο 17 Ν. 2523/1997)
- Μη απόδοση ή ανακριβής απόδοση ΦΠΑ και εν γένει παρακρατούμενων και επιρριπτόμενων φόρων, τελών ή εισφορών (άρθρο 18 Ν. 2523/1997)
- Έκδοση ή αποδοχή εικονικών φορολογικών στοιχείων για ανύπαρκτη συναλλαγή στο σύνολό της ή για μέρος αυτής (άρθρο 19 Ν. 2523/1997, άρθρο 40 ν. 3220/2004).

5.3.6 Νόμος 3932/11 (ΦΕΚ 49 Α'/10.03.2011)

Με τον Ν. 3932/11 «Σύσταση αρχής καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης» πραγματοποιείται μια αναδιοργάνωση των ελεγκτικών μηχανισμών, θωράκιση του χρηματοπιστωτικού τομέα και ανόρθωση της δημοσιονομικής αξιοπιστίας της χώρας, με την δημιουργία μιας ανεξάρτητης και αναβαθμισμένης «Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας, και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης». Χαρακτηριστικό του νέου φορέα είναι η κατοχύρωση της διοικητικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας του και ειδικότερα η απεξάρτησή του από την εποπτεία του Υπουργού Οικονομικών, Το οποίο παραμένει αρμόδιο για τον καθορισμό της έδρας και τη χρηματοδότηση της νέας Αρχής. Το Υπουργείο Οικονομικών παραμένει, επίσης, ο «Κεντρικός Συντονιστικός Φορέας» για την εφαρμογή του Ν. 3691/2008. Η Αρχή αποτελείται από έναν ανώτατο εισαγγελικό λειτουργό εν ενεργεία, ως Πρόεδρο, και από ένδεκα μέλη, τριετούς θητείας. Συνίσταται σε τρία αυτοτελή τμήματα, την Α΄ Μονάδα Διερεύνησης Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών, τη Β΄ Μονάδα Οικονομικών Κυρώσεων κατά Υπόπτων Τρομοκρατίας και τη Γ΄ Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης.

5.3.7 Αρχή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες

Σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν.3691/2008 (ΦΕΚ 166 Α'/05.08.2008) συνιστάται Επιτροπή με την επωνυμία «Επιτροπή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας». Με το Ν.3932/10.03.2011 έγινε τροποποίηση του ανωτέρου άρθρου και πλέον συνίσταται «Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης». Η Αρχή αποτελεί την εθνική μονάδα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης συνεισφέροντας στην ασφάλεια και τη σταθερότητα της δημοσιονομικής και οικονομικής πολιτικής. Η Αρχή

απολαμβάνει διοικητική και λειτουργική αυτοτέλεια. Συγκροτείται από τον Πρόεδρο και ένδεκα (11) Μέλη, καθώς και από ισάριθμους αναπληρωτές τους, οι οποίοι πρέπει να διαθέτουν τις αυτές ιδιότητες και προσόντα με αυτούς. Ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Αρχής απολαμβάνουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας και δεσμεύονται μόνο από το νόμο και τη συνείδησή τους. Ο Πρόεδρος είναι ανώτατος Εισαγγελικός Λειτουργός εν ενεργεία (Αντεισαγγελέας Αρείου Πάγου) και επιλέγεται μαζί με τον αναπληρωτή του με απόφαση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου του Αρείου Πάγου. Έργο της Αρχής, σύμφωνα με το Ν.3691/2008, όπως τροποποιήθηκε με το Ν.3932/2011 και το Ν.4389/2016, είναι η λήψη και εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων για την πρόληψη και καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, είναι η συγκέντρωση, ανάλυση διερεύνηση και επεξεργασία αναφορών υπόπτων συναλλαγών που διαβιβάζονται σ' αυτή από τα υπόχρεα νομικά και φυσικά πρόσωπα, καθώς και κάθε άλλη πληροφορία που περιέρχεται σε γνώση της και σχετίζεται με τα αδικήματα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης των προσώπων που αναφέρονται στις περιπτώσεις στ' έως και ιε' της παρ . 1 του άρθρου 1 του Ν.3213/2003 (ΦΕΚ Α 309/31-12-2003). Η Αρχή απαρτίζεται από τρεις αυτοτελείς Μονάδες, με διακριτές αρμοδιότητες, προσωπικό και υποδομές, υπό κοινό Πρόεδρο (Νόμος 3932/11 (ΦΕΚ 49 Α'/10.03.2011).

Α' Μονάδα Διερεύνησης Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών .

Το προσωπικό της Μονάδας συγκεντρώνει, διερευνά και αξιολογεί τις αναφορές υπόπτων ή ασύνηθων συναλλαγών που υποβάλλουν στην Αρχή τα υπόχρεα πρόσωπα, καθώς και τις πληροφορίες που διαβιβάζονται στην Αρχή από άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς ή περιέρχονται σε αυτήν από τα μέσα ενημέρωσης, το διαδίκτυο ή οποιαδήποτε άλλη πηγή και αφορούν επιχειρηματικές, επαγγελματικές ή συναλλακτικές δραστηριότητες που ενδεχομένως σχετίζονται με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Ομοίως, διερευνά και αξιολογεί κάθε τέτοια πληροφορία που διαβιβάζεται στην Αρχή από φορείς της αλλοδαπής, με τους οποίους και συνεργάζεται για την παροχή κάθε δυνατής συνδρομής. Η Μονάδα δίνει κατευθυντήριες οδηγίες στα υπόχρεα πρόσωπα και τους ανωτέρω φορείς αναφορικά με τη διαχείριση μιας υπόθεσης που εμπίπτει στην αρμοδιότητά της. Συμμετέχει σε διεθνείς φορείς ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ αντίστοιχων με αυτήν αρχών, ιδίως στο Δίκτυο των Μονάδων

Διερεύνησης Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FIUNet) και στη διεθνή Ομάδα Έγκμοντ (Egmont Group), παρακολουθεί τις εργασίες τους και συμμετέχει σε ομάδες εργασίας των εν λόγω φορέων.

Β΄ Μονάδα Οικονομικών Κυρώσεων κατά Υπόπτων Τρομοκρατίας.

Το προσωπικό της Μονάδας συγκεντρώνει και αξιολογεί τις πληροφορίες που διαβιβάζονται στην Αρχή από τις αστυνομικές και εισαγγελικές αρχές ή περιέρχονται σε αυτήν με οποιονδήποτε άλλον τρόπο και αφορούν στην τέλεση πράξης από αυτές που περιγράφονται στο άρθρο 187Α του Ποινικού Κώδικα. Ομοίως, διερευνά και αξιολογεί κάθε τέτοια πληροφορία που διαβιβάζεται στην Αρχή από φορείς της αλλοδαπής, με τους οποίους και συνεργάζεται για την παροχή κάθε δυνατής συνδρομής.

Γ΄ Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης.

Η Μονάδα δέχεται τις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης όλων των προσώπων που υποχρεούνται στην υποβολή τέτοιας δήλωσης. Διερευνά και αξιολογεί τις πληροφορίες που διαβιβάζονται ή περιέρχονται στην Αρχή σχετικά με τη μη υποβολή ή με ανακρίβειες των δηλώσεων αυτών, προβαίνοντας σε δειγματοληπτικό, κατά την κρίση της, ή στοχευμένο έλεγχο της περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων προσώπων. Οι Μονάδες της Αρχής έχουν πρόσβαση σε κάθε μορφής αρχείο δημόσιας αρχής ή οργανισμού που τηρεί και επεξεργάζεται δεδομένα, καθώς και στο σύστημα «Τειρεσίας». Κατά τη διάρκεια των ελέγχων και ερευνών τους, γίνεται άρση οποιοδήποτε τραπεζικού, χρηματιστηριακού, φορολογικού ή επαγγελματικού απόρρητου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στους στόχους, τις ερευνητικές υποθέσεις και την μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την μελέτη της παρούσας έρευνας.

6.1 Αντικείμενο της έρευνας

Αντικείμενο της παρούσας έρευνας είναι να διερευνήσει τον βαθμό κατανόησης του φαινομένου της νομιμοποίησης πλούτου προερχομένου από παράνομες ή εγκληματικές δραστηριότητες, από τους φορολογικούς ελεγκτές του Υπουργείου Οικονομικών, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους. Επίσης, να διερευνήσει τον βαθμό ετοιμότητας και εκπαίδευσης του φοροελεγκτικού μηχανισμού για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

Στο πλαίσιο αυτό θα απαντηθούν ερωτήματα για τον τρόπο αντίληψης του φαινομένου ως προς τις κοινωνικές και οικονομικές του επιπτώσεις, απόψεις για τον βαθμό επάρκειας των μέτρων αντιμετώπισης στην Ελλάδα, παράγοντες που εμποδίζουν την αντιμετώπισή του, την διερεύνηση του βαθμού ετοιμότητας και προσαρμογής του Ελληνικού θεσμικού πλαισίου για την αντιμετώπισή του, εάν η αυστηροποίηση μέτρων όπως η εφαρμογή του «πόθεν έσχες», η σύνταξη περιουσιολογίου ή το κίνητρο της επαναχρησιμοποίησης των κατασχεμένων ποσών για κοινωνικούς σκοπούς θεωρούνται ικανά ως μέτρα αντιμετώπισης ή περιορισμό του φαινομένου.

6.2 Ερευνητικές υποθέσεις

Η διατύπωση των ερευνητικών υποθέσεων είναι σημαντική υπόθεση, καθώς καθοδηγεί την έρευνα και βοηθά τον ερευνητή να συλλέξει όλα τα στοιχεία που του είναι απαραίτητα για την έρευνα.

Με βάση την παραπάνω ανάλυση, τα ερευνητικά ερωτήματα που θα αποτελέσουν το ζητούμενο της εμπειρικής έρευνας είναι τα εξής:

- Να προσδιοριστεί ο βαθμός αντίληψης του φαινομένου από τους εργαζόμενους στους ελεγκτικούς μηχανισμούς του κράτους ως προς τα αίτια, ως κοινωνικό φαινόμενο, την εμπιστοσύνη στο κράτος και τις επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία.
- Να εκτιμηθεί ο βαθμός γνώσεων και ικανοτήτων των εργαζομένων στους ελεγκτικούς μηχανισμούς του κράτους, ως προς στον εντοπισμό πιθανών περιπτώσεων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- Να εκτιμηθεί εάν παρέχονται στους φορολογικούς ελεγκτές το θεσμικό πλαίσιο, η πρόσβαση σε πόρους ή εάν είναι απαραίτητη η δυνατότητα αυξημένης ανεξαρτησίας των ελεγκτικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση του φαινομένου.
- Ποιος είναι ο τρόπος αντιμετώπισης από τους φορολογικούς ελεγκτές, όταν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους διαπιστωθεί νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες ή εγκληματικές δραστηριότητες.
- Ποια η άποψη του φορολογικού ελεγκτή για μια σειρά μέτρων ως προς την αντιμετώπιση ή περιορισμό του φαινομένου του «ξεπλύματος μαύρου χρήματος».
- Να εκτιμηθεί ο βαθμός αισιοδοξίας του φορολογικού ελεγκτή ως προς γενικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου.
- Να διερευνηθεί αν το μορφωτικό επίπεδο, η ηλικία, το φύλο, η θέση ή το επίπεδο εκπαίδευσης ενός φορολογικού ελεγκτού επηρεάζει τον τρόπο αντίληψης ή αντιμετώπισης του φαινομένου.
- Αν το κράτος βελτιώσει το θεσμικό πλαίσιο, βελτιώσει το επίπεδο εκπαίδευσης και επιτρέψει την πρόσβαση σε μέσα πρόσβασης πληροφοριών, με δεδομένο ότι η ηλικιακή ομάδα ελεγκτών 31-50 ετών έχει ανώτατο επίπεδο γνώσεων και μια αντίληψη του φαινομένου ως καταστρεπτικό για την κοινωνία καθώς και με μια αυξημένη αποδοχή μέτρων, όπως η αύξηση ανεξαρτησίας των αρχών, η θέσπιση περιουσιολογίου και πόθεν έσχες, καθώς και η χωρίς όριο πρόσβαση σε τραπεζικά δεδομένα και αρχεία, θα ήταν δυνατόν να ελαττωθεί το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες.

6.3 Καθορισμός μεθόδου δειγματοληψίας

Μονάδα δειγματοληψίας είναι οι υπηρεσίες της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων και συγκεκριμένα οι ελεγκτικές υπηρεσίες του Κέντρου Ελέγχου Μεγάλου Πλούτου (ΚΕ.ΦΟ.ΜΕ.Π.) και της Υπηρεσίας Έρευνας Διασφάλισης Δημόσιων Εσόδων

(Υ.Ε.Δ.Δ.Ε.). Οι συγκεκριμένες υπηρεσίες, μεταξύ των άλλων αρμοδιοτήτων τους, είναι επιφορτισμένες από το Υπουργείο Οικονομικών στον εντοπισμό εισοδημάτων που δεν έχουν φορολογηθεί και πιθανών να προέρχονται από παράνομες ή εγκληματικές δραστηριότητες.

Στην παρούσα έρευνα, ως πληθυσμός ορίζονται οι φορολογικοί ελεγκτές των υπηρεσιών ΚΕ.ΦΟ.ΜΕ.Π. Αττικής και Υ.Ε.Δ.Δ.Ε. Αττικής. Το σύνολο του πληθυσμού ανέρχεται σε 220 ελεγκτές. Το ερωτηματολόγιο χορηγήθηκε σε 124 ελεγκτές από τους 220. Το δείγμα που επιλέχθηκε είναι αντιπροσωπευτικό, καθώς αποτελεί το 56,3% του πληθυσμού και μπορεί να μας παρέχει αξιόπιστα αποτελέσματα. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα από 24/2/2017 έως 06/3/2017.

6.4 Δομή ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο ελέγχθηκε ως προς τη μορφή του, τη γλώσσα του, τη σαφήνειά του, τη δυσκολία και την αξιοπιστία του σε μια πιλοτική έρευνα, που προηγήθηκε της κύριας δειγματοληψίας, σε μικρό αριθμό δέκα τυχαία επιλεγμένων, που με τις παρατηρήσεις τους συνέβαλαν στην τελική διαμόρφωση του ερωτηματολογίου.

Σκοπός του ερωτηματολογίου ήταν να ενθαρρύνει την συνεργασία με τους συμμετέχοντες ώστε να ολοκληρώσουν την έρευνα. Ο χρόνος συμπλήρωσής του δεν ξεπερνάει τα 10 λεπτά.

Η πρώτη σελίδα του ερωτηματολογίου είχε ένα συνοδευτικό σημείωμα, που περιγράφει τον σκοπό της έρευνας.

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για αυτή τη μελέτη δομήθηκε σε τρία τμήματα: Το πρώτο περιλαμβάνει γενικές ερωτήσεις αντίληψης των ερωτηθέντων ως προς το φαινόμενο της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων.

Στο δεύτερο τμήμα περιλαμβάνει πέντε ερωτήσεις σχετικά με τις γνώσεις των ερωτηθέντων ως προς το διερευνώμενο θέμα.

Στο τρίτο τμήμα περιλαμβάνει ερωτήσεις σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο και απόψεις των ερωτηθέντων ως προς το περιορισμό του φαινομένου του «ξεπλύματος μαύρου χρήματος». Το τελευταίο τέταρτο τμήμα του ερωτηματολογίου έχει στόχο να συλλέξει τα δημογραφικά

στοιχεία του δείγματος και περιλαμβάνει γενικές ερωτήσεις που σκιαγραφούν το προφίλ του συμμετέχοντα.

Η διατύπωση των ερωτήσεων έχει γίνει με διαφορετικούς τρόπους. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει ερωτήσεις κλειστού τύπου με τυποποιημένες απαντήσεις, που προσφέρουν στον ερωτώμενο μεγαλύτερη επιλογή, επιτρέποντας έτσι την απόκτηση πιο ολοκληρωμένων απαντήσεων, ενώ ταυτόχρονα οι απαντήσεις ταξινομούνται ευκολότερα από εκείνες των ανοιχτών ερωτήσεων. Στις ερωτήσεις, όπου κρίθηκε απαραίτητο, περιλαμβάνεται και η απάντηση «δε γνωρίζω». Επίσης, περιλαμβάνονται και ερωτήσεις βαθμολόγησης με χρήση Likert-κλίμακας των πέντε βαθμών.

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα απεικονίζεται στο παράρτημα.

Για λόγους αξιοπιστίας τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν ανώνυμα και εμπιστευτικά.

6.5 Καταχώριση, επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων

Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε μέσω της φόρμας του Google Docs και στάλθηκε στους συμμετέχοντες μέσω e-mail. Η συλλογή των πρωτογενών δεδομένων από τα ερωτηματολόγια πραγματοποιήθηκε σε λογιστικά φύλλα στο Google Drive. Στην συνέχεια, καταχωρήθηκαν σε βάση δεδομένων του προγράμματος στατιστικής SPSS. Η διαχείριση, επεξεργασία, η στατιστική ανάλυση, η ανάλυση αποτελεσμάτων με σχήματα και διαγράμματα, η ερμηνεία των δεδομένων, καθώς και εξαγωγή αντίστοιχων συμπερασμάτων πραγματοποιήθηκε μέσω του στατιστικού προγράμματος SPSS.

6.6 Ηθικά ζητήματα

Η επιστολή που συνόδευε το ερωτηματολόγιο εξηγούσε στον κάθε συμμετέχοντα ότι η επιλογή του έγινε τυχαία και ότι η συμμετοχή του είναι προαιρετική. Εξηγούσε ότι ο λόγος εκπόνησης της έρευνας είναι η απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος από το ΤΕΙ Πειραιά. Κατά την διεξαγωγή της έρευνας τηρήθηκαν όλοι οι κανόνες εμπιστευτικότητας και δεοντολογίας, τονίζοντας ότι οι απαντήσεις θα παραμείνουν εμπιστευτικές και ανώνυμες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

7.1 Ανάλυση δείγματος

Θα παρουσιαστούν αρχικά τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος.

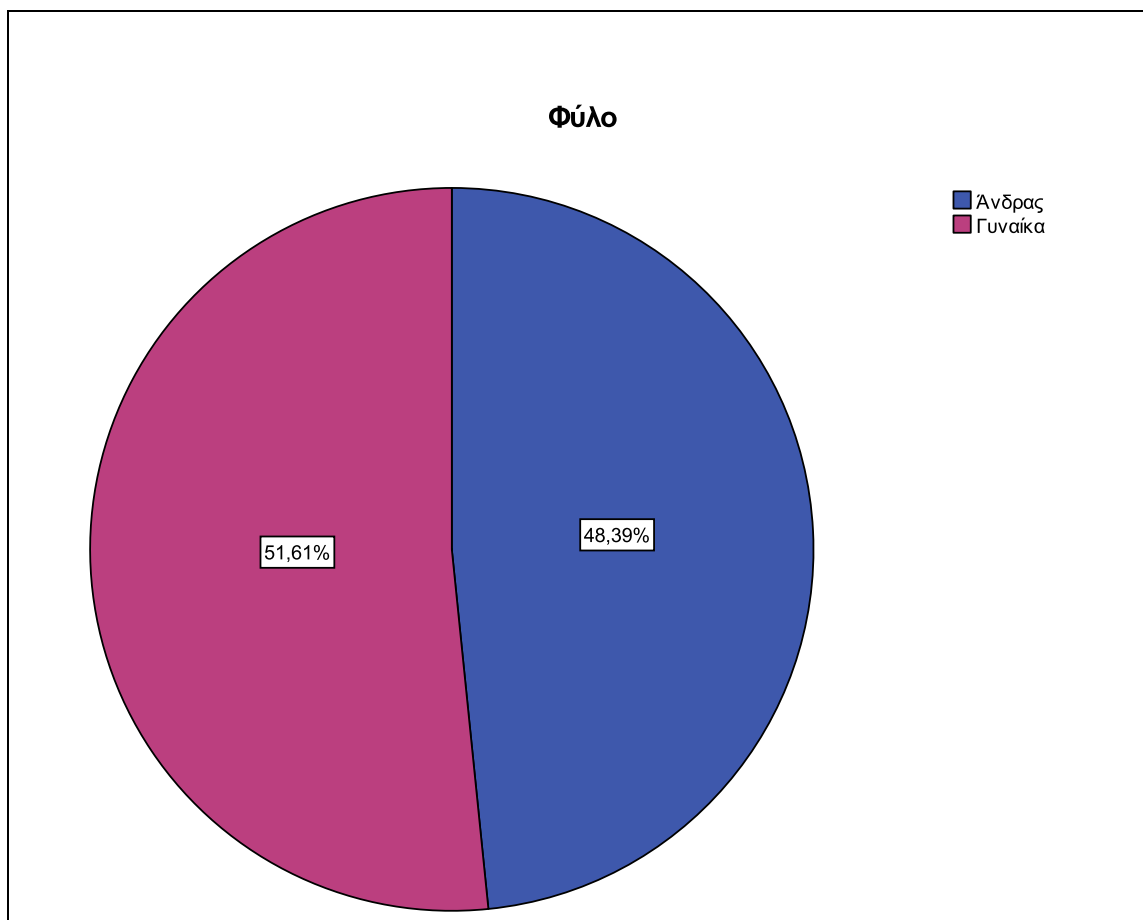
1.Φύλο

Στην έρευνά μας συμμετείχαν 124 άτομα, από τα οποία τα 60 ήταν άνδρες και τα 63 γυναίκες. Οι άνδρες ανέρχονται στο 48.4% του δείγματος ενώ οι γυναίκες στο 51.6%.

Πίνακας 7.1 Φύλο

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Άνδρας	60	48,4	48,4	48,4
Γυναίκα	64	51,6	51,6	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.1 Φύλο



2.Ηλικία

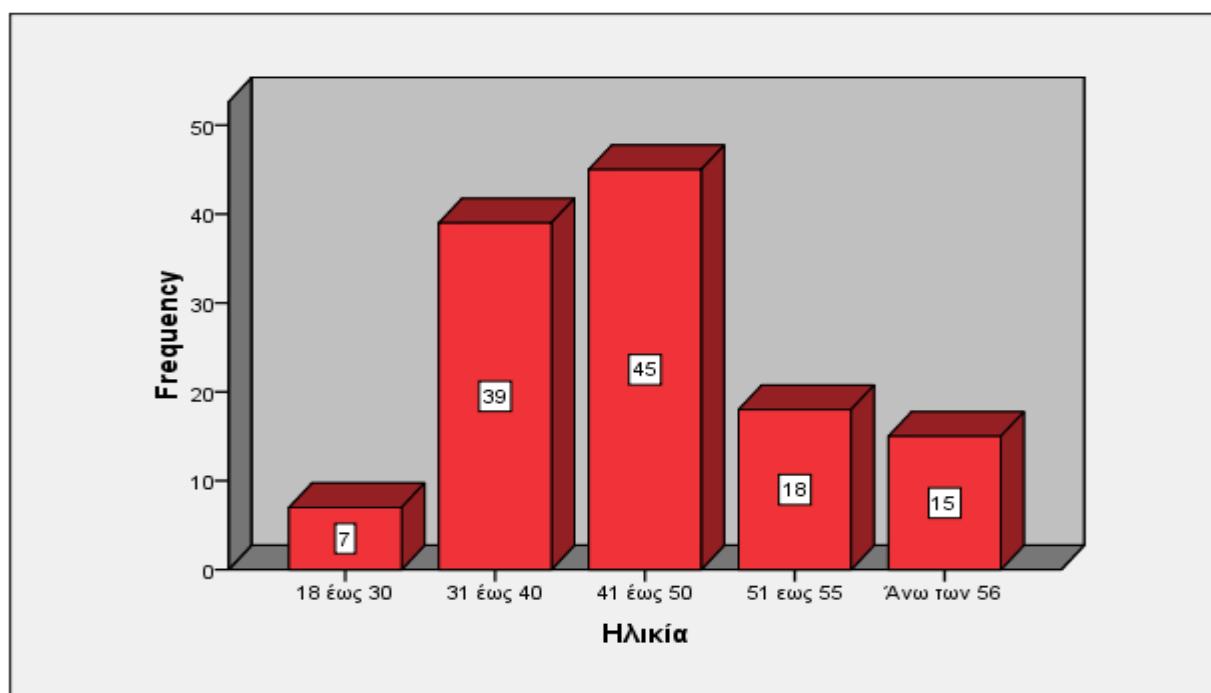
Το 5,6 % του δείγματος ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 18 έως 30, το 31,5% στην ομάδα 31 έως 40 ετών, το 36,3% στην ομάδα 41 έως 50 ετών, το 14,5% στην ομάδα 51 έως 55 ετών και το 12,1 % ανήκει στην ομάδα άνω των 56 ετών. Συνοψίζοντας, μπορούμε να αναφέρουμε ότι το γεγονός ότι οι περισσότεροι ερωτώμενοι ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 41 έως 50, αποτελεί θετικό στοιχείο για την έρευνά μας, καθώς θεωρείται ότι βρίσκεται στην καλύτερη παραγωγική ηλικία.

Πίνακας 7.2 Ηλικία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 18 έως 30	7	5,6	5,6	5,6
31 έως 40	39	31,5	31,5	37,1
41 έως 50	45	36,3	36,3	73,4
51 έως 55	18	14,5	14,5	87,9
Άνω των 56	15	12,1	12,1	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.2 Ηλικία

Ηλικία



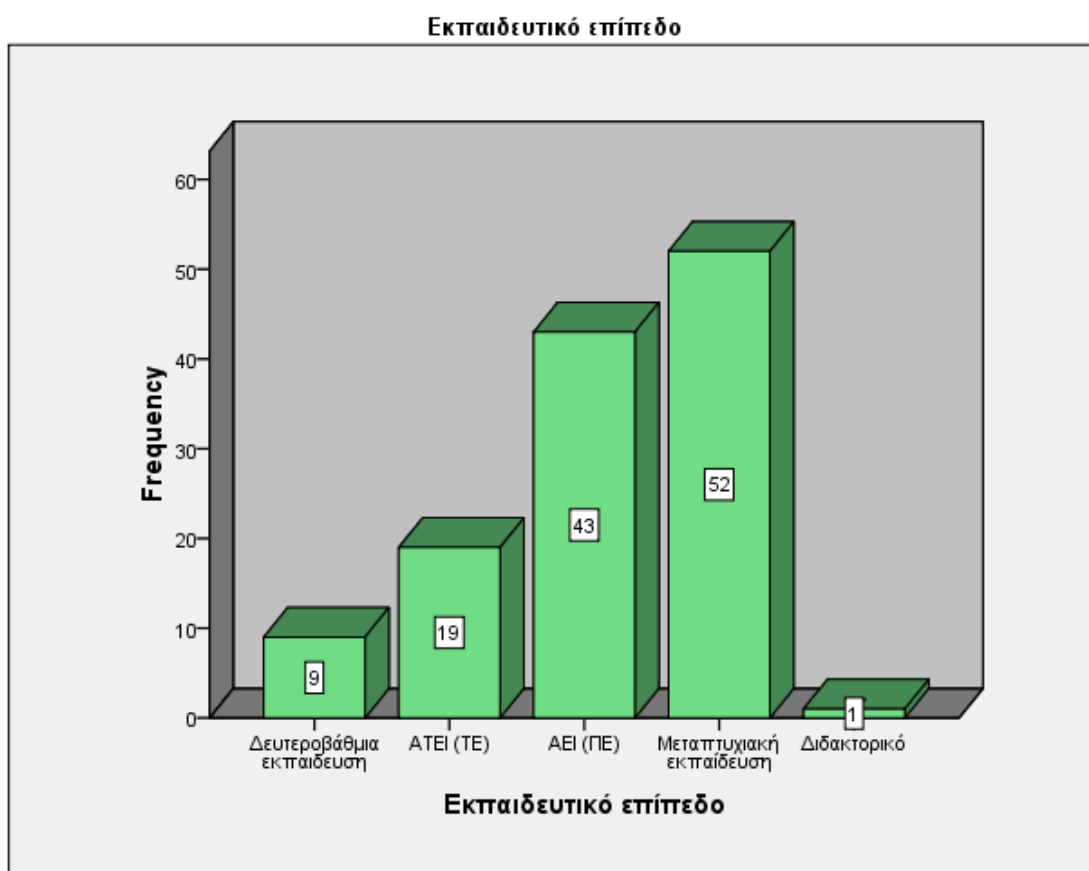
3.ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Το 7,3% του δείγματος είναι απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το 15,3% απόφοιτοι ΑΤΕΙ, το 34,7% απόφοιτοι Πανεπιστημίου, το 41,9% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος και μόλις το 0,8% είναι κάτοχοι διδακτορικού. Το συμπέρασμα είναι ότι στο μεγαλύτερο βαθμό οι φορολογικοί ελεγκτές διαθέτουν ανώτερη μόρφωση, στοιχείο απαραίτητο για τη σωστή επιτέλεση της εργασίας τους.

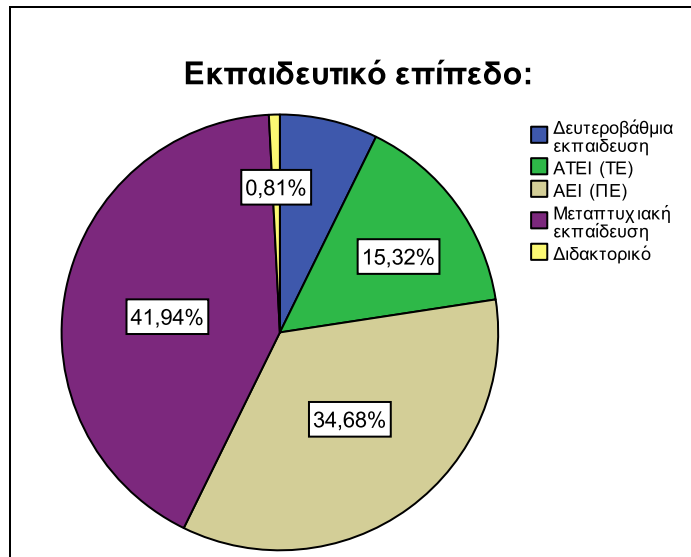
Πίνακας 7.3 Εκπαιδευτικό Επίπεδο

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	9	7,3	7,3	7,3
ΑΤΕΙ (ΤΕ)	19	15,3	15,3	22,6
ΑΕΙ (ΠΕ)	43	34,7	34,7	57,3
Μεταπτυχιακή εκπαίδευση	52	41,9	41,9	99,2
Διδακτορικό	1	,8	,8	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.3 Εκπαιδευτικό επίπεδο



Διάγραμμα 7.4 Εκπαιδευτικό επίπεδο



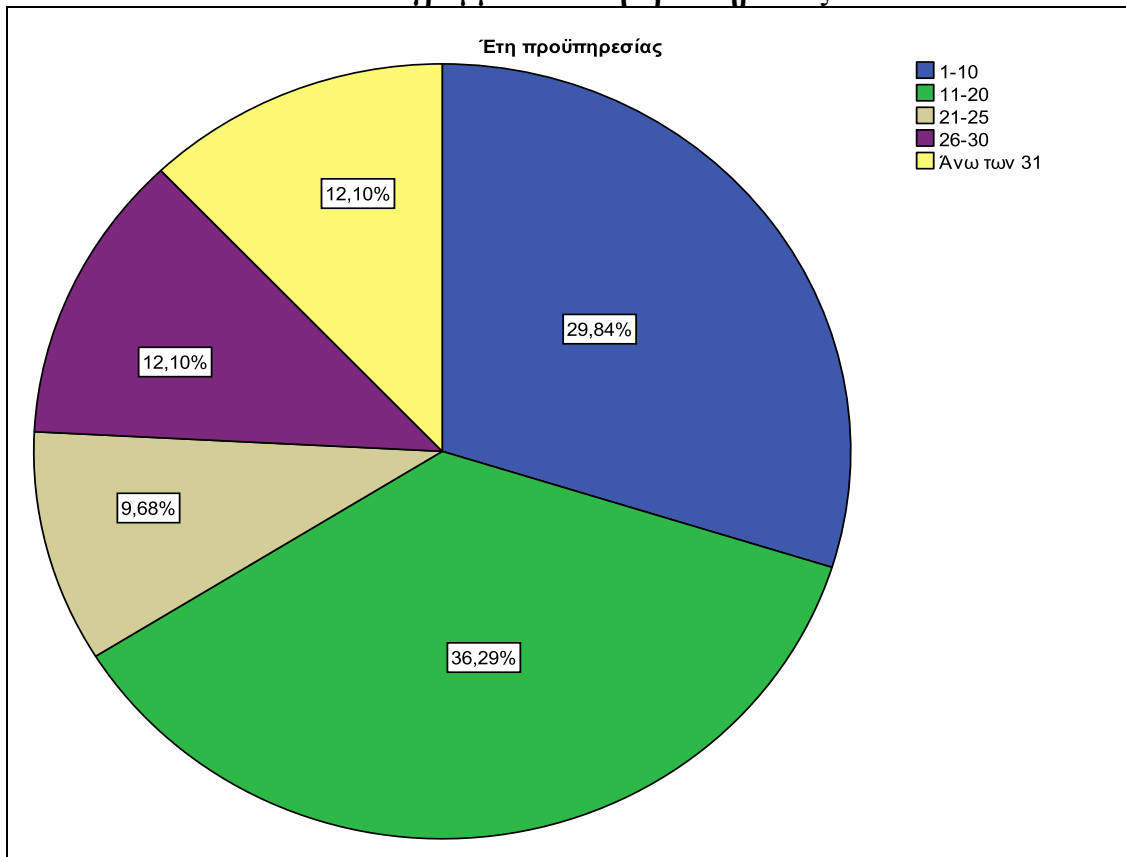
4. Έτη Προϋπηρεσίας

Ως προς τα έτη προϋπηρεσίας το 29,8% του δείγματος εργάζεται από 1 έως 10 έτη, το 36,3% από 11 έως 20 έτη, το 9,7% 21 έως 25 έτη, το 12,1% 26 έως 30 έτη και τέλος το 12,1% εργάζεται στις ελεγκτικές υπηρεσίες περισσότερα από 31 έτη.

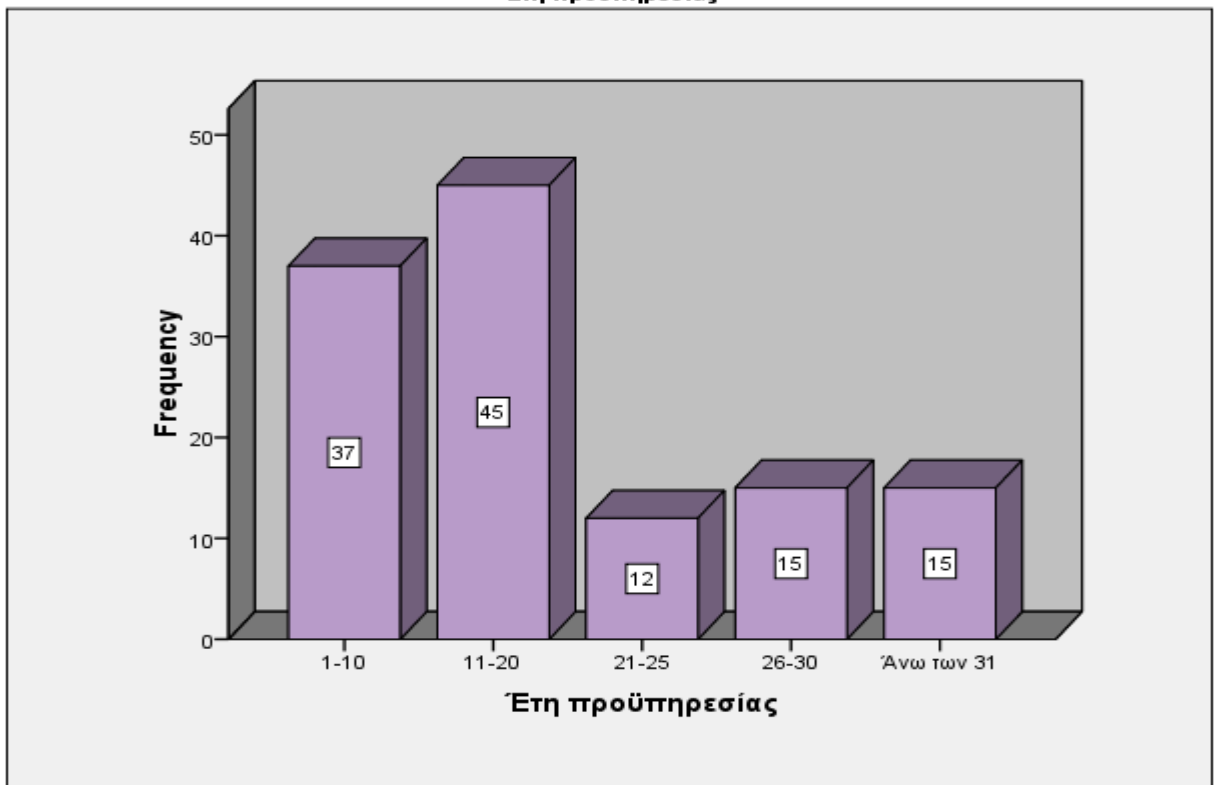
Πίνακας 7.4 Έτη προϋπηρεσίας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1-10	37	29,8	29,8	29,8
11-20	45	36,3	36,3	66,1
21-25	12	9,7	9,7	75,8
26-30	15	12,1	12,1	87,9
Άνω των 31	15	12,1	12,1	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.5 Έτη προϋπηρεσίας



Έτη προϋπηρεσίας



Διάγραμμα 7.6 Έτη προϋπηρεσίας

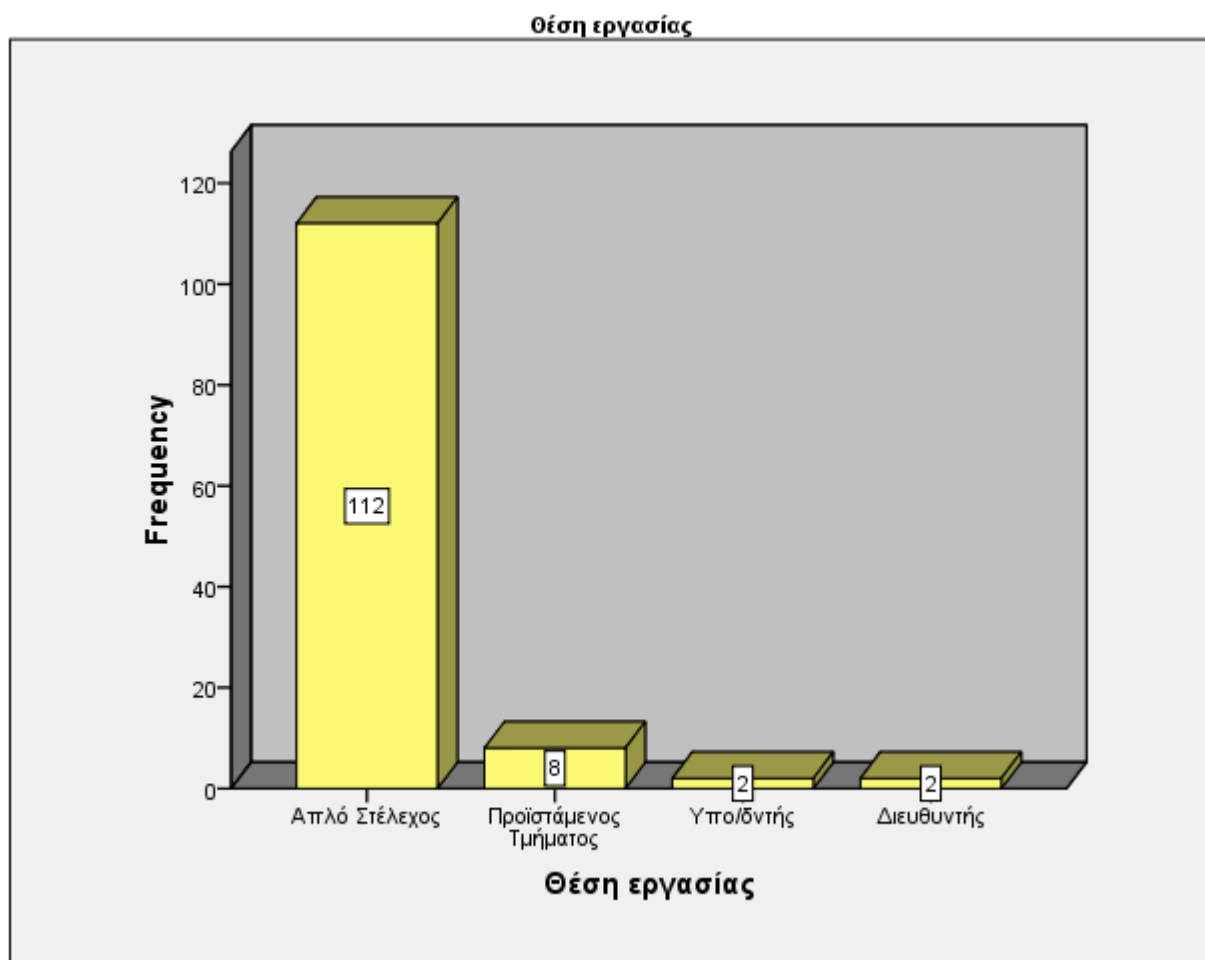
5.Θέση εργασίας

Ως προς την θέση εργασίας του δείγματος το 90,3% είναι υπάλληλοι, το 6,5% προϊστάμενοι τμήματος, το 1,6% υποδιευθυντές διεύθυνσης και το 1,6% προϊστάμενοι διεύθυνσης.

Πίνακας 7.5 Θέση εργασίας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Απλό Στέλεχος	112	90,3	90,3	90,3
	Προϊστάμενος Τμήματος	8	6,5	6,5	96,8
	Υπο/δντής	2	1,6	1,6	98,4
	Διευθυντής	2	1,6	1,6	100,0
	Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.7 Θέση εργασίας



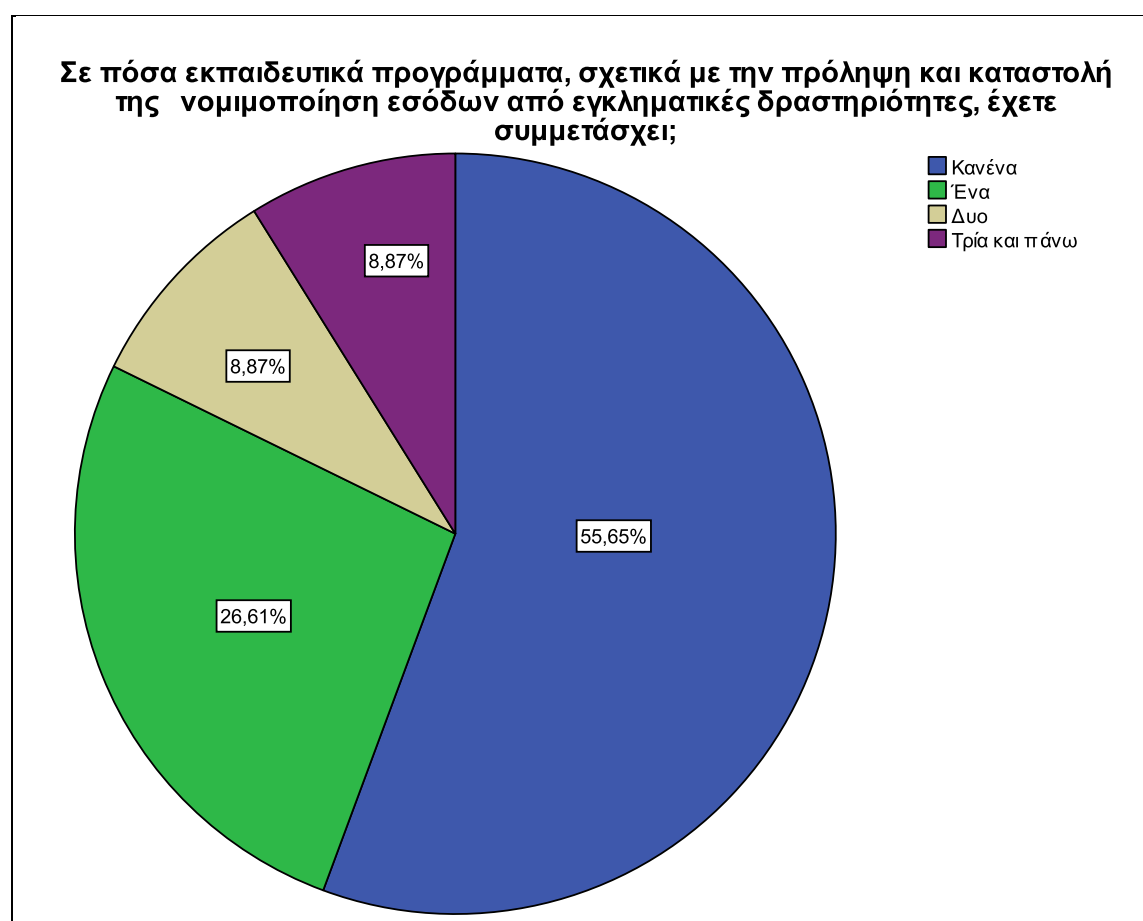
6. Συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα

Το 55,6% του δείγματος δεν συμμετείχε σε κανένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το 22,6% συμμετείχε σε ένα, το 8,9% σε δυο το 8,9% σε τρία και πάνω.

Πίνακας 7.6 Συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Κανένα	69	55,6	55,6	55,6
	Ένα	33	26,6	26,6	82,3
	Δυο	11	8,9	8,9	91,1
	Τρία και πάνω	11	8,9	8,9	100,0
	Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.8 Συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα



7.Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Κατά την αξιολόγηση των συμμετεχόντων, ως προς το όφελος από την συμμετοχή τους σε εκπαιδευτικά προγράμματα, δήλωσαν το 0,8% «καθόλου», το 11,3% «λίγο», το 22,6% «αρκετά», το 7,3% «πολύ» και το 2,4% «πάρα πολύ».

Πίνακας 7.7 Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	1	,8	1,8	1,8
	Λίγο	14	11,3	25,5	27,3
	Αρκετά	28	22,6	50,9	78,2
	Πολύ	9	7,3	16,4	94,5
	Πάρα Πολύ	3	2,4	5,5	100,0
	Total	55	44,4	100,0	
Missing	System	69	55,6		
Total		124	100,0		

Διάγραμμα 7.9 Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων



7.2 Πίνακες σχετικών συχνοτήτων

Στην συνέχεια θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα από τη Α', Β' & Γ' ενότητα του ερωτηματολογίου.

1. Η αυξημένη παρατήρηση του φαινομένου της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες στην χώρα μας πιστεύετε ότι οφείλεται:

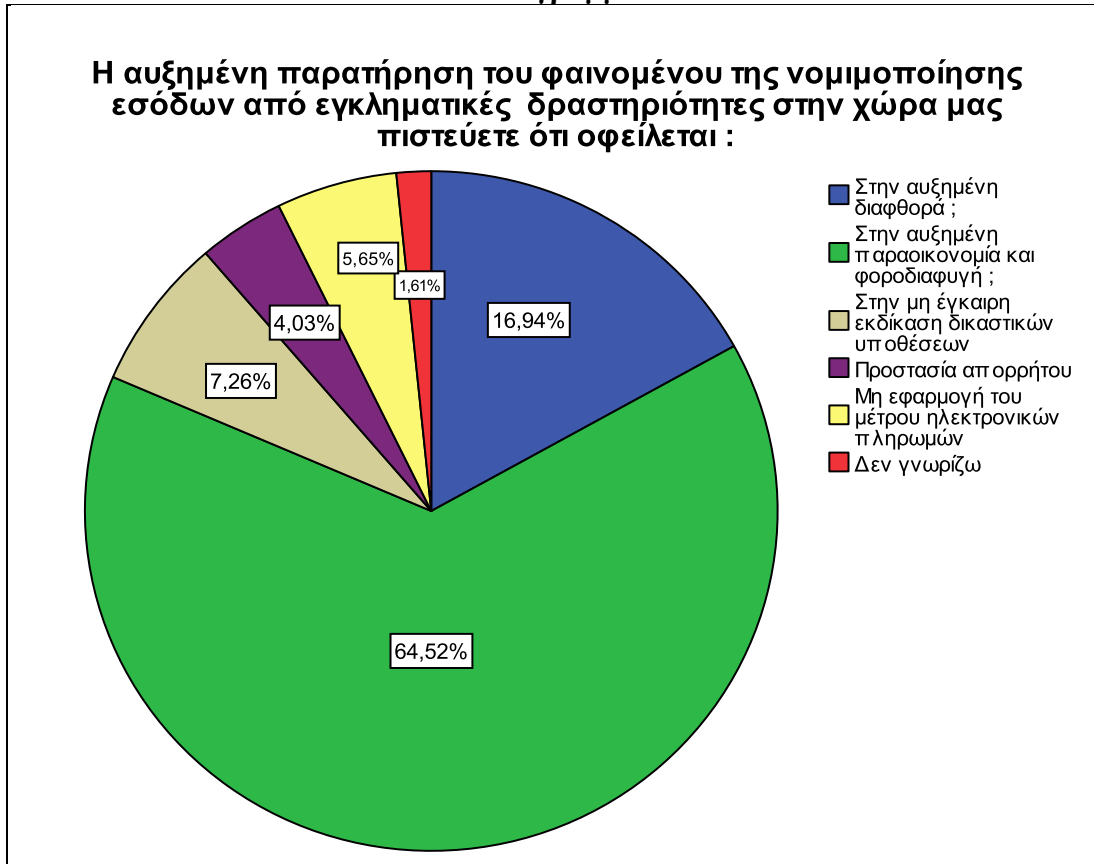
α) Στην αυξημένη διαφθορά β) Στην αυξημένη παραοικονομία και φοροδιαφυγή γ) στην μη έγκαιρη εκδίκαση δικαστικών υποθέσεων που αφορούν παραπτώματα του νόμου περί νομιμοποίησης δ) προστασία απορρήτου; ε) μη εφαρμογή του μέτρου ηλεκτρονικών πληρωμών ζ) δεν γνωρίζω.

Ένα μεγάλο ποσοστό, το 64,5% του δείγματος δηλώνει ότι η αυξημένη παραοικονομία και φοροδιαφυγή είναι η αιτία της γιγάντωσης του φαινομένου του «ξέπλυματος μαύρου» χρήματος. Με αυξημένο ποσοστό 16,9% εμφανίζεται η διαφθορά και ακολουθούν με 7,3% η μη έγκαιρη εκδίκαση δικαστικών υποθέσεων, με 5,6% η εφαρμογή του μέτρου των ηλεκτρονικών πληρωμών, με 4% η προστασία απορρήτου και ένα μικρό ποσοστό 1,6% δηλώνει ότι «δεν γνωρίζει». Η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος με συνολικό ποσοστό 81,4% πιστεύει ότι η αυξημένη παραοικονομία, φοροδιαφυγή και διαφθορά είναι η βασική αιτία του φαινομένου και αποδεικνύεται η στενή σύνδεση τους με το «ξέπλυμα μαύρου χρήματος».

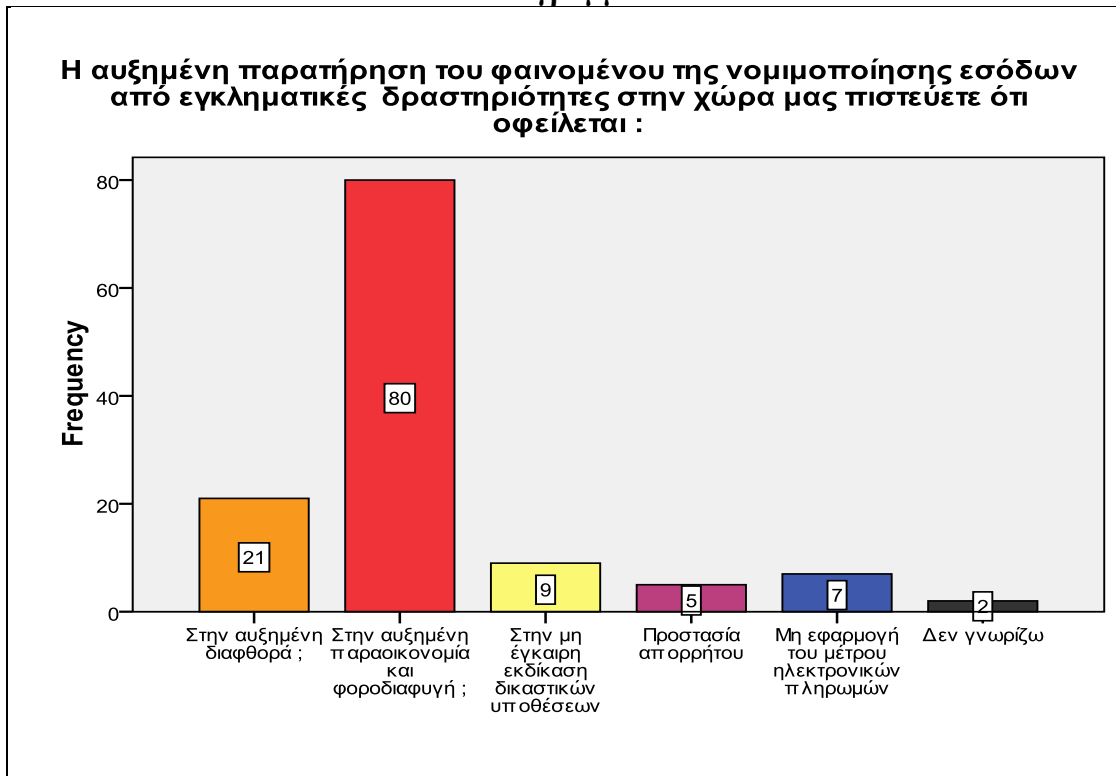
Πίνακας 7.8

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Στην αυξημένη διαφθορά	21	16,9	16,9	16,9
	Στην αυξημένη παραοικονομία και φοροδιαφυγή	80	64,5	64,5	81,5
	Στην μη έγκαιρη εκδίκαση δικαστικών υποθέσεων	9	7,3	7,3	88,7
	Προστασία απορρήτου	5	4,0	4,0	92,7
	Μη εφαρμογή του μέτρου ηλεκτρονικών πληρωμών	7	5,6	5,6	98,4
	Δεν γνωρίζω	2	1,6	1,6	100,0
Total		124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.10



Διάγραμμα 7.11



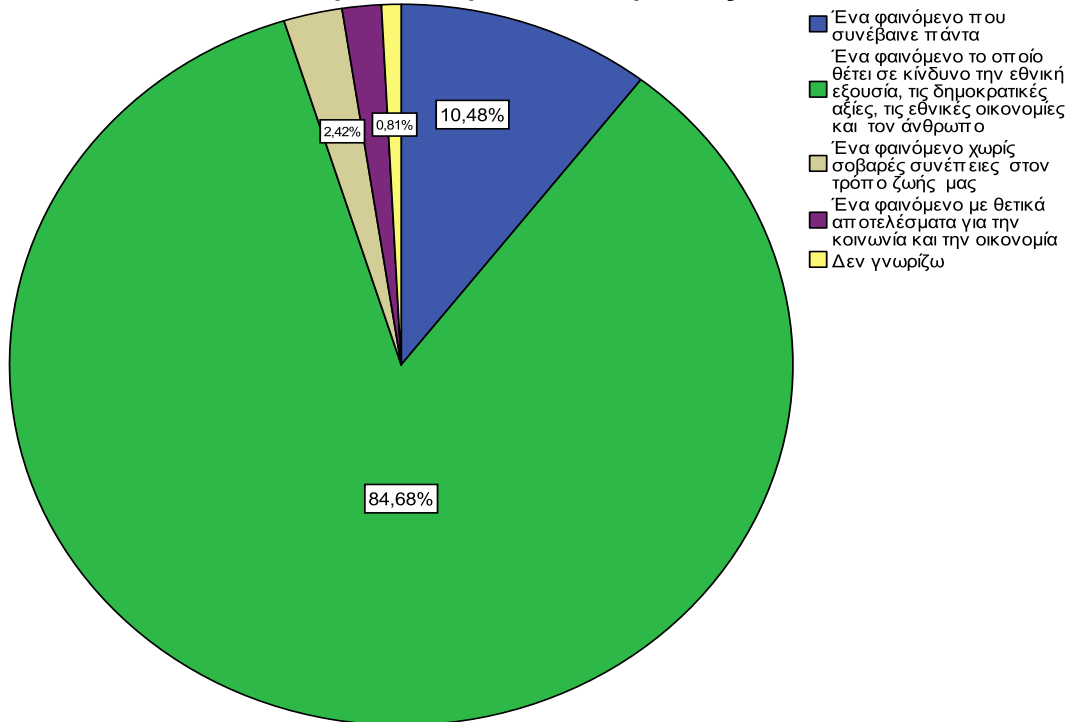
2. Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως: α) Ένα φαινόμενο που συνέβαινε πάντα, β) Ένα φαινόμενο το οποίο θέτει σε κίνδυνο την εθνική εξουσία, τις δημοκρατικές αξίες, τις εθνικές οικονομίες και τον άνθρωπο γ) Ένα φαινόμενο χωρίς σοβαρές συνέπειες στον τρόπο ζωής μας, δ) Ένα φαινόμενο με θετικά αποτελέσματα για την κοινωνία και την οικονομία, ε) Δεν γνωρίζω.

Το μεγάλο ποσοστό του δείγματος, 84,7%, αναγνωρίζει ότι το φαινόμενο της νομιμοποίησης από εγκληματικές δραστηριότητες θέτει σε κίνδυνο την εθνική εξουσία, τις δημοκρατικές αξίες, τις εθνικές οικονομίες και τον άνθρωπο. Οι φορολογικοί ελεγκτές φαίνεται ότι έχουν συνειδητοποιήσει τις μεγάλες κοινωνικές και εθνικές επιπτώσεις του φαινομένου, κάτι που θα ωφελήσει στο να εργάζονται με αυταπάρνηση στο να αποκαλύψουν τέτοια φαινόμενα και να τα οδηγήσουν στις δικαστικές και φορολογικές αρχές. Ένα μικρότερο ποσοστό, 10,5 %, το αποδέχεται ως φαινόμενο που συνέβαινε πάντα, το 2,4% ως ένα φαινόμενο χωρίς σοβαρές συνέπειες στον τρόπο ζωής μας, το 1,6 % βλέπει θετικά αποτελέσματα για την κοινωνία και την οικονομία και τέλος, το 0,8% δηλώνει ότι «δεν γνωρίζει».

Πινάκας 7.9

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ένα φαινόμενο που συνέβαινε πάντα	13	10,5	10,5	10,5
Ένα φαινόμενο το οποίο θέτει σε κίνδυνο την εθνική εξουσία, τις δημοκρατικές αξίες, τις εθνικές οικονομίες και τον άνθρωπο	105	84,7	84,7	95,2
Ένα φαινόμενο χωρίς σοβαρές συνέπειες στον τρόπο ζωής μας	3	2,4	2,4	97,6
Ένα φαινόμενο με θετικά αποτελέσματα για την κοινωνία και την οικονομία	2	1,6	1,6	99,2
Δεν γνωρίζω	1	,8	,8	100,0
Total	124	100,0	100,0	

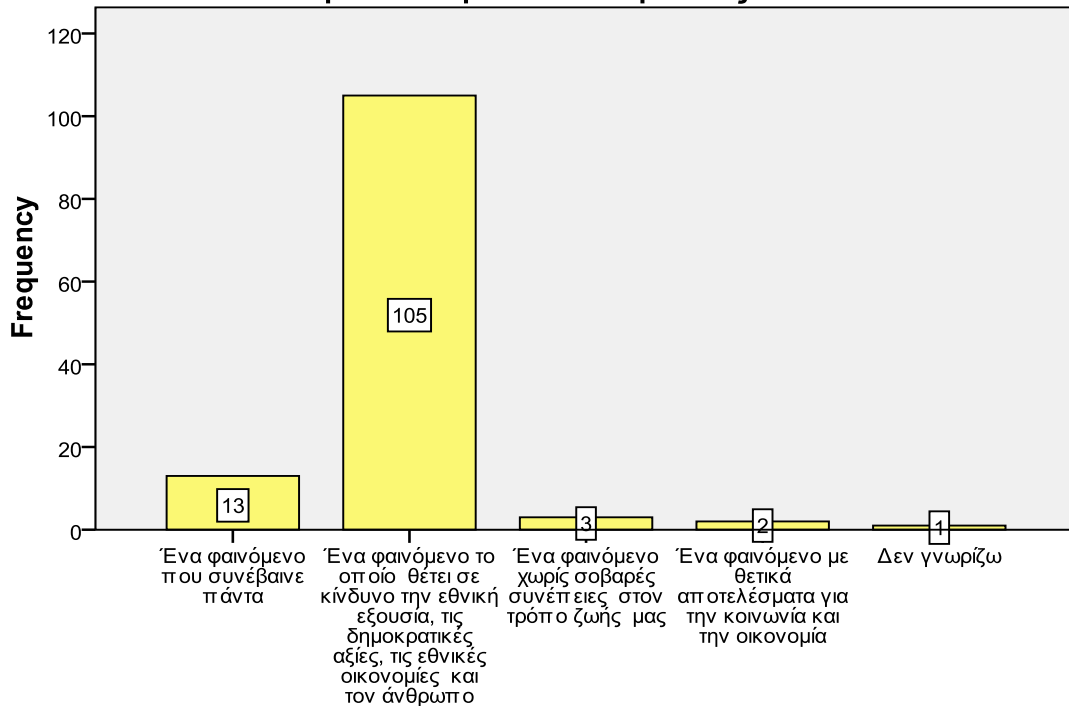
Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως:



Διάγραμμα 7.12

Διάγραμμα 7.13

Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως:



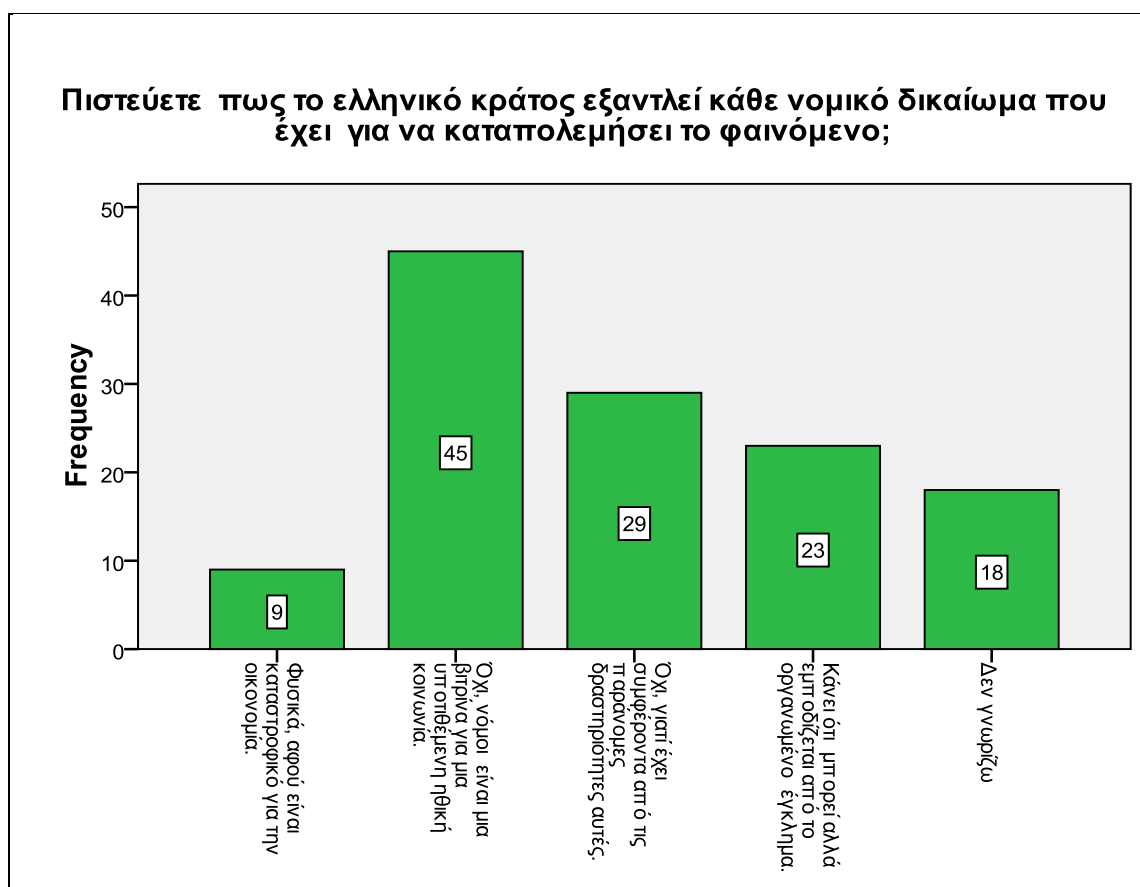
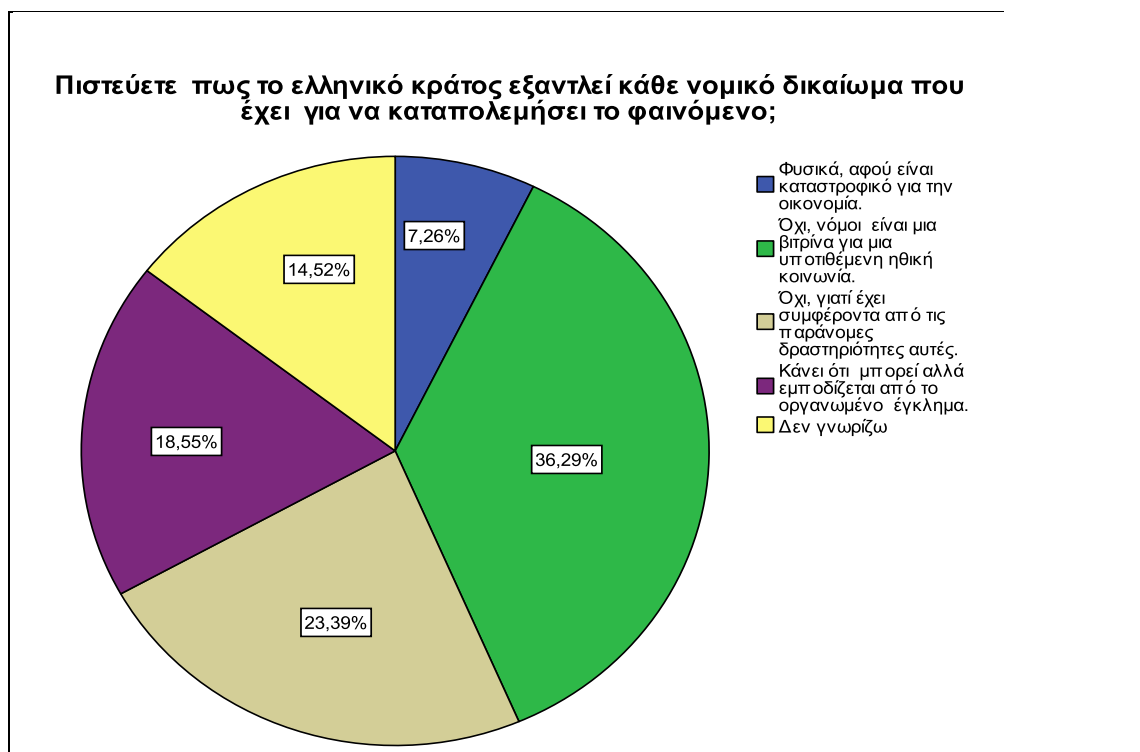
3. Πιστεύετε πως το ελληνικό κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα που έχει για να καταπολεμήσει το φαινόμενο; α) Φυσικά, αφού είναι καταστροφικό για την οικονομία, β) Όχι, οι νόμοι είναι μια βιτρίνα για μια υποτιθέμενη ηθική κοινωνία, γ) Όχι, γιατί έχει συμφέροντα από αυτές τις παράνομες δραστηριότητες, δ) Κάνει ό,τι μπορεί αλλά εμποδίζεται από το οργανωμένο έγκλημα, ε) Δεν γνωρίζω.

Παρατηρούμε ό,τι μόνο το 25,8 % του δείγματος έχει θετική άποψη (7,3 % - Φυσικά, αφού είναι καταστροφικό για την οικονομία και 23,4% -Κάνει ό,τι μπορεί, αλλά εμποδίζεται από το οργανωμένο έγκλημα), αν και αναγνωρίζει ότι υπάρχουν εμπόδια από το οργανωμένο έγκλημα. Επίσης το 14,5% δεν παίρνει θέση. Το 59,7 % δηλώνει ότι το κράτος δεν εξαντλεί κάθε νομικό δικαίωμα (36,3 % -οι νόμοι είναι μια βιτρίνα για μια υποτιθέμενη ηθική κοινωνία και 23,4 % -Όχι, γιατί έχει συμφέροντα από αυτές τις παράνομες δραστηριότητες) και εκφράζει μια απογοήτευσή του για τον θεσμό του κράτους και τον τρόπο αντιμετώπισης του φαινομένου.

Πίνακας 7.10

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Φυσικά, αφού είναι καταστροφικό για την οικονομία.	9	7,3	7,3	7,3
Όχι,οι νόμοι είναι μια βιτρίνα για μια υποτιθέμενη ηθική κοινωνία.	45	36,3	36,3	43,5
Όχι, γιατί έχει συμφέροντα από τις παράνομες δραστηριότητες αυτές.	29	23,4	23,4	66,9
Κάνει ό,τι μπορεί, αλλά εμποδίζεται από το οργανωμένο έγκλημα.	23	18,5	18,5	85,5
Δεν γνωρίζω	18	14,5	14,5	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.14



Διάγραμμα 7.15

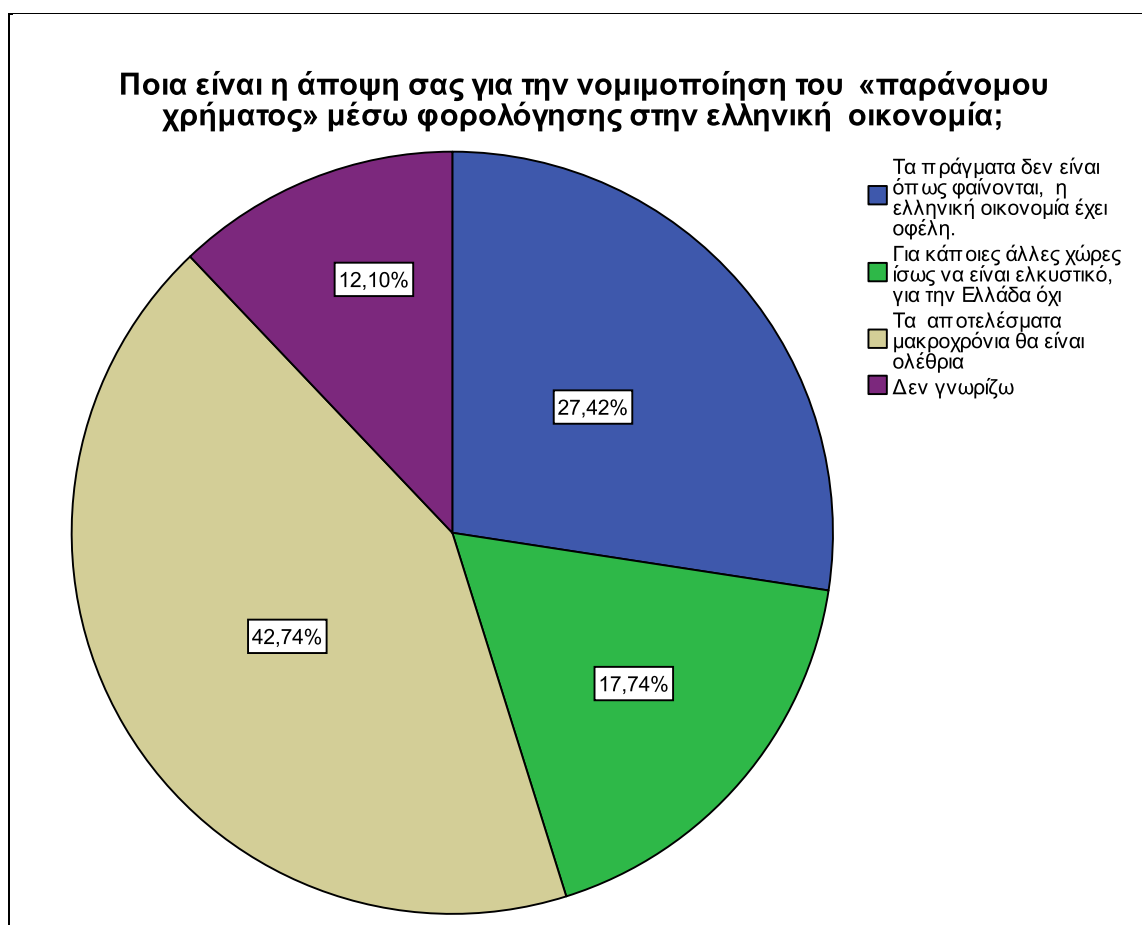
4. Ποια είναι η άποψή σας για την νομιμοποίηση του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης στην ελληνική οικονομία: α) Τα πράγματα δεν είναι όπως φαίνονται, η ελληνική οικονομία έχει οφέλη β) Τα πράγματα δεν είναι όπως φαίνονται, η ελληνική οικονομία έχει οφέλη γ) Τα αποτελέσματα μακροχρόνια θα είναι ολέθρια δ) Δεν γνωρίζω

Παρατηρούμε ότι ένα μεγάλο ποσοστό του δείγματος 60,4 % δηλώνει μια αρνητική θέση ως την νομιμοποίηση παράνομων εσόδων μέσω της φορολόγησης και συγκεκριμένα το 42,7% δηλώνει ότι μακροχρόνια θα έχει ολέθρια αποτελέσματα και 17,7% δηλώνει ότι για την Ελλάδα δεν θεωρεί ότι είναι μια ελκυστική διαδικασία. Μόνο το 27,4% πιστεύει ότι υπάρχουν οφέλη για την ελληνική οικονομία. Τέλος το 12,1 % δηλώνει « δεν γνωρίζει».

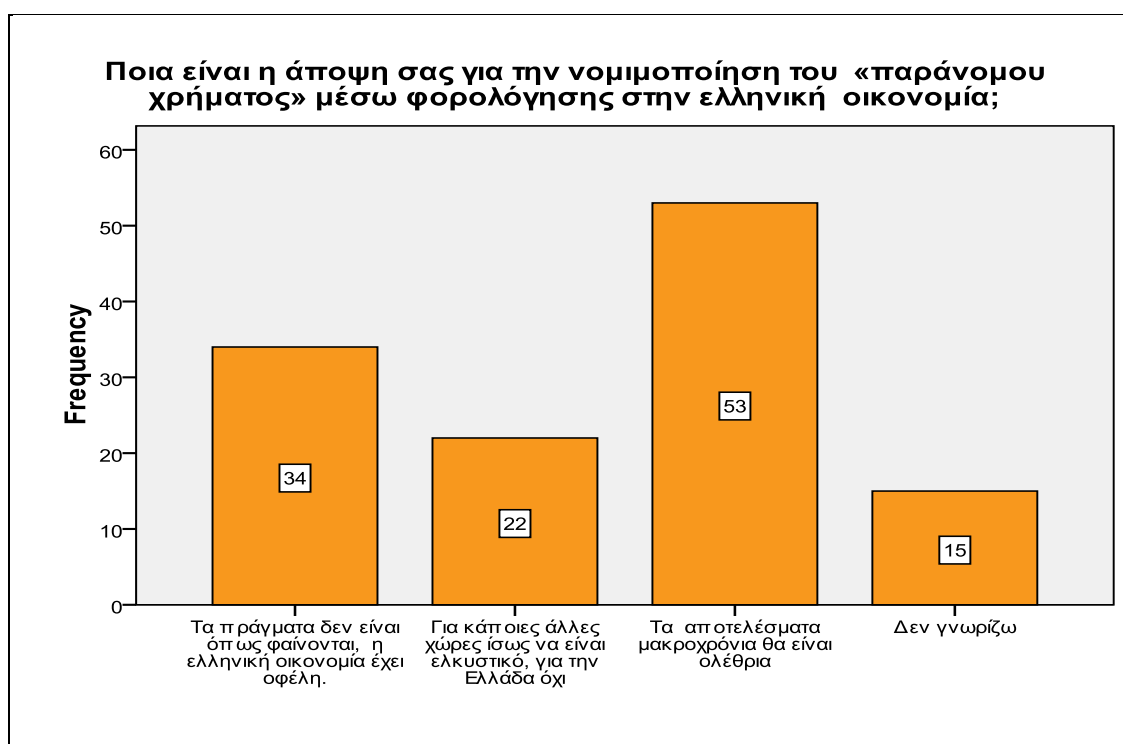
Πίνακας 7.11

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Τα πράγματα δεν είναι όπως φαίνονται, η ελληνική οικονομία έχει οφέλη.	34	27,4	27,4	27,4
	Για κάποιες άλλες χώρες ίσως να είναι ελκυστικό, για την Ελλάδα όχι	22	17,7	17,7	45,2
	Τα αποτελέσματα μακροχρόνια θα είναι ολέθρια	53	42,7	42,7	87,9
	Δεν γνωρίζω	15	12,1	12,1	100,0
Total		124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.16



Διάγραμμα 7.17



Στη συνέχεια ακολουθεί μια σειρά ερωτήσεων που σκοπό έχουν να διαπιστώσουν τον βαθμό αντίληψης και γνώσεων των φορολογικών ελεγκτών, ως προς το φαινόμενο την νομιμοποίησης παράνομων εσόδων.

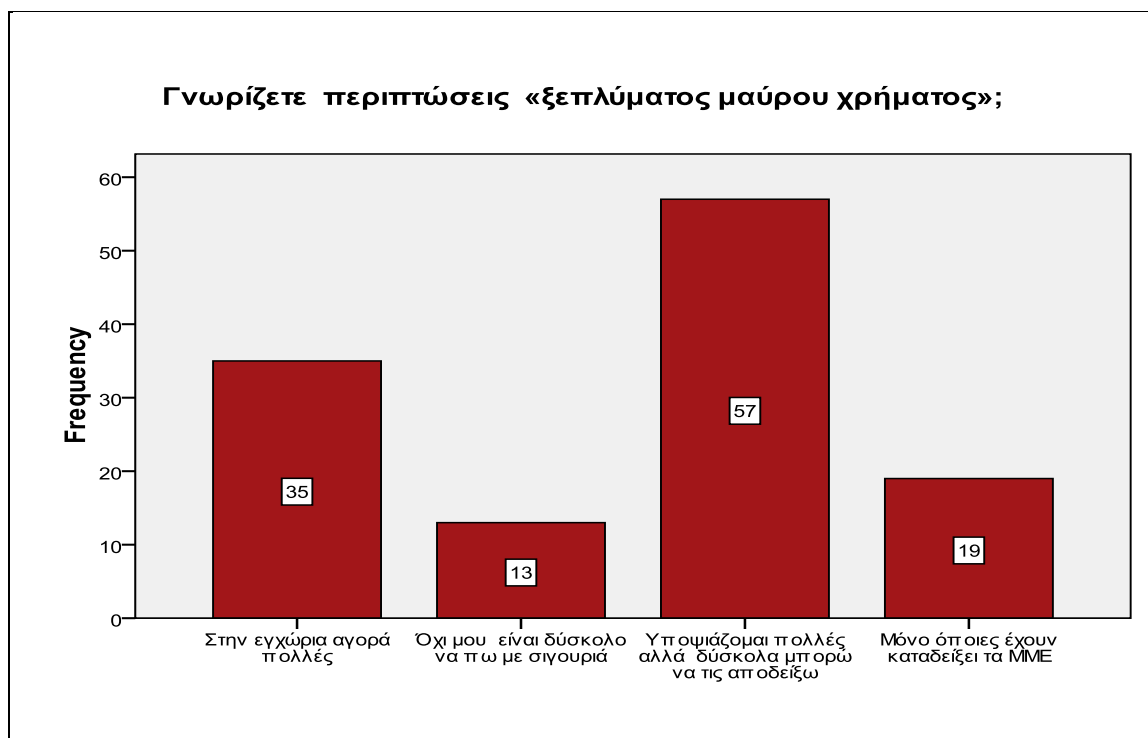
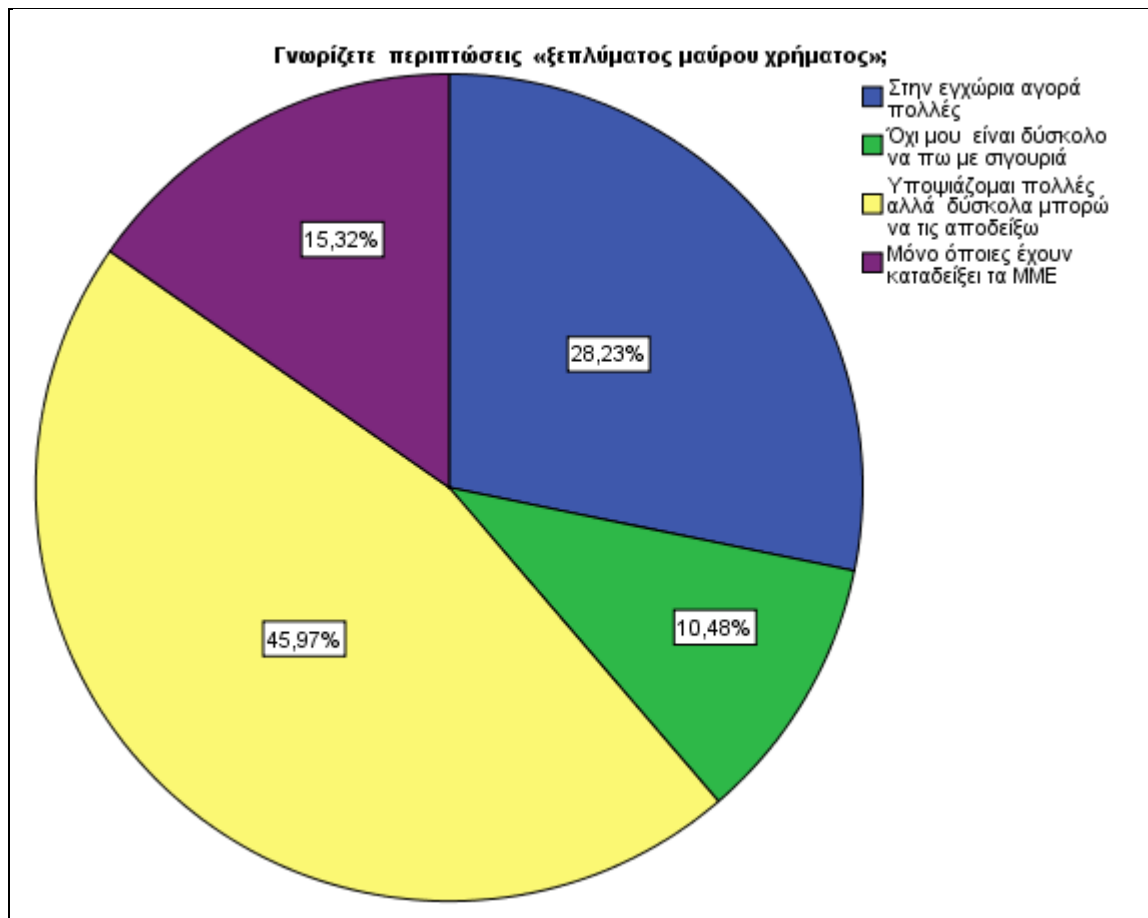
1. Γνωρίζετε περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος»; α) Στην εγχώρια αγορά πολλές β) Όχι μου είναι δύσκολο να πω με σιγουριά γ) Υποψιάζομαι πολλές αλλά δύσκολα μπορώ να τις αποδείξω δ) Μόνο όποιες έχουν καταδείξει τα ΜΜΕ .

Το 46% του δείγματος υποψιάζεται πολλές περιπτώσεις αλλά είναι δύσκολο να τις αποδείξει, το 15,3% αναγνωρίζει μόνο όσες καταδεικνύουν τα ΜΜΕ και το 10,5% του δείγματος είναι δύσκολο να αναγνωρίσει με σιγουριά. Συνολικά, δηλαδή, το 71,80% του δείγματος δεν μπορεί με σιγουριά να αναγνωρίσει κάποια περίπτωση «ξεπλύματος μαύρου χρήματος».

Πίνακας 7.12

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Στην εγχώρια αγορά πολλές	35	28,2	28,2	28,2
Όχι μου είναι δύσκολο να πω με σιγουριά	13	10,5	10,5	38,7
Υποψιάζομαι πολλές αλλά δύσκολα μπορώ να τις αποδείξω	57	46,0	46,0	84,7
Μόνο όποιες έχουν καταδείξει τα ΜΜΕ	19	15,3	15,3	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διαγραμμα7.18



Διάγραμμα 7.19

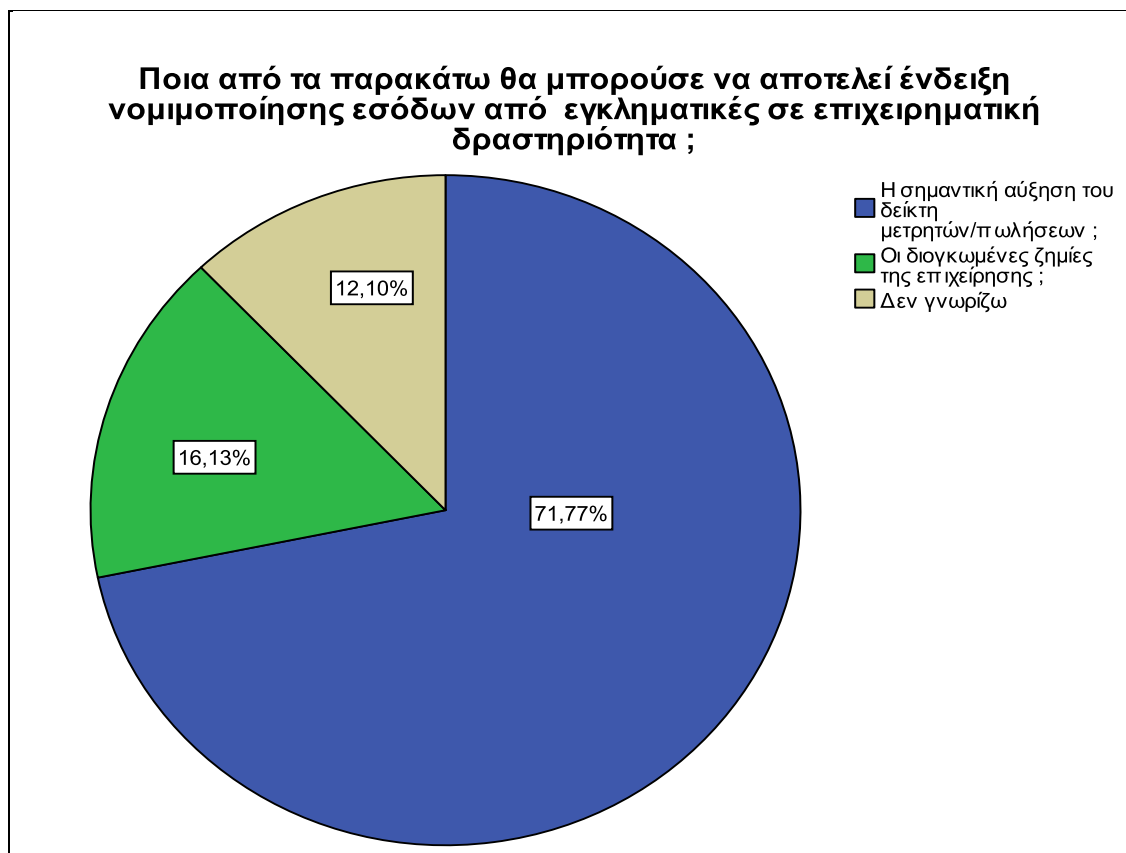
2. Ποια από τις παρακάτω θα μπορούσε να αποτελεί ένδειξη νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες σε επιχειρηματική δραστηριότητα; α) Η σημαντική αύξηση του δείκτη μετρητών/πωλήσεων β) Οι διογκωμένες ζημιές της επιχείρησης γ) Δεν γνωρίζω.

Το 71,8% του δείγματος απάντησε ότι μια σημαντική αύξηση του δείκτη μετρητών/πωλήσεων θα μπορούσε να αποτελέσει ένδειξη για «ζέπλυμα μαύρου χρήματος». Είναι η περίπτωση που αναφέρθηκε παραπάνω στο κεφάλαιο 3.2 (τεχνικές νομιμοποίησης), όπου κατασκευάζονται επιχειρήσεις βιτρίνα με συνθήκες πώλησης τοις μετρητοίς και καταθέτονται τα παράνομα κεφάλαια στον τραπεζικό λογαριασμό της επιχείρησης, μαζί με κεφάλαια από πραγματικές πωλήσεις. Το 16,1% του δείγματος απάντησε ότι οι διογκωμένες ζημιές ίσως είναι μια ένδειξη και τέλος το 12,1 % δεν έλαβε θέση δηλώνοντας «δεν γνωρίζω».

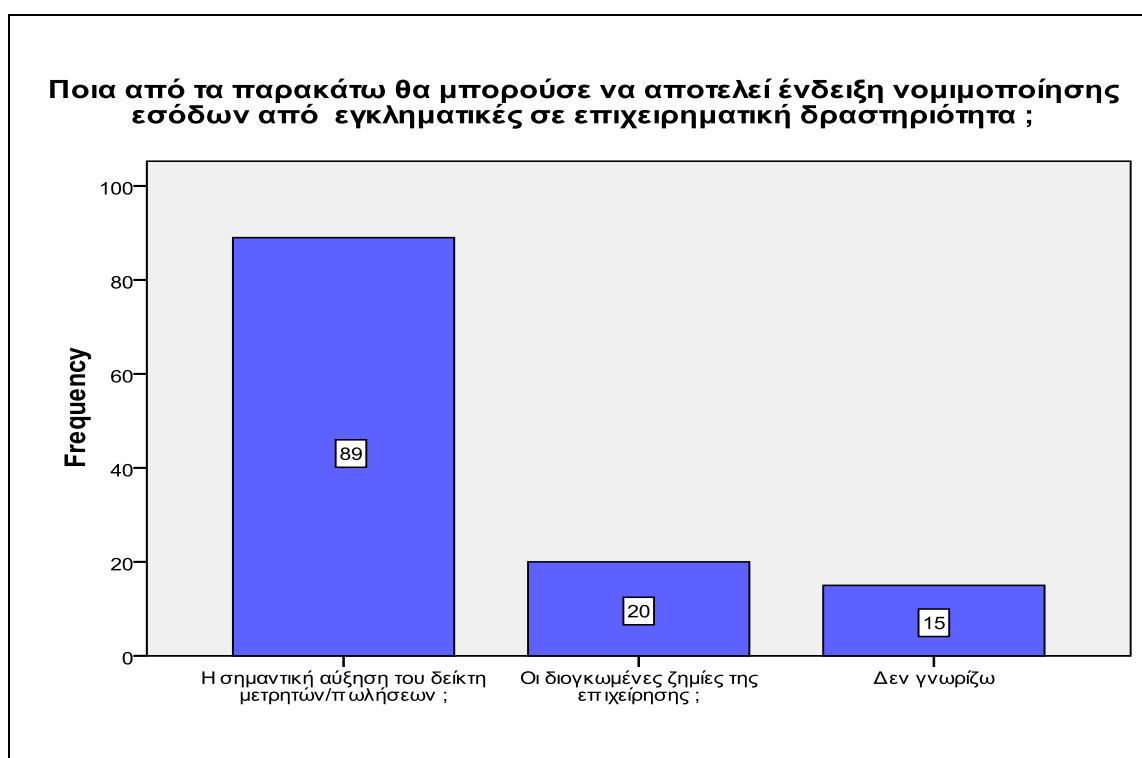
Πίνακας 7.13

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Η σημαντική αύξηση του δείκτη μετρητών/πωλήσεων	89	71,8	71,8	71,8
Οι διογκωμένες ζημιές της επιχείρησης	20	16,1	16,1	87,9
Δεν γνωρίζω	15	12,1	12,1	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.20



Διάγραμμα 7.21



3. Η κίνηση κεφαλαίων προς και από το εξωτερικό, ενώ η επιχείρηση δεν πραγματοποιεί εισαγωγές ή εξαγωγές αγαθών, μπορεί να υποδηλώνει νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ; α) ΝΑΙ β) ΟΧΙ γ) ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

Το 90,3% του δείγματος αναγνωρίζει ότι μια κίνηση κεφαλαίων προς και από το εξωτερικό, χωρίς η επιχείρηση να πραγματοποιεί εισαγωγές ή εξαγωγές, μπορεί να υποδηλώσει ενδείξεις νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Το 4,8 % απάντησε ΟΧΙ και το υπόλοιπο 4,8% απάντησε ότι «δεν γνωρίζει».

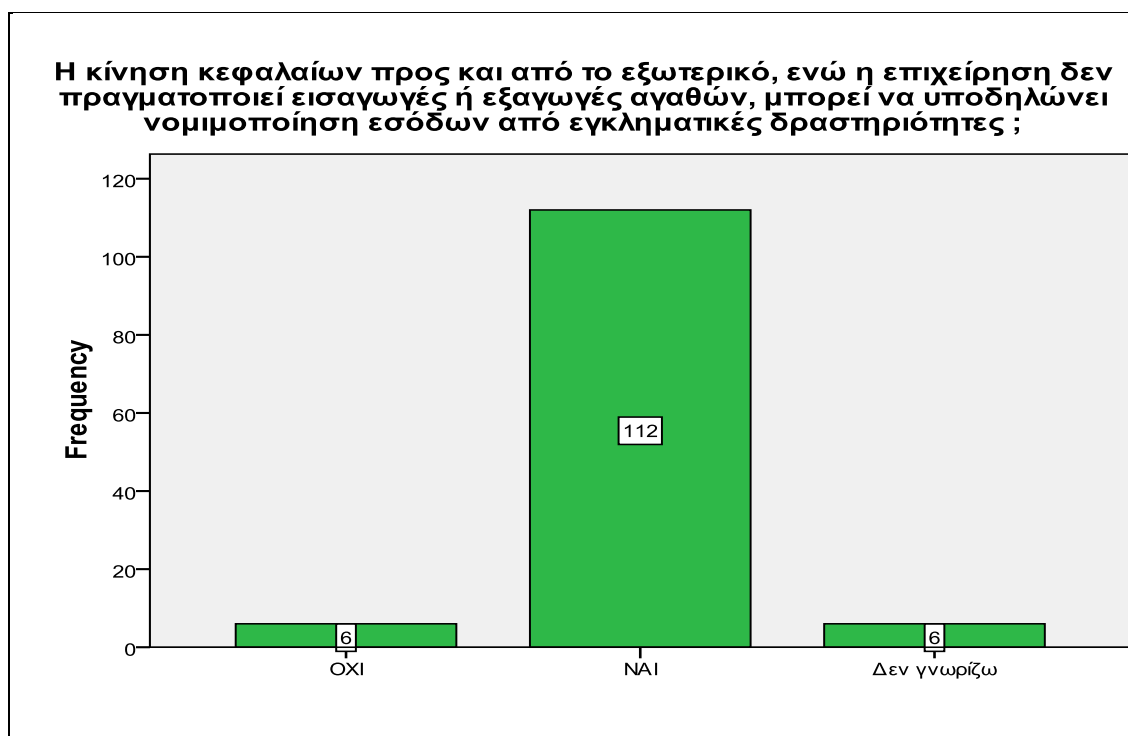
Πίνακας 7.14

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ΟΧΙ	6	4,8	4,8	4,8
ΝΑΙ	112	90,3	90,3	95,2
Δεν γνωρίζω	6	4,8	4,8	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.22



Διάγραμμα 7.23



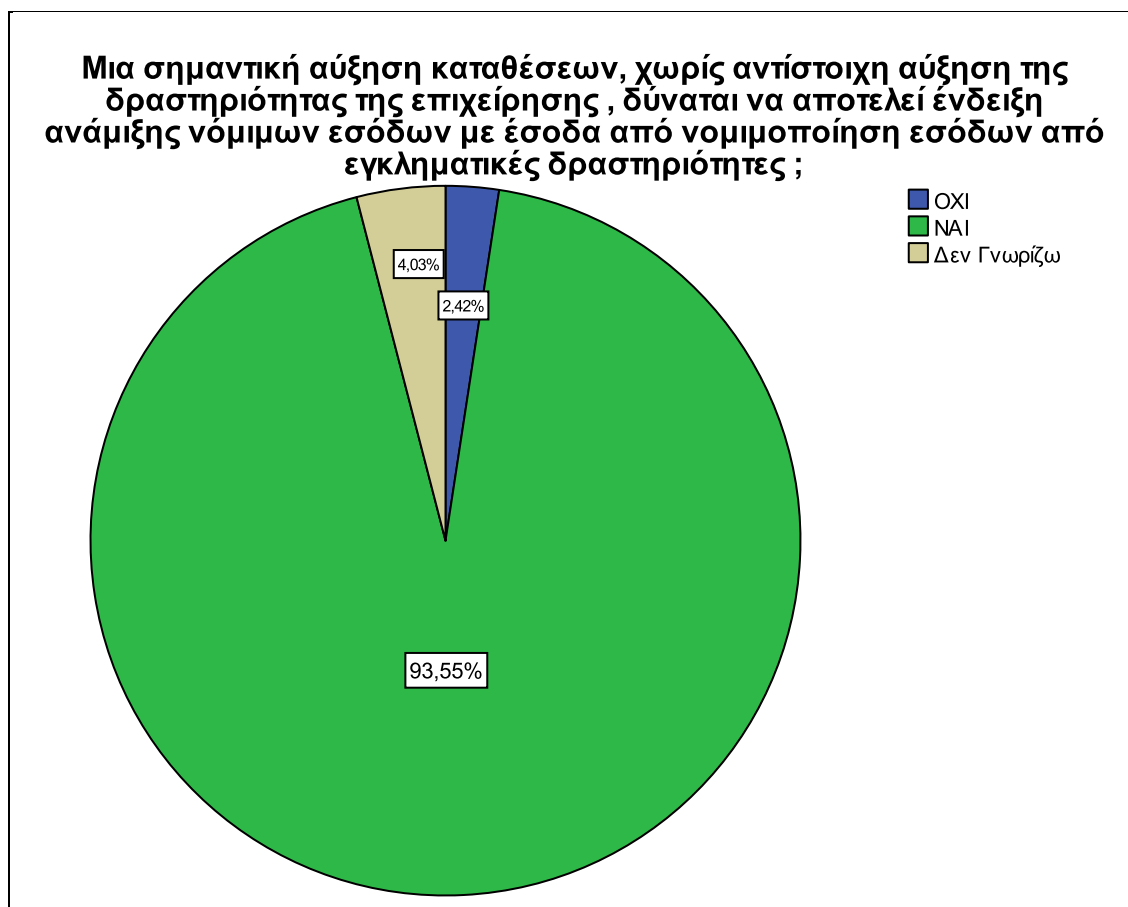
4. Μια σημαντική αύξηση καταθέσεων, χωρίς αντίστοιχη αύξηση της δραστηριότητας της επιχείρησης, δύναται να αποτελεί ένδειξη ανάμιξης νόμιμων εσόδων με έσοδα από νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ; α) ΝΑΙ β) ΟΧΙ γ) ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

Το 93,5% του δείγματος αναγνωρίζει ότι μια αύξηση των καταθέσεων, χωρίς μια αντίστοιχη αύξηση της δραστηριότητας της επιχείρησης, μπορεί να υποδηλώσει ενδείξεις νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Το 2,4 % απάντησε ΟΧΙ και το υπόλοιπο 4% απάντησε ότι «δεν γνωρίζει».

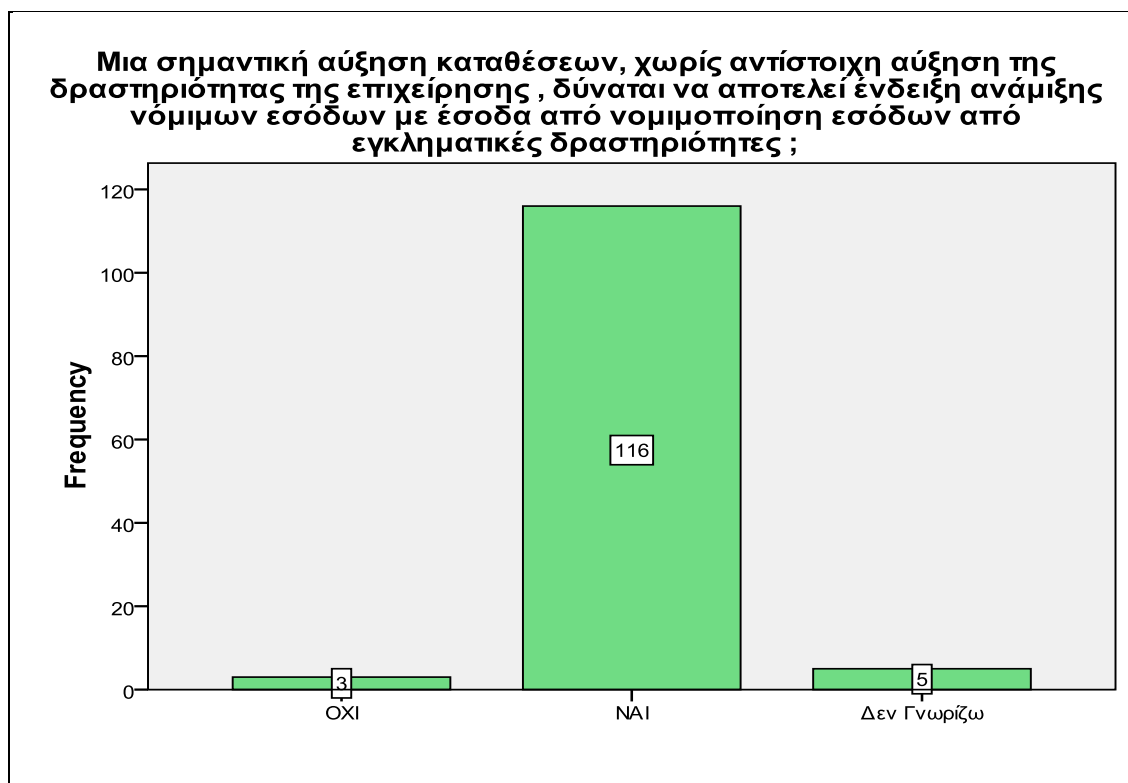
Πίνακας 7.15

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid OXI	3	2,4	2,4	2,4
NAI	116	93,5	93,5	96,0
Δεν Γνωρίζω	5	4,0	4,0	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.24



Διάγραμμα 7.25



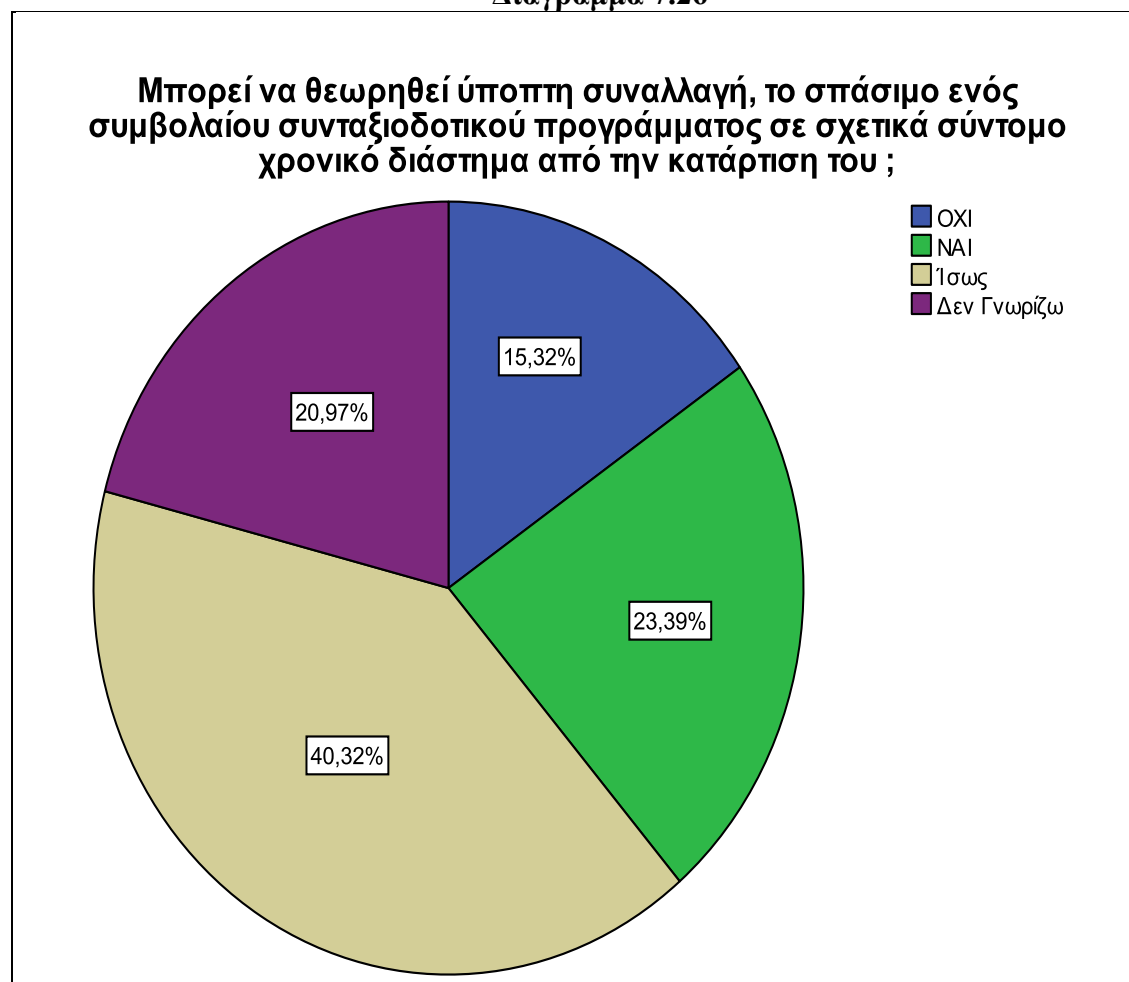
5. Μπορεί να θεωρηθεί ως ύποπτη συναλλαγή, το σπάσιμο ενός συμβολαίου συνταξιοδοτικού προγράμματος σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα από την κατάρτισή του ; α) ΝΑΙ β) ΟΧΙ γ) ΙΣΩΣ δ) ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ.

Παρατηρούμε ότι μόνο το 23,45 του δείγματος απάντησε ξεκάθαρα «ΝΑΙ», δηλαδή ότι το σπάσιμο ενός συμβολαίου συνταξιοδοτικού προγράμματος σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα από την κατάρτισή του μπορεί να θεωρηθεί ύποπτη συναλλαγή. Το 15,3 % απάντησε «ΟΧΙ», το μεγαλύτερο ποσοστό με 40,3% απάντησε «ίσως» και τέλος το 21% απάντησε ότι «δεν γνωρίζει».

Πίνακας 7.16

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid OXI	19	15,3	15,3	15,3
NAI	29	23,4	23,4	38,7
Ίσως	50	40,3	40,3	79,0
Δεν Γνωρίζω	26	21,0	21,0	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.26



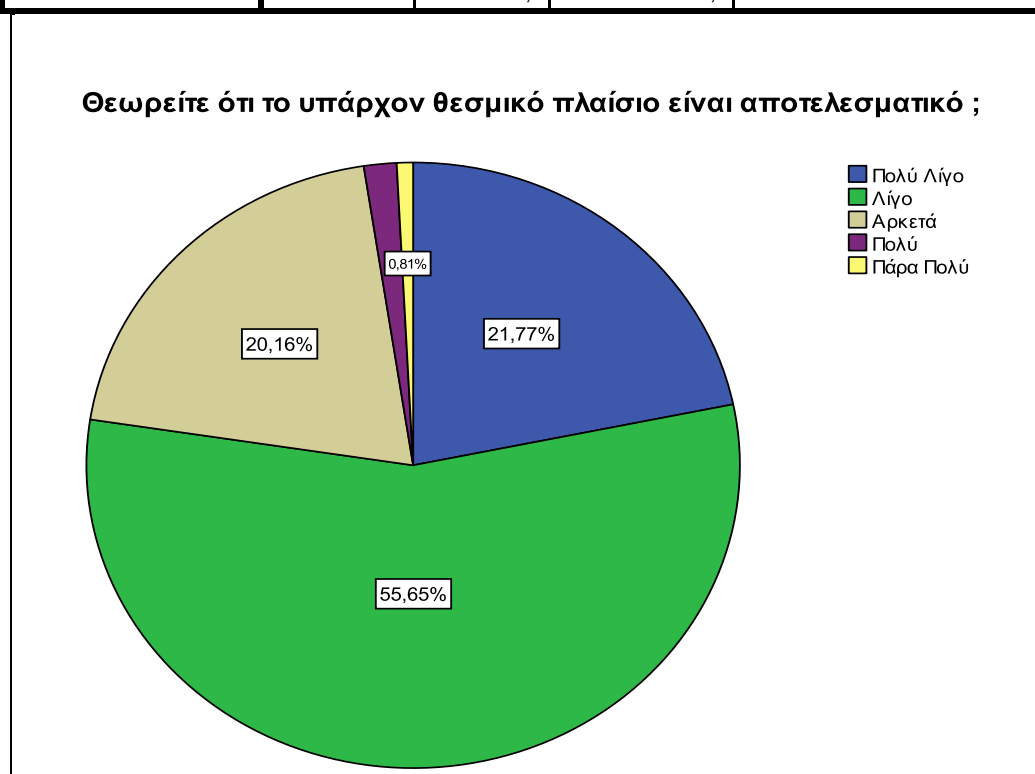
Ακολουθεί μια σειρά ερωτήσεων με σκοπό να καταγραφούν οι αντιλήψεις, οι ενέργειες ή οι προτεινόμενες λύσεις από τους φορολογικούς ελεγκτές για το φαινόμενο της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων.

1. Θεωρείτε ότι το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο είναι αποτελεσματικό ;
α) Πολύ Λίγο β) Λίγο γ) Αρκετά δ) Πολύ ε) Πάρα Πολύ.

Παρατηρούμε ότι 77,4% του δείγματος θεωρεί ότι το θεσμικό πλαίσιο δεν είναι αποτελεσματικό και συγκεκριμένα το 55,6% δηλώνει «Λίγο» και το 21,8% «Πολύ Λίγο». Το 20,2% είναι ικανοποιημένο με την αποτελεσματικότητα του θεσμικού πλαισίου. Τέλος, το 1,6% δηλώνει «Πολύ» και το 0,8% «Πάρα Πολύ».

Πίνακας 7.17

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πολύ Λίγο	27	21,8	21,8	21,8
Λίγο	69	55,6	55,6	77,4
Αρκετά	25	20,2	20,2	97,6
Πολύ	2	1,6	1,6	99,2
Πάρα Πολύ	1	,8	,8	100,0
Total	124	100,0	100,0	



Διάγραμμα 7.27

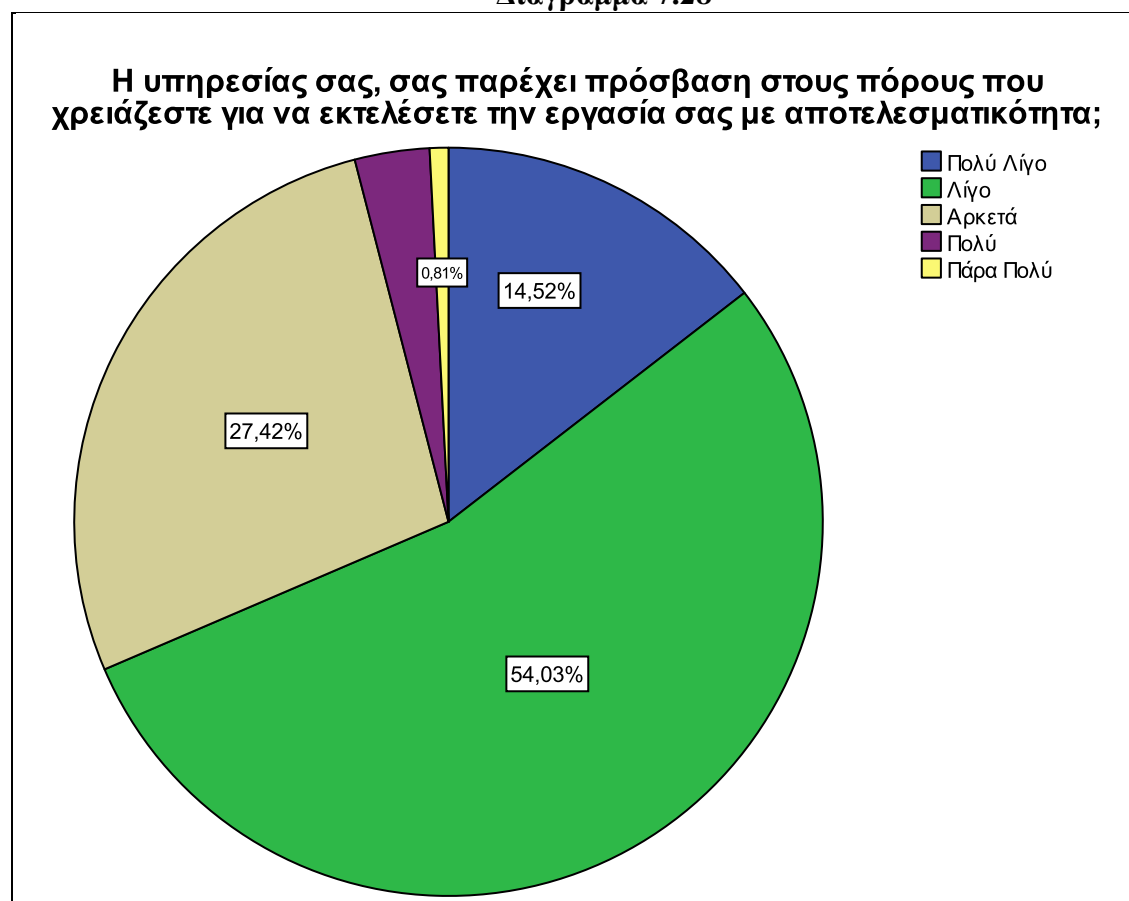
2. Η Υπηρεσία, σας παρέχει πρόσβαση στους πόρους που χρειάζεστε για να εκτελέσετε την εργασία σας με αποτελεσματικότητα; α) Πολύ Λίγο β) Λίγο γ) Αρκετά δ) Πολύ ε) Πάρα Πολύ.

Παρατηρούμε ότι 68,5% του δείγματος θεωρεί ότι δεν τους παρέχεται αρκετή πρόσβαση που χρειάζονται για την εκτέλεση της εργασίας τους και συγκεκριμένα το 54% δηλώνει «Λίγο» και το 14,5% «Πολύ Λίγο». Το 27,4% δηλώνει αρκετά. Τέλος, το 3,2% δηλώνει «Πολύ» και το 0,8% «Πάρα Πολύ».

Πίνακας 7.18

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πολύ Λίγο	18	14,5	14,5	14,5
Λίγο	67	54,0	54,0	68,5
Αρκετά	34	27,4	27,4	96,0
Πολύ	4	3,2	3,2	99,2
Πάρα Πολύ	1	,8	,8	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.28



3. Πιστεύετε ότι οι υπηρεσίες που ασχολούνται με την έρευνα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, θα πρέπει να λειτουργούν υπό καθεστώς αυξημένης ανεξαρτησίας;

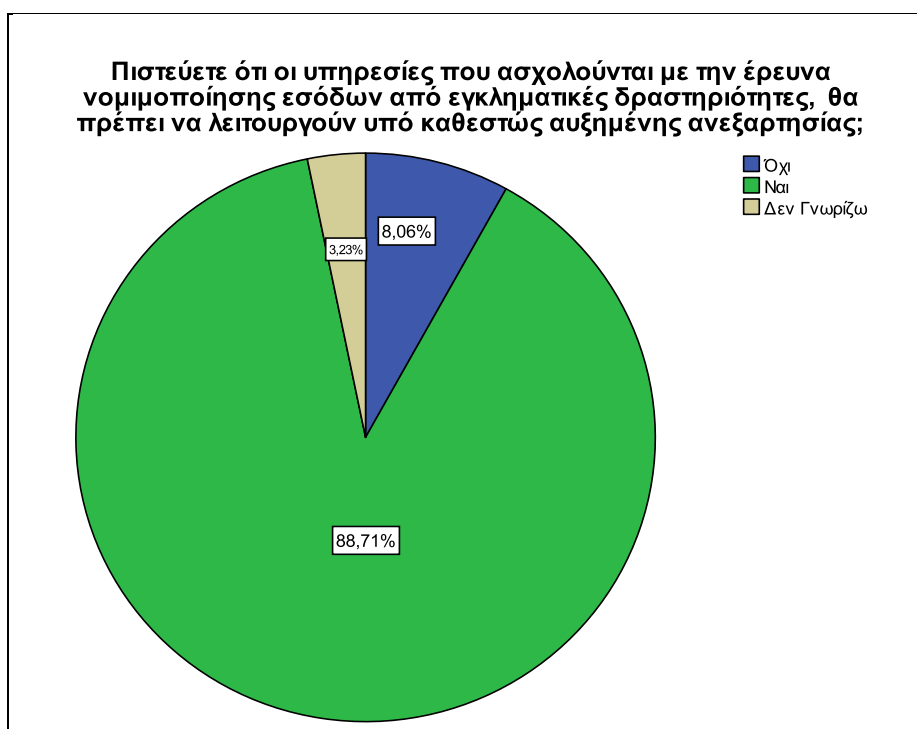
Α) ΝΑΙ β) ΟΧΙ γ) ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

Παρατηρούμε ότι το 88,7% του δείγματος έχει θετική άποψη απαντώντας «ΝΑΙ». Η ανεξαρτησία των υπηρεσιών που ασχολούνται με την έρευνα της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων είναι μια απαίτηση των «θεσμών» και του Δ.Ν.Τ. , κάτι που βρίσκει σύμφωνους τους φορολογικούς ελεγκτές, αφού έχουν την άποψη ότι το ελληνικό κράτος δεν εξαντλεί κάθε νόμιμο μέσο για την καταπολέμηση του φαινομένου καθώς το νομικό πλαίσιο δεν είναι αποτελεσματικό. Το 8,1% έχει την άποψη «ΟΧΙ» και το 3,2% «δεν γνωρίζει.».

Πίνακας 7.19

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Όχι	10	8,1	8,1	8,1
Ναι	110	88,7	88,7	96,8
Δεν Γνωρίζω	4	3,2	3,2	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.29



4. Όταν διαπιστώνετε ότι υπάρχουν βάσιμες υποψίες πως ένα πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) εμπλέκεται σε νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές ενέργειες, ποιες είναι οι ενέργειες που ακολουθείτε στην υπηρεσία σας ;

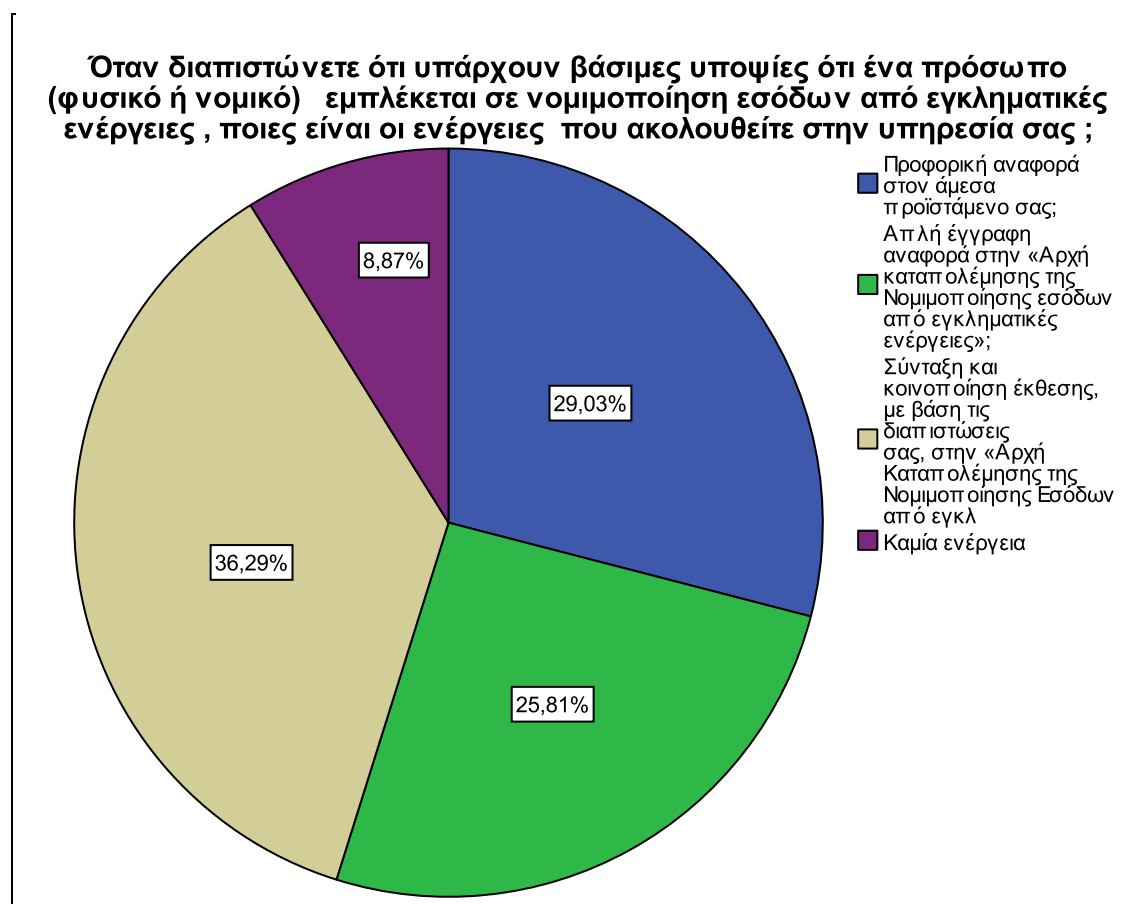
Α) Προφορική αναφορά στον άμεσα προϊστάμενο σας β) Απλή έγγραφη αναφορά στην «Αρχή καταπολέμησης της Νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες» γ) Σύνταξη και κοινοποίηση έκθεσης, με βάση τις διαπιστώσεις σας, στην «Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από εγκληματικές ενέργειες» δ) Καμία ενέργεια

Το 36,3% του δείγματος θα συντάξει έκθεση και θα την κοινοποιήσει στην «Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από εγκληματικές ενέργειες», το 29% δηλώνει ότι θα κάνει μια προφορική αναφορά στον άμεσα προϊστάμενό του, το 25,8% θα κάνει μια απλή έγγραφη αναφορά προς την «Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από εγκληματικές ενέργειες» και τέλος, το 8,9% δεν θα κάνει καμία ενέργεια.

Εδώ πρέπει να αναφερθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 29 του Ν.3691/2008, οι Δ.Ο.Υ. και τα ελεγκτικά κέντρα, όταν διαπιστώνουν περιπτώσεις παραβάσεων της φορολογικής νομοθεσίας, καθώς και των λοιπών αδικημάτων αρμοδιότητάς τους, που υπάγονται στα βασικά αδικήματα του Ν.3691/2008, υποβάλλουν αναφορές στην Αρχή του άρθρου 7 Ν.3691/2008, ενημερώνοντας συγχρόνως και τη Γενική Διεύθυνση Φορολογικής Διοίκησης. Επίσης, το Υπουργείο Οικονομικών με την πολυγραφημένη Διαταγή ΠΟΛ 1194/2014 περιγράφει τις ενέργειες στις οποίες οφείλουν να προβούν οι υπηρεσίες του, σε περίπτωση που διαπιστώνουν παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας, καθώς και των λοιπών αδικημάτων αρμοδιότητάς τους, που υπάγονται στα βασικά αδικήματα του Ν.3691/2008.

Πίνακας 7.20		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Προφορική αναφορά στον άμεσα προϊστάμενο σας;	36	29,0	29,0	29,0
	Απλή έγγραφη αναφορά στην «Αρχή καταπολέμησης της Νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες»	32	25,8	25,8	54,8
	Σύνταξη και κοινοποίηση έκθεσης, με βάση τις διαπιστώσεις σας, στην «Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από εγκληματικές ενέργειες»	45	36,3	36,3	91,1
	Καμία ενέργεια	11	8,9	8,9	100,0
Total		124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.30



5. Πιστεύετε ότι η προώθηση του ηλεκτρονικού περιουσιολογίου και ενίσχυση του μέτρου του «πόθεν έσχες» θα μείωνε το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες;

α) ΝΑΙ β) ΟΧΙ γ) ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

Το 72,6% του δείγματος πιστεύει ότι η προώθηση του μέτρου του ηλεκτρονικού περιουσιολογίου και η ενίσχυση του μέτρου του «πόθεν έσχες» θα μείωνε το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Το 20,2% του δείγματος απάντησε «ΟΧΙ» και το 7,3% δεν γνωρίζει. Το μέτρο του ηλεκτρονικού περιουσιολογίου και η ενίσχυση του μέτρου του «πόθεν έσχες» είναι ένα μέτρο που προσπαθεί το ελληνικό κράτος να εφαρμόσει τα τελευταία χρόνια αλλά δεν τα έχει καταφέρει μέχρι σήμερα.

Πίνακας 7.21

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid OXI	25	20,2	20,2	20,2
NAI	90	72,6	72,6	92,7
Δεν Γνωρίζω	9	7,3	7,3	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.31



6. Πιστεύετε ότι η προώθηση και επαναχρησιμοποίηση των κατασχεμένων αγαθών, που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, σε κοινωνικούς σκοπούς, θα περιορίζει το φαινόμενο ;

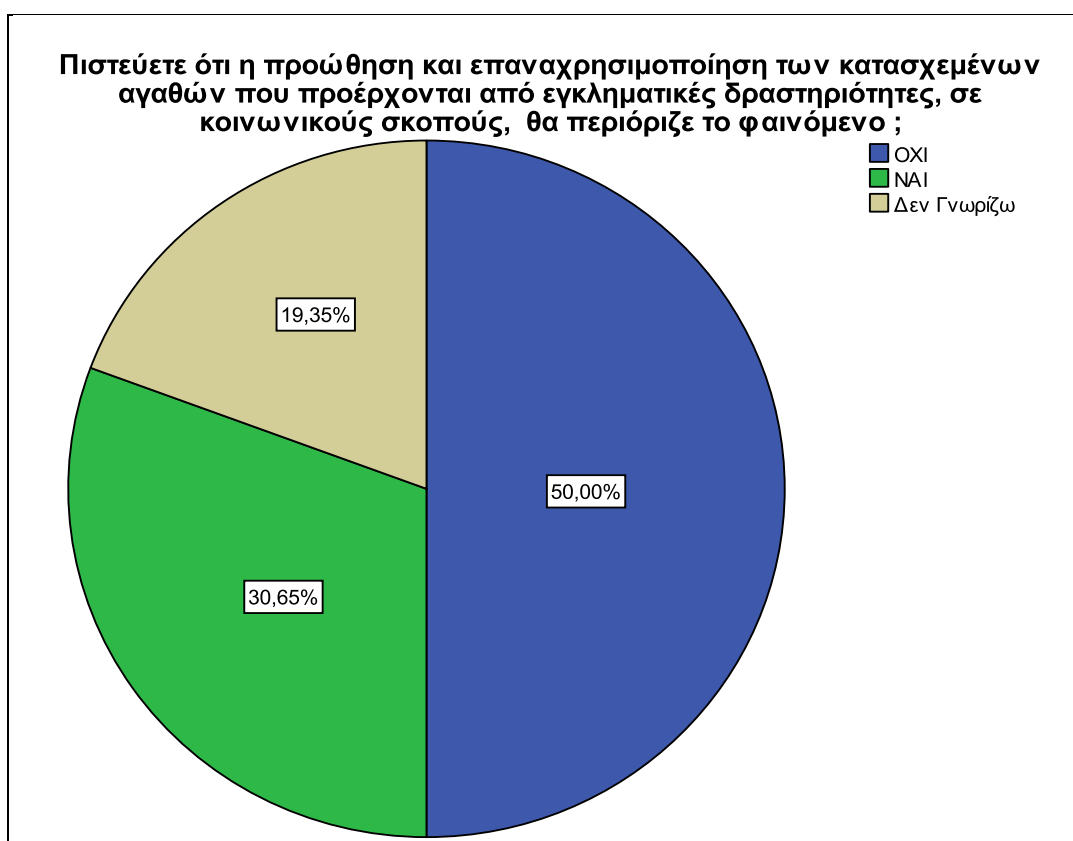
α) ΝΑΙ β) ΟΧΙ γ) ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

Στην παραπάνω ερώτηση, που θα μπορούσε να ήταν ένα κίνητρο προς την κοινωνία για τον περιορισμό του φαινομένου, το 50% του δείγματος απάντησε «ΟΧΙ», το 30,6% «ΝΑΙ» και το 19,4% «δεν γνωρίζω».

Πίνακας 7.22

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid OXI	62	50,0	50,0	50,0
NAI	38	30,6	30,6	80,6
Δεν Γνωρίζω	24	19,4	19,4	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.32

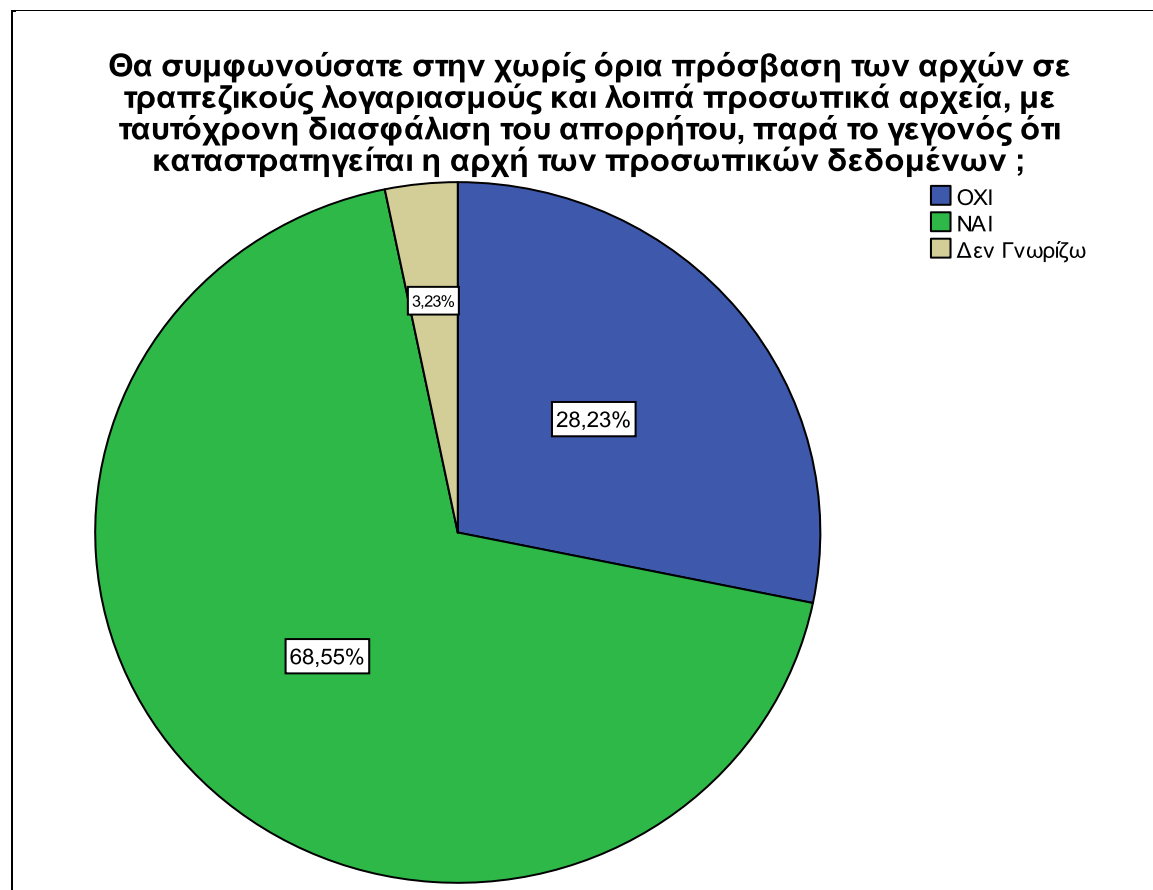


7. Θα συμφωνούσατε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία, με ταυτόχρονη διασφάλιση του απορρήτου, παρά το γεγονός ότι καταστρατηγείται η αρχή των προσωπικών δεδομένων ;α) ΝΑΙ β) ΟΧΙ γ) ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ
 Παρατηρούμε ότι το 68,5% του δείγματος θα συμφωνούσε στην χωρίς όριο πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπών προσωπικών αρχείων, παρόλο που στην πράξη καταργείται μια από τις θεμελιώδεις αρχές, αυτή του απορρήτου. Το 28,2% είναι αρνητικό σε αυτήν την προοπτική απαντώντας «ΟΧΙ» και το 3,2% απάντησε ότι «δεν γνωρίζει».

Πίνακας 7.23

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid OXI	35	28,2	28,2	28,2
NAI	85	68,5	68,5	96,8
Δεν Γνωρίζω	4	3,2	3,2	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.33



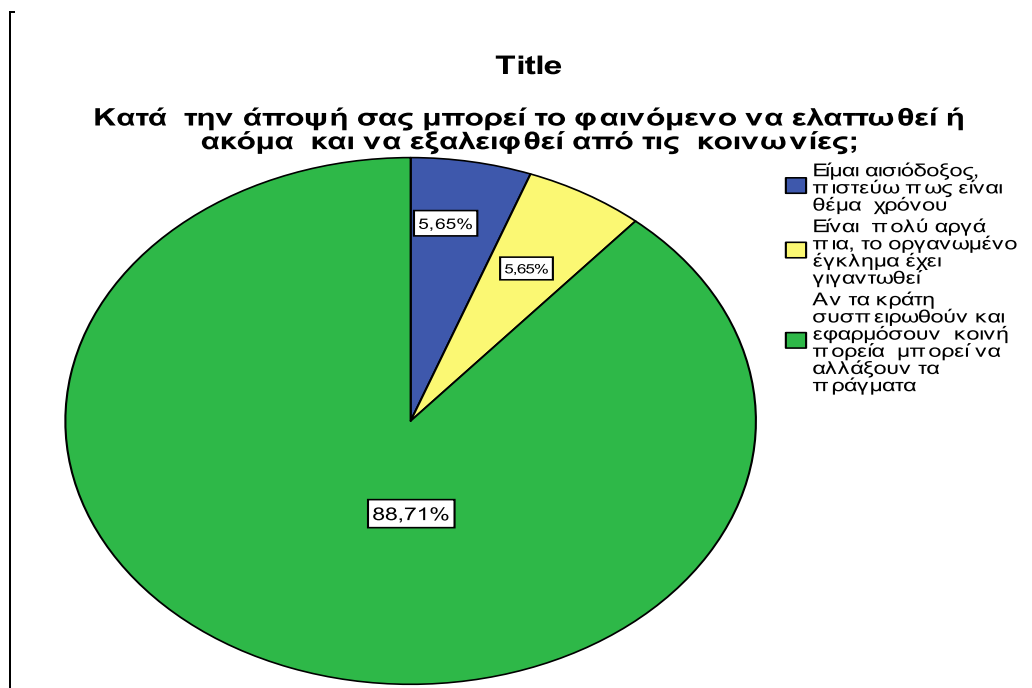
8. Κατά την άποψή σας μπορεί το φαινόμενο να ελαττωθεί ή ακόμα και να εξαλειφθεί από τις κοινωνίες; α) . Είμαι αισιόδοξος, πιστεύω πως είναι θέμα χρόνου β) Είναι πολύ αργά πια, το οργανωμένο έγκλημα έχει γιγαντωθεί γ) Αν τα κράτη συσπειρωθούν και εφαρμόσουν κοινή πορεία μπορεί να αλλάξουν τα πράγματα.

Το 88,7 % του δείγματος απάντησε ότι αν τα κράτη συσπειρωθούν και εφαρμόσουν κοινή πορεία μπορεί να αλλάξουν τα πράγματα, άποψη που αντικατοπτρίζει την παγκόσμια αντίληψη συνεργασίας ανταλλαγής πληροφοριών και τεχνογνωσίες μεταξύ των κρατών για την αντιμετώπιση του φαινομένου της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Το 5,6% δηλώνει αισιόδοξος και το 5,6 ότι είναι πια αργά και το οργανωμένο έγκλημα έχει γιγαντωθεί.

Πίνακας 7.24

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Είμαι αισιόδοξος, πιστεύω πως είναι θέμα χρόνου	7	5,6	5,6	5,6
Είναι πολύ αργά πια, το οργανωμένο έγκλημα έχει γιγαντωθεί	7	5,6	5,6	11,3
Αν τα κράτη συσπειρωθούν και εφαρμόσουν κοινή πορεία μπορεί να αλλάξουν τα πράγματα	110	88,7	88,7	100,0
Total	124	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7.34



7.2 Συσχέτιση

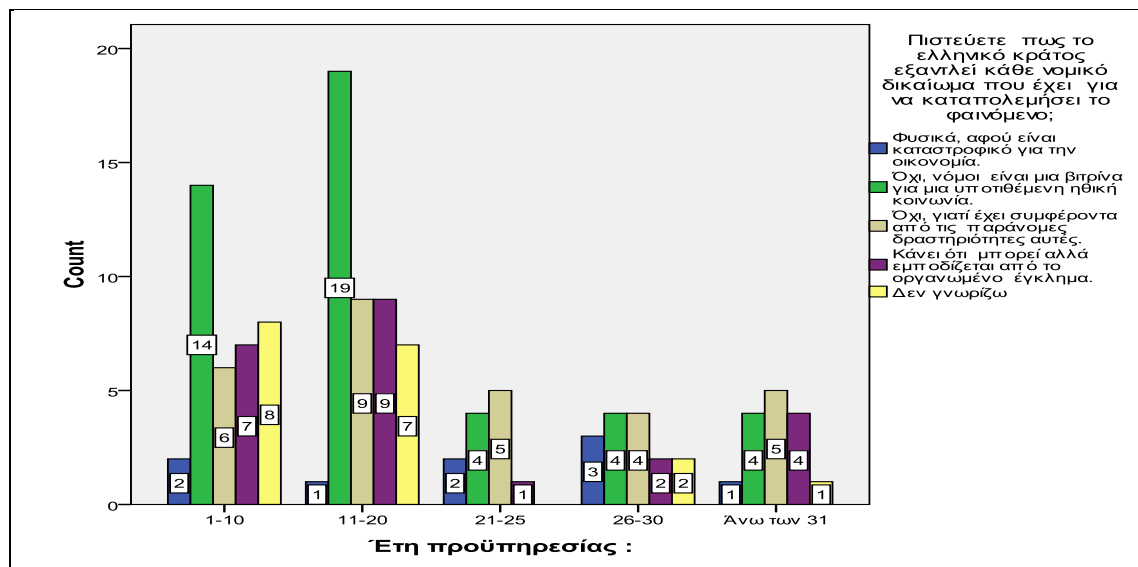
- 1. Συσχέτιση Προϋπηρεσίας με το αν το ελληνικό κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα που έχει για να καταπολεμήσει το φαινόμενο.**

Εξετάζοντας τη συσχέτιση μεταξύ των ετών προϋπηρεσίας και το αν το κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα για την καταπολέμηση του φαινομένου, προκύπτει ότι για προϋπηρεσία 1 έως 10 και 11-20 ετών, ποσοστό 37,8% και 42,20% αντίστοιχα, δηλαδή σχετικά νέοι φορολογικοί ελεγκτές, δηλώνουν ότι «οι νόμοι είναι μια βιτρίνα για μια υποτιθέμενη ευνομούμενη κοινωνία», εκφράζοντας με αυτόν το τρόπο την απογοήτευσή προς το κράτος.

Πίνακας 7.25

Ετη προϋπηρεσίας Πιστεύετε πως το ελληνικό κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα που έχει για να καταπολεμήσει το φαινόμενο;								
			Πιστεύετε πως το ελληνικό κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα που έχει για να καταπολεμήσει το φαινόμενο;					Total
			Φυσικά, αφού είναι καταστροφικό για την οικονομία.	Όχι, οι νόμοι είναι μια βιτρίνα για μια υποτιθέμενη ηθική κοινωνία.	Όχι, γιατί έχει συμφέροντα από τις παράνομες δραστηριότητες αυτές.	Κάνει ότι μπορεί αλλά εμποδίζεται από το οργανωμένο έγκλημα.	Δεν γνωρίζω	
Ετη προϋπηρεσίας :	1-10	Count	2	14	6	7	8	37
		Expected Count	2,7	13,4	8,7	6,9	5,4	37,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας	5,4%	37,8%	16,2%	18,9%	21,6%	100,0%
		% within Πιστεύετε πως το ελληνικό κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα που έχει για να καταπολεμήσει το φαινόμενο;	22,2%	31,1%	20,7%	30,4%	44,4%	29,8%
		% of Total	1,6%	11,3%	4,8%	5,6%	6,5%	29,8%
	11-20	Count	1	19	9	9	7	45
		Expected Count	3,3	16,3	10,5	8,3	6,5	45,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας	2,2%	42,2%	20,0%	20,0%	15,6%	100,0%
		% within Πιστεύετε πως το ελληνικό κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα που έχει για να καταπολεμήσει το φαινόμενο;	11,1%	42,2%	31,0%	39,1%	38,9%	36,3%
		% of Total	,8%	15,3%	7,3%	7,3%	5,6%	36,3%
	21-25	Count	2	4	5	1	0	12
		Expected Count	,9	4,4	2,8	2,2	1,7	12,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας	16,7%	33,3%	41,7%	8,3%	,0%	100,0%
		% within Πιστεύετε πως το ελληνικό κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα που έχει για να καταπολεμήσει το φαινόμενο;	22,2%	8,9%	17,2%	4,3%	,0%	9,7%
		% of Total	1,6%	3,2%	4,0%	,8%	,0%	9,7%
	26-30	Count	3	4	4	2	2	15
		Expected Count	1,1	5,4	3,5	2,8	2,2	15,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας	20,0%	26,7%	26,7%	13,3%	13,3%	100,0%
		% within Πιστεύετε πως το ελληνικό κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα που έχει για να καταπολεμήσει το φαινόμενο;	33,3%	8,9%	13,8%	8,7%	11,1%	12,1%
		% of Total	2,4%	3,2%	3,2%	1,6%	1,6%	12,1%
Άνω των 31	Count	1	4	5	4	1	15	
	Expected Count	1,1	5,4	3,5	2,8	2,2	15,0	
	% within Έτη προϋπηρεσίας	6,7%	26,7%	33,3%	26,7%	6,7%	100,0%	
	% within Πιστεύετε πως το ελληνικό κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα που έχει για να καταπολεμήσει το φαινόμενο;	11,1%	8,9%	17,2%	17,4%	5,6%	12,1%	
	% of Total	,8%	3,2%	4,0%	3,2%	,8%	12,1%	
Total	Count	9	45	29	23	18	124	
	Expected Count	9,0	45,0	29,0	23,0	18,0	124,0	
	% within Έτη προϋπηρεσίας	7,3%	36,3%	23,4%	18,5%	14,5%	100,0%	
	% within Πιστεύετε πως το ελληνικό κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα που έχει για να καταπολεμήσει το φαινόμενο;	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	7,3%	36,3%	23,4%	18,5%	14,5%	100,0%	
Chi-Square Tests		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)				
Pearson Chi-Square		16,476 ^a	16	,420				
Likelihood Ratio		17,225	16	,371				
Linear-by-Linear Association		1,056	1	,304				
N of Valid Cases		124						
a. 15 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,87.								
Symmetric Measures			Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.		
Interval by Interval		Pearson's R	-,093	,087	-1,028	,306 ^c		
Ordinal by Ordinal		Spearman Correlation	-,089	,091	-,983	,328 ^c		
N of Valid Cases		124						
a. Not assuming the null hypothesis. b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis c. Based on normal approximation.								

Διάγραμμα 7.35



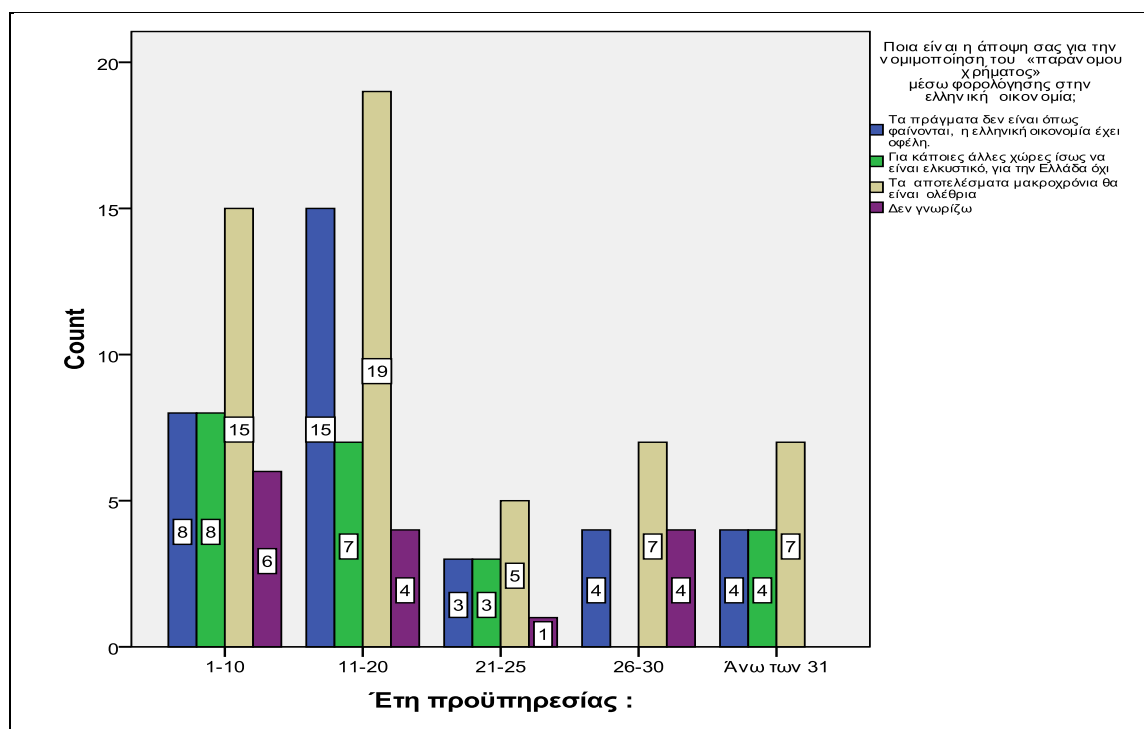
2. Συσχέτιση Προϋπηρεσίας με την άποψη για τη νομιμοποίηση του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης στην ελληνική οικονομία

Μελετώντας την συσχέτιση της προϋπηρεσίας με την άποψη της νομιμοποίησης του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης, σε όλα τα έτη προϋπηρεσίας επικρατεί η άποψη ότι η νομιμοποίηση των παράνομων εσόδων μέσω της φορολόγησης, μακροχρόνια θα επιφέρει αποτελέσματα που θα είναι ολέθρια. Συγκεκριμένα, φορολογικοί ελεγκτές με έτη προϋπηρεσίας 1 έως 10 έτη δήλωσε το 40,5% , από 11 έως 20 το 42,2% , από 21 έως 25 το 41,7% , από 26 έως 30 το 46,7% και άνω των 31 ετών το 46,7%.

Πίνακας 7.26

Έτη προϋπηρεσίας Ποια είναι η άποψή σας για την νομιμοποίηση του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης στην ελληνική οικονομία;							
			Ποια είναι η άποψη σας για την νομιμοποίηση του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης στην ελληνική οικονομία;				
			Τα πράγματα δεν είναι όπως φαίνονται, η ελληνική οικονομία έχει οφέλη.	Για κάποιες άλλες χώρες ίσως να είναι ελκυστικό, για την Ελλάδα όχι	Τα αποτελέσματα μακροχρόνια θα είναι ολέθρια	Δεν γνωρίζω	Total
Έτη προϋπηρεσίας :	1-10	Count	8	8	15	6	37
		Expected Count	10,1	6,6	15,8	4,5	37,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας :	21,6%	21,6%	40,5%	16,2%	100,0%
		% within Ποια είναι η άποψη σας για την νομιμοποίηση του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης στην ελληνική οικονομία;	23,5%	36,4%	28,3%	40,0%	29,8%
		% of Total	6,5%	6,5%	12,1%	4,8%	29,8%
	11-20	Count	15	7	19	4	45
		Expected Count	12,3	8,0	19,2	5,4	45,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας :	33,3%	15,6%	42,2%	8,9%	100,0%
		% within Ποια είναι η άποψη σας για την νομιμοποίηση του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης στην ελληνική οικονομία;	44,1%	31,8%	35,8%	26,7%	36,3%
		% of Total	12,1%	5,6%	15,3%	3,2%	36,3%
	21-25	Count	3	3	5	1	12
		Expected Count	3,3	2,1	5,1	1,5	12,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας :	25,0%	25,0%	41,7%	8,3%	100,0%
		% within Ποια είναι η άποψη σας για την νομιμοποίηση του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης στην ελληνική οικονομία;	8,8%	13,6%	9,4%	6,7%	9,7%
		% of Total	2,4%	2,4%	4,0%	,8%	9,7%
	26-30	Count	4	0	7	4	15
		Expected Count	4,1	2,7	6,4	1,8	15,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας :	26,7%	,0%	46,7%	26,7%	100,0%
		% within Ποια είναι η άποψη σας για την νομιμοποίηση του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης στην ελληνική οικονομία;	11,8%	,0%	13,2%	26,7%	12,1%
		% of Total	3,2%	,0%	5,6%	3,2%	12,1%
Άνω των 31	Count	4	4	7	0	15	
	Expected Count	4,1	2,7	6,4	1,8	15,0	
	% within Έτη προϋπηρεσίας :	26,7%	26,7%	46,7%	,0%	100,0%	
	% within Ποια είναι η άποψη σας για την νομιμοποίηση του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης στην ελληνική οικονομία;	11,8%	18,2%	13,2%	,0%	12,1%	
	% of Total	3,2%	3,2%	5,6%	,0%	12,1%	
Total	Count	34	22	53	15	124	
	Expected Count	34,0	22,0	53,0	15,0	124,0	
	% within Έτη προϋπηρεσίας :	27,4%	17,7%	42,7%	12,1%	100,0%	
	% within Ποια είναι η άποψη σας για την νομιμοποίηση του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης στην ελληνική οικονομία;	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	27,4%	17,7%	42,7%	12,1%	100,0%	
Chi-Square Tests		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)			
Pearson Chi-Square		10,831 ^a	12	,543			
Likelihood Ratio		14,483	12	,271			
Linear-by-Linear Association		,061	1	,805			
N of Valid Cases		124					
a. 10 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,45.							
		Symmetric Measures	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.	
Interval by Interval		Pearson's R	-,022	,086	-,246	,806 ^c	
Ordinal by Ordinal		Spearman Correlation	-,034	,088	-,371	,711 ^c	
N of Valid Cases			124				
a. Not assuming the null hypothesis. b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis. c. Based on normal approximation							

Διάγραμμα 7.36



3. Συσχέτιση Θέσης εργασίας με συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα, σχετικά με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες»

Εξετάζοντας τη συσχέτιση μεταξύ της θέσης εργασίας και την συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα, πρόκυψε ότι στα απλά στελέχη, το 59,8% δεν έχει συμμετάσχει σε κανένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα και το 25% μόνο σε ένα.

Πίνακας 7.27

Θέση εργασίας Σε πόσα εκπαιδευτικά προγράμματα, σχετικά με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, έχετε συμμετάσχει;							
			Σε πόσα εκπαιδευτικά προγράμματα, σχετικά με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, έχετε συμμετάσχει;				Total
			Κανένα	Ένα	Δυο	Τρία και πάνω	
Θέση εργασίας :	Απλό Στέλεχος	Count	67	28	9	8	112
		Expected Count	62,3	29,8	9,9	9,9	112,0
		% within Θέση εργασίας :	59,8%	25,0%	8,0%	7,1%	100,0%
		% within Σε πόσα εκπαιδευτικά προγράμματα, σχετικά με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, έχετε συμμετάσχει;	97,1%	84,8%	81,8%	72,7%	90,3%
		% of Total	54,0%	22,6%	7,3%	6,5%	90,3%
	Προϊστάμενος Τμήματος	Count	2	3	1	2	8
		Expected Count	4,5	2,1	,7	,7	8,0
		% within Θέση εργασίας :	25,0%	37,5%	12,5%	25,0%	100,0%
		% within Σε πόσα εκπαιδευτικά προγράμματα, σχετικά με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, έχετε συμμετάσχει;	2,9%	9,1%	9,1%	18,2%	6,5%
		% of Total	1,6%	2,4%	,8%	1,6%	6,5%
	Υπο/δντής	Count	0	1	0	1	2
		Expected Count	1,1	,5	,2	,2	2,0
		% within Θέση εργασίας :	,0%	50,0%	,0%	50,0%	100,0%
		% within Σε πόσα εκπαιδευτικά προγράμματα, σχετικά με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, έχετε συμμετάσχει;	,0%	3,0%	,0%	9,1%	1,6%
		% of Total	,0%	,8%	,0%	,8%	1,6%
	Διευθυντής	Count	0	1	1	0	2
		Expected Count	1,1	,5	,2	,2	2,0
		% within Θέση εργασίας :	,0%	50,0%	50,0%	,0%	100,0%
		% within Σε πόσα εκπαιδευτικά προγράμματα, σχετικά με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, έχετε συμμετάσχει;	,0%	3,0%	9,1%	,0%	1,6%
		% of Total	,0%	,8%	,8%	,0%	1,6%
Total	Count	69	33	11	11	124	
	Expected Count	69,0	33,0	11,0	11,0	124,0	
	% within Θέση εργασίας :	55,6%	26,6%	8,9%	8,9%	100,0%	
	% within Σε πόσα εκπαιδευτικά προγράμματα, σχετικά με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, έχετε συμμετάσχει;	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	55,6%	26,6%	8,9%	8,9%	100,0%	

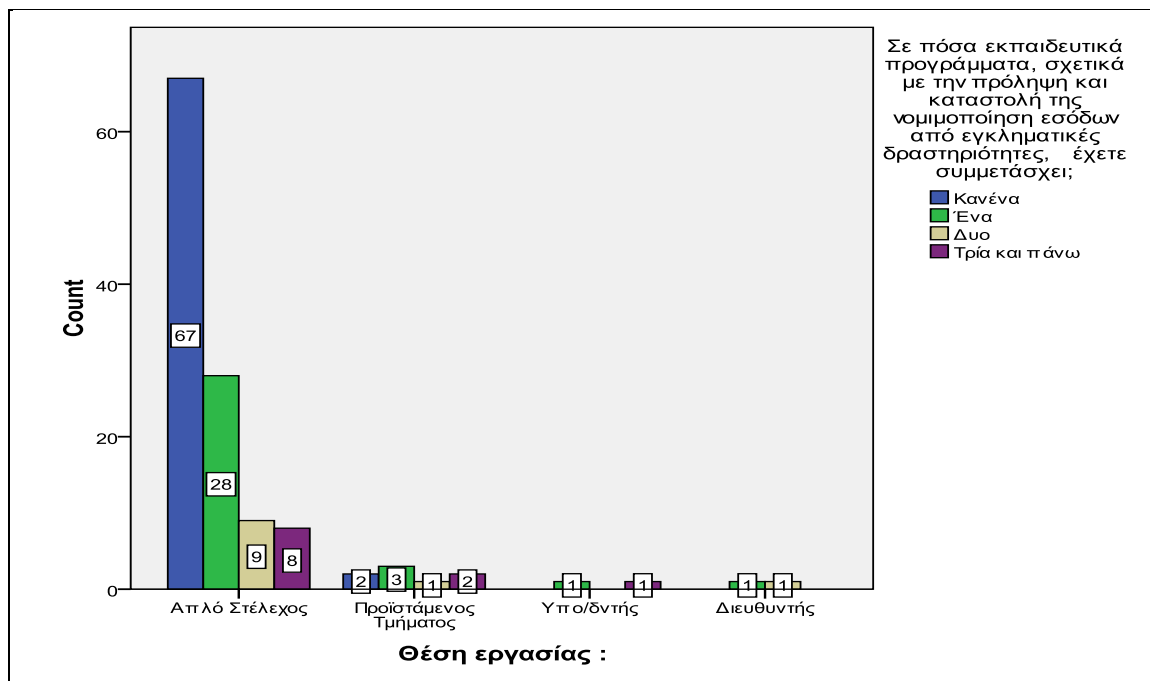
Chi-Square Tests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	16,127 ^a	9	,064
Likelihood Ratio	14,076	9	,120
Linear-by-Linear Association	8,001	1	,005
N of Valid Cases	124		

a. 12 cells (75,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,18.

Symmetric Measures		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	,255	,083	2,913	,004 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,277	,083	3,182	,002 ^c
N of Valid Cases		124			

a. Not assuming the null hypothesis. b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis. c. Based on normal approximation.

Πίνακας 7.37



4. Συσχέτιση Εκπαιδευτικού επιπέδου με την ερώτηση «Γνωρίζετε περιπτώσεις ξεπλύματος μαύρου χρήματος»;

Εξετάζοντας τη συσχέτιση μεταξύ του εκπαιδευτικού επιπέδου των φορολογικών ελεγκτών και την ικανότητα να αναγνωρίσουν περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος» προκύπτει ότι σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης οι ελεγκτές υποψιάζονται πολλές περιπτώσεις, αλλά είναι δύσκολο να τις αποδείξουν. Συγκεκριμένα, στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση με ποσοστό 44,4%, σε επίπεδο ΑΤΕΙ με ποσοστό 42,1%, σε επίπεδο ΑΕΙ σε ποσοστό 44,2%, σε μεταπτυχιακό επίπεδο 48,1% και σε διδακτορικό επίπεδο σε ποσοστό 100%.

Πίνακας 7.28

Εκπαιδευτικό επίπεδο Γνωρίζετε περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος»;

			Γνωρίζετε περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος»;				Total
			Στην εγχώρια αγορά πολλές	Όχι, μου είναι δύσκολο να πο με σιγουριά	Υποψιάζομαι πολλές, αλλά δύσκολα μπορώ να τις αποδείξω	Μόνο όποιες έχουν καταδείξει τα ΜΜΕ	
Εκπαιδευτικό επίπεδο: Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Count	3	0	4	2	9	
	Expected Count	2,5	,9	4,1	1,4	9,0	
	% within Εκπαιδευτικό επίπεδο:	33,3%	,0%	44,4%	22,2%	100,0%	
	% within Γνωρίζετε περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος»:	8,6%	,0%	7,0%	10,5%	7,3%	
	% of Total	2,4%	,0%	3,2%	1,6%	7,3%	
ATEI (TE)	Count	5	3	8	3	19	
	Expected Count	5,4	2,0	8,7	2,9	19,0	
	% within Εκπαιδευτικό επίπεδο:	26,3%	15,8%	42,1%	15,8%	100,0%	
	% within Γνωρίζετε περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος»:	14,3%	23,1%	14,0%	15,8%	15,3%	
	% of Total	4,0%	2,4%	6,5%	2,4%	15,3%	
AEI (ΠΕ)	Count	13	8	19	3	43	
	Expected Count	12,1	4,5	19,8	6,6	43,0	
	% within Εκπαιδευτικό επίπεδο:	30,2%	18,6%	44,2%	7,0%	100,0%	
	% within Γνωρίζετε περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος»:	37,1%	61,5%	33,3%	15,8%	34,7%	
	% of Total	10,5%	6,5%	15,3%	2,4%	34,7%	
Μεταπτυχιακή εκπαίδευση	Count	14	2	25	11	52	
	Expected Count	14,7	5,5	23,9	8,0	52,0	
	% within Εκπαιδευτικό επίπεδο:	26,9%	3,8%	48,1%	21,2%	100,0%	
	% within Γνωρίζετε περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος»:	40,0%	15,4%	43,9%	57,9%	41,9%	
	% of Total	11,3%	1,6%	20,2%	8,9%	41,9%	
Διδακτορικό	Count	0	0	1	0	1	
	Expected Count	,3	,1	,5	,2	1,0	
	% within Εκπαιδευτικό επίπεδο:	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%	
	% within Γνωρίζετε περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος»:	,0%	,0%	1,8%	,0%	,8%	
	% of Total	,0%	,0%	,8%	,0%	,8%	
Total	Count	35	13	57	19	124	
	Expected Count	35,0	13,0	57,0	19,0	124,0	
	% within Εκπαιδευτικό επίπεδο:	28,2%	10,5%	46,0%	15,3%	100,0%	
	% within Γνωρίζετε περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος»:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	28,2%	10,5%	46,0%	15,3%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,257 ^a	12	,507
Likelihood Ratio	13,046	12	,366
Linear-by-Linear Association	,492	1	,483
N of Valid Cases	124		

a. 11 cells (55,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,10.

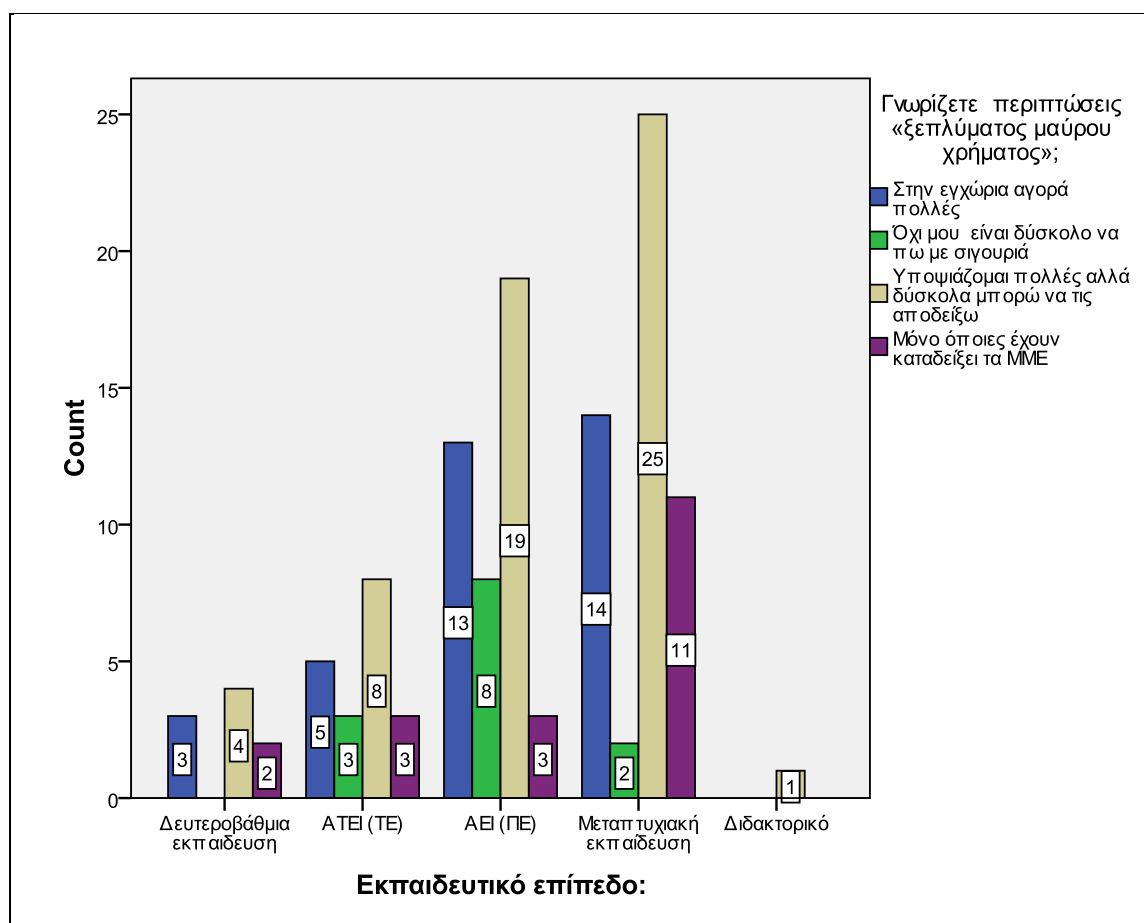
Symmetric Measures		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	,063	,093	,700	,485 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,094	,093	1,048	,297 ^c
N of Valid Cases		124			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Διάγραμμα 7.38



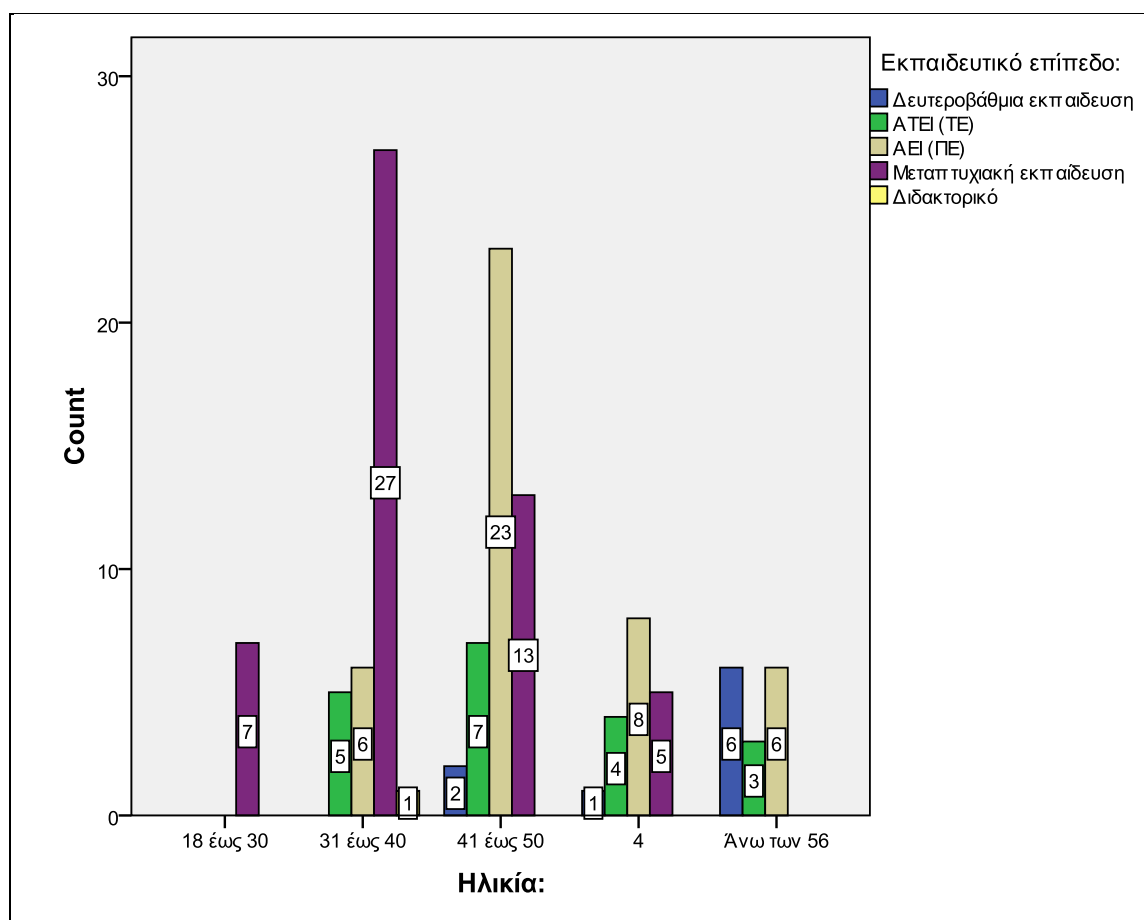
5. Συσχέτιση Ηλικίας με εκπαιδευτικό επίπεδο

Εξετάζοντας τη συσχέτιση μεταξύ της ηλικιακής ομάδας των φορολογικών ελεγκτών και το εκπαιδευτικό τους επίπεδο, προκύπτει ότι το 69,2% της ηλικίας από 31 έως 40 ετών κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο και στην ηλικιακή ομάδα από 41 έως 50 ετών το 51,1% και το 28,9% κατέχει πτυχίο ΑΕΙ και μεταπτυχιακό τίτλο αντίστοιχα. Δηλαδή, το μεγαλύτερο ποσοστό των φορολογικών ελεγκτών, ηλικίας 31 έως 50, στην καλύτερη παραγωγική ηλικία, κατέχουν ανώτερες γνώσεις.

Πίνακας 7.29

		Εκπαιδευτικό επίπεδο:				Total	
		Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	ΑΤΕΙ (ΤΕ)	ΑΕΙ (ΠΕ)	Μεταπτυχιακή εκπαίδευση		Διδακτορικό
Ηλικία: 18 έως 30	Count	0	0	0	7	0	7
	Expected Count	,5	1,1	2,4	2,9	,1	7,0
	% within Ηλικία:	,0%	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
	% within Εκπαιδευτικό επίπεδο:	,0%	,0%	,0%	13,5%	,0%	5,6%
	% of Total	,0%	,0%	,0%	5,6%	,0%	5,6%
31 έως 40	Count	0	5	6	27	1	39
	Expected Count	2,8	6,0	13,5	16,4	,3	39,0
	% within Ηλικία:	,0%	12,8%	15,4%	69,2%	2,6%	100,0%
	% within Εκπαιδευτικό επίπεδο:	,0%	26,3%	14,0%	51,9%	100,0%	31,5%
	% of Total	,0%	4,0%	4,8%	21,8%	,8%	31,5%
41 έως 50	Count	2	7	23	13	0	45
	Expected Count	3,3	6,9	15,6	18,9	,4	45,0
	% within Ηλικία:	4,4%	15,6%	51,1%	28,9%	,0%	100,0%
	% within Εκπαιδευτικό επίπεδο:	22,2%	36,8%	53,5%	25,0%	,0%	36,3%
	% of Total	1,6%	5,6%	18,5%	10,5%	,0%	36,3%
51εως55	Count	1	4	8	5	0	18
	Expected Count	1,3	2,8	6,2	7,5	,1	18,0
	% within Ηλικία:	5,6%	22,2%	44,4%	27,8%	,0%	100,0%
	% within Εκπαιδευτικό επίπεδο:	11,1%	21,1%	18,6%	9,6%	,0%	14,5%
	% of Total	,8%	3,2%	6,5%	4,0%	,0%	14,5%
Ανω των 56	Count	6	3	6	0	0	15
	Expected Count	1,1	2,3	5,2	6,3	,1	15,0
	% within Ηλικία:	40,0%	20,0%	40,0%	,0%	,0%	100,0%
	% within Εκπαιδευτικό επίπεδο:	66,7%	15,8%	14,0%	,0%	,0%	12,1%
	% of Total	4,8%	2,4%	4,8%	,0%	,0%	12,1%
Total	Count	9	19	43	52	1	124
	Expected Count	9,0	19,0	43,0	52,0	1,0	124,0
	% within Ηλικία:	7,3%	15,3%	34,7%	41,9%	,8%	100,0%
	% within Εκπαιδευτικό επίπεδο:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	7,3%	15,3%	34,7%	41,9%	,8%	100,0%

Διάγραμμα 7.39



6. Συσχέτιση Ηλικίας ελεγκτή με την ερώτηση «Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως:

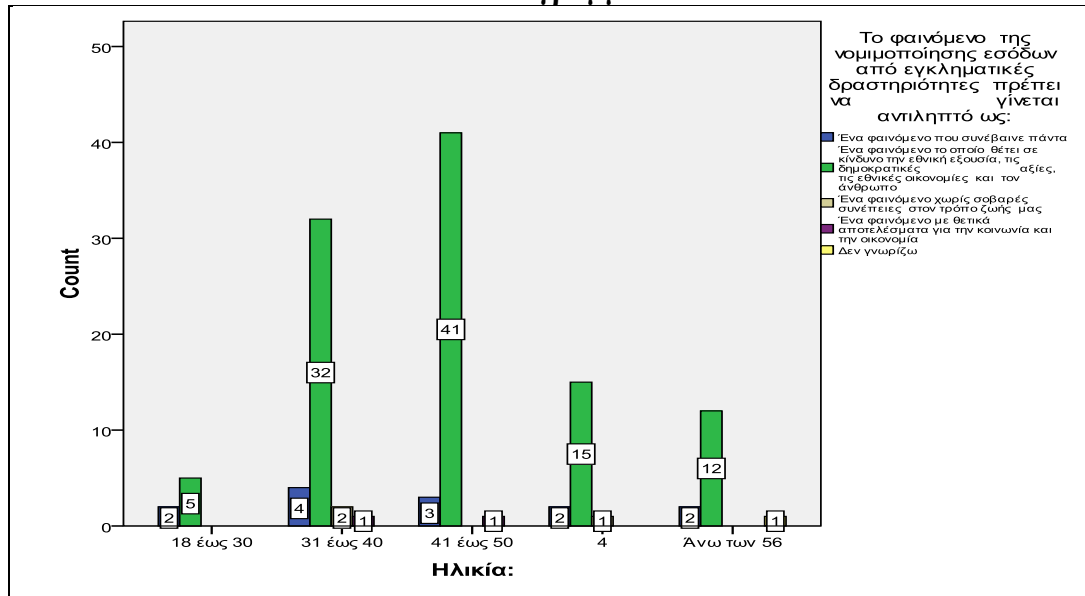
- 1. Ένα φαινόμενο που συνέβαινε πάντα,**
- 2. Ένα φαινόμενο το οποίο θέτει σε κίνδυνο την εθνική εξουσία, τις δημοκρατικές, αξίες, τις εθνικές οικονομίες και τον άνθρωπο,**
- 3. Ένα φαινόμενο χωρίς σοβαρές συνέπειες στον τρόπο ζωής μας,**
- 4. Ένα φαινόμενο με θετικά αποτελέσματα για την κοινωνία και την οικονομία,**
- 5. Δεν γνωρίζω».**

Εξετάζοντας τη συσχέτιση μεταξύ της ηλικίας του φορολογικού ελεγκτή και το πώς αντιλαμβάνεται το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων, προκύπτει ότι σε συνολικό ποσοστό 84,7%, θεωρεί το φαινόμενο της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, ένα φαινόμενο το οποίο θέτει σε κίνδυνο την εθνική εξουσία, τις δημοκρατικές αξίες, τις εθνικές οικονομίες και τον άνθρωπο. Επίσης και ανά ηλικιακή ομάδα τα ποσοστά είναι αρκετά υψηλά.

Πίνακας 7.30

		Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως:						
		Ένα φαινόμενο που συνέβαινε πάντα	Ένα φαινόμενο το οποίο θέτει σε κίνδυνο την εθνική εξουσία, τις δημοκρατικές αξίες, τις εθνικές οικονομίες και τον άνθρωπο	Ένα φαινόμενο χωρίς σοβαρές συνέπειες στον τρόπο ζωής μας	Ένα φαινόμενο με θετικά αποτελέσματα για την κοινωνία και την οικονομία	Δεν γνωρίζω	Total	
Ηλικία:	18 έως 30	Count	2	5	0	0	0	7
		Expected Count	,7	5,9	,2	,1	,1	7,0
		% within Ηλικία:	28,6%	71,4%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		% within Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως:	15,4%	4,8%	,0%	,0%	,0%	5,6%
		% of Total	1,6%	4,0%	,0%	,0%	,0%	5,6%
	31 έως 40	Count	4	32	2	1	0	39
		Expected Count	4,1	33,0	,9	,6	,3	39,0
		% within Ηλικία:	10,3%	82,1%	5,1%	2,6%	,0%	100,0%
		% within Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως:	30,8%	30,5%	66,7%	50,0%	,0%	31,5%
		% of Total	3,2%	25,8%	1,6%	,8%	,0%	31,5%
	41 έως 50	Count	3	41	0	1	0	45
		Expected Count	4,7	38,1	1,1	,7	,4	45,0
		% within Ηλικία:	6,7%	91,1%	,0%	2,2%	,0%	100,0%
		% within Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως:	23,1%	39,0%	,0%	50,0%	,0%	36,3%
		% of Total	2,4%	33,1%	,0%	,8%	,0%	36,3%
	51 έως 55	Count	2	15	1	0	0	18
		Expected Count	1,9	15,2	,4	,3	,1	18,0
		% within Ηλικία:	11,1%	83,3%	5,6%	,0%	,0%	100,0%
		% within Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως:	15,4%	14,3%	33,3%	,0%	,0%	14,5%
		% of Total	1,6%	12,1%	,8%	,0%	,0%	14,5%
Άνω των 56	Count	2	12	0	0	1	15	
	Expected Count	1,6	12,7	,4	,2	,1	15,0	
	% within Ηλικία:	13,3%	80,0%	,0%	,0%	6,7%	100,0%	
	% within Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως:	15,4%	11,4%	,0%	,0%	100,0%	12,1%	
	% of Total	1,6%	9,7%	,0%	,0%	,8%	12,1%	
Total	Count	13	105	3	2	1	124	
	Expected Count	13,0	105,0	3,0	2,0	1,0	124,0	
	% within Ηλικία:	10,5%	84,7%	2,4%	1,6%	,8%	100,0%	
	% within Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	10,5%	84,7%	2,4%	1,6%	,8%	100,0%	
Chi-Square Tests		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)				
Pearson Chi-Square		15,144 ^a	16	,514				
Likelihood Ratio		13,216	16	,657				
Linear-by-Linear Association		,614	1	,433				
N of Valid Cases		124						
a. 20 cells (80.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,06.								
Symmetric Measures		Value	Asymp. Std. Error ^a		Approx. T ^b	Approx. Sig.		
Interval by Interval	Pearson's R	,071	,111		,782	,435 ^c		
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,031	,102		,343	,732 ^c		
N of Valid Cases		124						
a. Not assuming the null hypothesis. b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis. c. Based on normal approximation								

Διάγραμμα 7.40



7. Συσχέτιση Ηλικίας ελεγκτή με την ερώτηση «Θεωρείτε ότι το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο είναι αποτελεσματικό».

Εξετάζοντας τη συσχέτιση μεταξύ της ηλικίας του ελεγκτή και κατά πόσο θεωρεί το θεσμικό πλαίσιο αποτελεσματικό, με συνολικό ποσοστό 55,6% οι φορολογικοί ελεγκτές θεωρούν ότι το θεσμικό πλαίσιο είναι λίγο αποτελεσματικό και το 21,8% πολύ λίγο. Η ηλικιακή ομάδα 31 έως 40 σε ποσοστό 64,1% συμφωνεί με την παραπάνω άποψη.

Πίνακας 7.31

Ηλικία Θεωρείτε ότι το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο είναι αποτελεσματικό ;								
		Θεωρείτε ότι το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο είναι αποτελεσματικό ;						
		Πολύ Λίγο						
		Λίγο						
		Αρκετά						
		Πολύ						
		Πάρα Πολύ						
		Total						
Ηλικία:	18 έως 30	Count	1	3	3	0	0	7
		Expected Count	1,5	3,9	1,4	,1	,1	7,0
		% within Ηλικία:	14,3%	42,9%	42,9%	,0%	,0%	100,0%
		% within Θεωρείτε ότι το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο είναι αποτελεσματικό	3,7%	4,3%	12,0%	,0%	,0%	5,6%
		% of Total	,8%	2,4%	2,4%	,0%	,0%	5,6%
	31 έως 40	Count	7	25	7	0	0	39
		Expected Count	8,5	21,7	7,9	,6	,3	39,0
		% within Ηλικία:	17,9%	64,1%	17,9%	,0%	,0%	100,0%
		% within Θεωρείτε ότι το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο είναι αποτελεσματικό	25,9%	36,2%	28,0%	,0%	,0%	31,5%
		% of Total	5,6%	20,2%	5,6%	,0%	,0%	31,5%
	41 έως 50	Count	12	26	6	1	0	45
		Expected Count	9,8	25,0	9,1	,7	,4	45,0
		% within Ηλικία:	26,7%	57,8%	13,3%	2,2%	,0%	100,0%
		% within Θεωρείτε ότι το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο είναι αποτελεσματικό	44,4%	37,7%	24,0%	50,0%	,0%	36,3%
		% of Total	9,7%	21,0%	4,8%	,8%	,0%	36,3%
	51 έως 55	Count	4	8	5	1	0	18
		Expected Count	3,9	10,0	3,6	,3	,1	18,0
		% within Ηλικία:	22,2%	44,4%	27,8%	5,6%	,0%	100,0%
		% within Θεωρείτε ότι το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο είναι αποτελεσματικό	14,8%	11,6%	20,0%	50,0%	,0%	14,5%
		% of Total	3,2%	6,5%	4,0%	,8%	,0%	14,5%
Άνω των 56	Count	3	7	4	0	1	15	
	Expected Count	3,3	8,3	3,0	,2	,1	15,0	
	% within Ηλικία:	20,0%	46,7%	26,7%	,0%	6,7%	100,0%	
	% within Θεωρείτε ότι το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο είναι αποτελεσματικό	11,1%	10,1%	16,0%	,0%	100,0%	12,1%	
	% of Total	2,4%	5,6%	3,2%	,0%	,8%	12,1%	
Total	Count	27	69	25	2	1	124	
	Expected Count	27,0	69,0	25,0	2,0	1,0	124,0	
	% within Ηλικία:	21,8%	55,6%	20,2%	1,6%	,8%	100,0%	
	% within Θεωρείτε ότι το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο είναι αποτελεσματικό	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	21,8%	55,6%	20,2%	1,6%	,8%	100,0%	

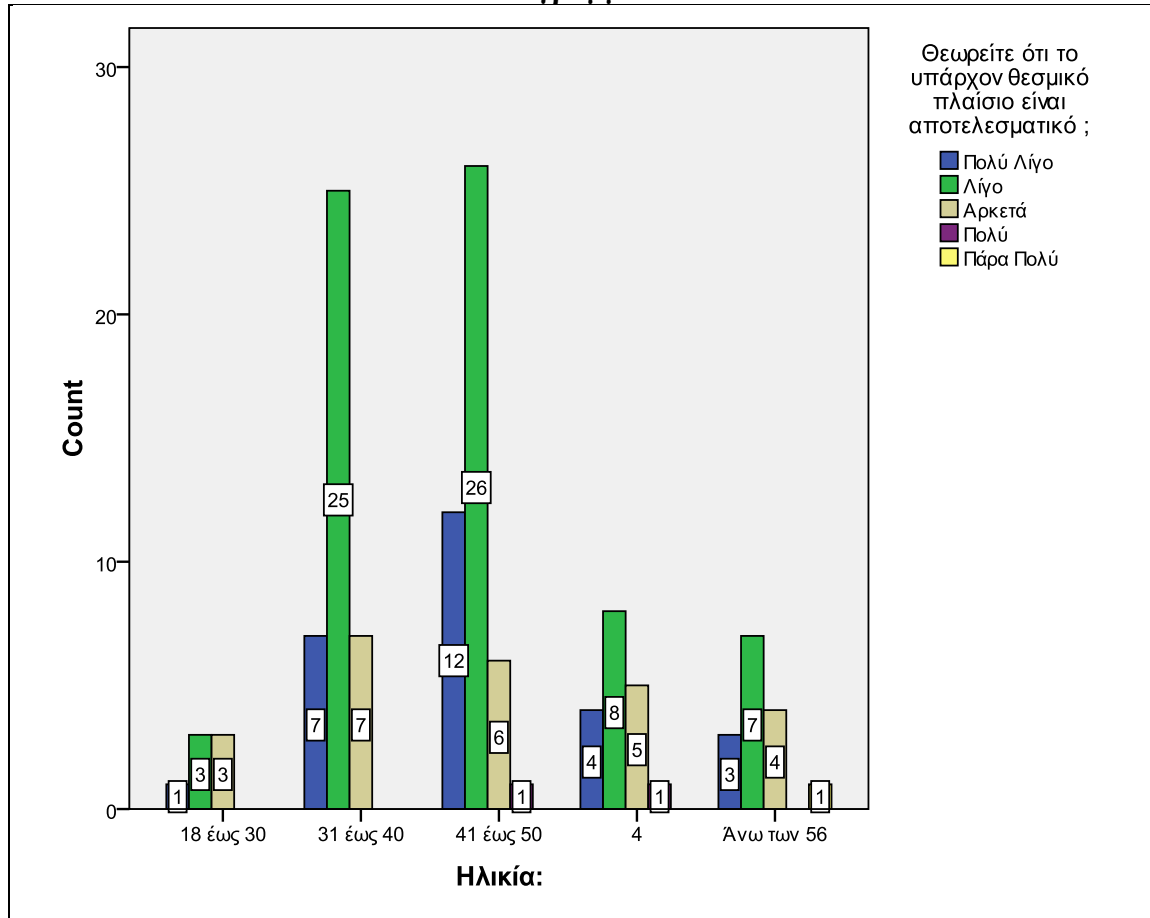
Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	16,173 ^a	16	,441
Likelihood Ratio	13,090	16	,666
Linear-by-Linear Association	,640	1	,424
N of Valid Cases	124		

a. 17 cells (68,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,06.

Symmetric Measures					
		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	,072	,101	,799	,426 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,022	,095	,242	,809 ^c
N of Valid Cases		124			

a. Not assuming the null hypothesis.
b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
c. Based on normal approximation.

Διάγραμμα 7.41



8. Συσχέτιση Έτων προϋπηρεσίας ελεγκτή με την ερώτηση « Η Υπηρεσίας σας, σας παρέχει πρόσβαση στους πόρους που χρειάζεστε για να εκτελέσετε την εργασία σας με αποτελεσματικότητα»

Εξετάζοντας τη συσχέτιση μεταξύ των ετών προϋπηρεσίας του ελεγκτή και την άποψη εάν η υπηρεσία παρέχει την πρόσβαση σε πόρους που απαιτεί η εργασία του, το 54% των φορολογικών ελεγκτών θεωρεί ότι η υπηρεσία παρέχει «λίγο» πρόσβαση σε πόρους που χρειάζονται για την εκτέλεση της εργασίας τους με αποτελεσματικό τρόπο. Συγκεκριμένα ανά έτος προϋπηρεσίας, 1-10, 11-20, 21-25, 26-30 και άνω των 31, τα ποσοστά ανέρχονται σε 56,8%, 60%, 50%, 53.3% και 8,1% αντίστοιχα.

Πίνακας 7.32

		Η Υπηρεσία σας, σας παρέχει πρόσβαση στους πόρους που χρειάζεστε για να εκτελέσετε την εργασία σας με αποτελεσματικότητα;					Total	
		Πολύ Λίγο	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ		
Έτη προϋπηρεσίας	1-10	Count	4	21	11	1	0	37
		Expected Count	5,4	20,0	10,1	1,2	,3	37,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας :	10,8%	56,8%	29,7%	2,7%	,0%	100,0%
		% within Η Υπηρεσία σας, σας παρέχει πρόσβαση στους πόρους που χρειάζεστε για να εκτελέσετε την εργασία σας με αποτελεσματικότητα;	22,2%	31,3%	32,4%	25,0%	,0%	29,8%
		% of Total	3,2%	16,9%	8,9%	,8%	,0%	29,8%
	11-20	Count	6	27	11	1	0	45
		Expected Count	6,5	24,3	12,3	1,5	,4	45,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας :	13,3%	60,0%	24,4%	2,2%	,0%	100,0%
		% within Η Υπηρεσία σας, σας παρέχει πρόσβαση στους πόρους που χρειάζεστε για να εκτελέσετε την εργασία σας με αποτελεσματικότητα;	33,3%	40,3%	32,4%	25,0%	,0%	36,3%
		% of Total	4,8%	21,8%	8,9%	,8%	,0%	36,3%
	21-25	Count	2	6	3	1	0	12
		Expected Count	1,7	6,5	3,3	,4	,1	12,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας :	16,7%	50,0%	25,0%	8,3%	,0%	100,0%
		% within Η Υπηρεσία σας, σας παρέχει πρόσβαση στους πόρους που χρειάζεστε για να εκτελέσετε την εργασία σας με αποτελεσματικότητα;	11,1%	9,0%	8,8%	25,0%	,0%	9,7%
		% of Total	1,6%	4,8%	2,4%	,8%	,0%	9,7%
	26-30	Count	2	8	4	0	1	15
		Expected Count	2,2	8,1	4,1	,5	,1	15,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας :	13,3%	53,3%	26,7%	,0%	6,7%	100,0%
		% within Η Υπηρεσία σας, σας παρέχει πρόσβαση στους πόρους που χρειάζεστε για να εκτελέσετε την εργασία σας με αποτελεσματικότητα;	11,1%	11,9%	11,8%	,0%	100,0%	12,1%
		% of Total	1,6%	6,5%	3,2%	,0%	,8%	12,1%
	Άνω των 31	Count	4	5	5	1	0	15
		Expected Count	2,2	8,1	4,1	,5	,1	15,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας :	26,7%	33,3%	33,3%	6,7%	,0%	100,0%
		% within Η Υπηρεσία σας, σας παρέχει πρόσβαση στους πόρους που χρειάζεστε για να εκτελέσετε την εργασία σας με αποτελεσματικότητα;	22,2%	7,5%	14,7%	25,0%	,0%	12,1%
% of Total		3,2%	4,0%	4,0%	,8%	,0%	12,1%	
Total	Count	18	67	34	4	1	124	
	Expected Count	18,0	67,0	34,0	4,0	1,0	124,0	
	% within Έτη προϋπηρεσίας :	14,5%	54,0%	27,4%	3,2%	,8%	100,0%	
	% within Η Υπηρεσία σας, σας παρέχει πρόσβαση στους πόρους που χρειάζεστε για να εκτελέσετε την εργασία σας με αποτελεσματικότητα;	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	14,5%	54,0%	27,4%	3,2%	,8%	100,0%	

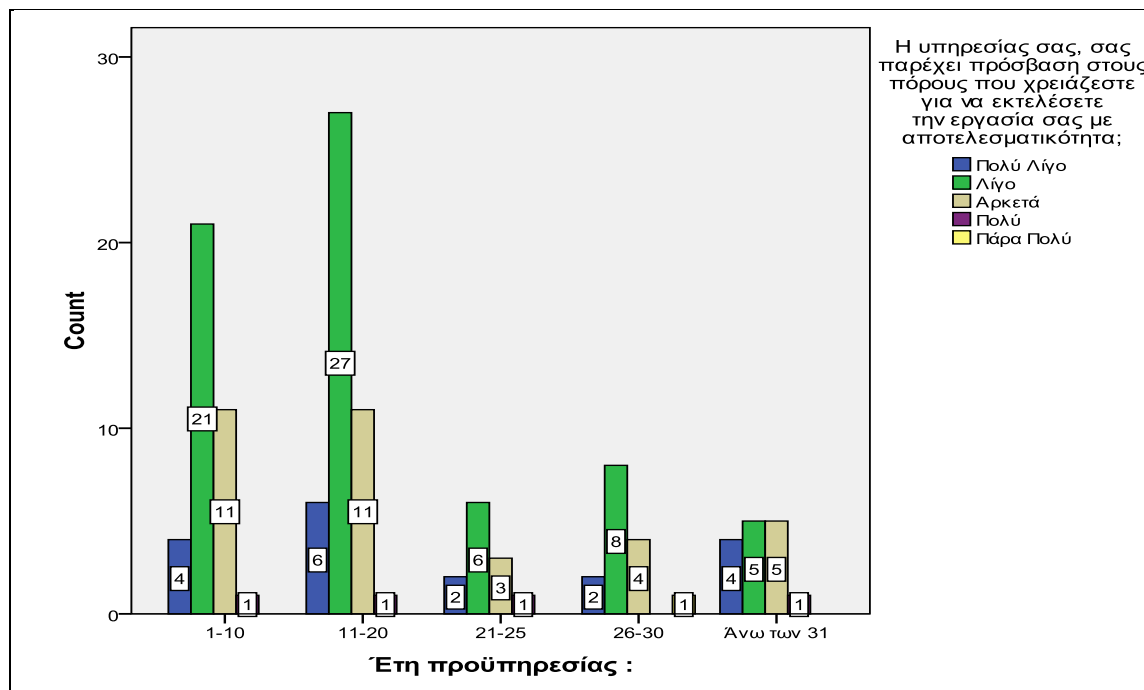
Chi-Square Tests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,427 ^a	16	,641
Likelihood Ratio	10,359	16	,847
Linear-by-Linear Association	,034	1	,853
N of Valid Cases	124		

a. 16 cells (64,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,10.

Symmetric Measures					
		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	,017	,099	,185	,854 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,010	,095	-,115	,909 ^c
N of Valid Cases		124			

a. Not assuming the null hypothesis. b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis c. Based on normal approximation

Διάγραμμα 7.42



9. Συσχέτιση του φύλου του ελεγκτή με την ερώτηση «Πιστεύετε ότι οι υπηρεσίες που ασχολούνται με την έρευνα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, θα πρέπει να λειτουργούν υπό καθεστώς αυξημένης ανεξαρτησίας»

Εξετάζοντας τη συσχέτιση μεταξύ του φύλου του ελεγκτή και το αν οι υπηρεσίες που ασχολούνται με την έρευνα της νομιμοποίησης εσόδων, θα πρέπει να λειτουργούν υπό καθεστώς αυξημένης ανεξαρτησίας, προκύπτει ότι το 91,7% των ανδρών και το 85,9% των γυναικών φορολογικών ελεγκτών απάντησε «ναι».

Πίνακας 7.33

			Πιστεύετε ότι οι υπηρεσίες που ασχολούνται με την έρευνα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, θα πρέπει να λειτουργούν υπό καθεστώς αυξημένης ανεξαρτησίας;			
			Όχι	Ναι	Δεν Γνωρίζω	Total
Φύλο :	Ανδρας	Count	3	55	2	60
		Expected Count	4,8	53,2	1,9	60,0
		% within Φύλο :	5,0%	91,7%	3,3%	100,0%
		% within Πιστεύετε ότι οι υπηρεσίες που ασχολούνται με την έρευνα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, θα πρέπει να λειτουργούν υπό καθεστώς αυξημένης ανεξαρτησίας;	30,0%	50,0%	50,0%	48,4%
		% of Total	2,4%	44,4%	1,6%	48,4%
Γυναίκα		Count	7	55	2	64
		Expected Count	5,2	56,8	2,1	64,0
		% within Φύλο :	10,9%	85,9%	3,1%	100,0%
		% within Πιστεύετε ότι οι υπηρεσίες που ασχολούνται με την έρευνα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, θα πρέπει να λειτουργούν υπό καθεστώς αυξημένης ανεξαρτησίας;	70,0%	50,0%	50,0%	51,6%
		% of Total	5,6%	44,4%	1,6%	51,6%
Total		Count	10	110	4	124
		Expected Count	10,0	110,0	4,0	124,0
		% within Φύλο :	8,1%	88,7%	3,2%	100,0%
		% within Πιστεύετε ότι οι υπηρεσίες που ασχολούνται με την έρευνα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, θα πρέπει να λειτουργούν υπό καθεστώς αυξημένης ανεξαρτησίας;	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	8,1%	88,7%	3,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,473 ^a	2	,479
Likelihood Ratio	1,517	2	,468
Linear-by-Linear Association	1,049	1	,306
N of Valid Cases	124		

a. 3 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,94.

Symmetric Measures

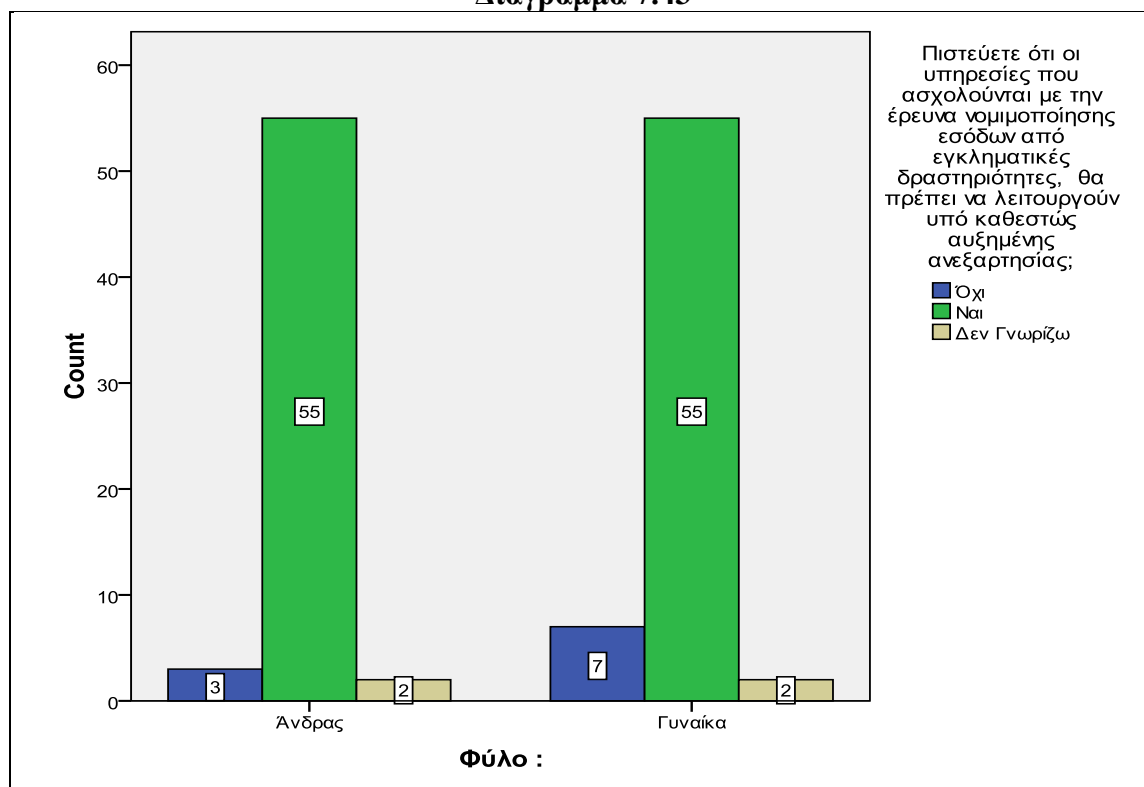
		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	-,092	,087	-1,025	,308 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,094	,087	-1,039	,301 ^c
N of Valid Cases		124			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Διάγραμμα 7.43



10. Συσχέτιση του Φύλου ελεγκτή με την ερώτηση «Πιστεύετε ότι η προώθηση του ηλεκτρονικού περιουσιολογίου και η ενίσχυση του μέτρου του «πόθεν έσχες» θα μείωνε το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες».

Εξετάζοντας τη συσχέτιση μεταξύ του φύλου του ελεγκτή και το εάν η προώθηση του ηλεκτρονικού περιουσιολογίου και η ενίσχυση του μέτρου του «πόθεν έσχες» θα μείωνε το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, το 73,3% των ανδρών και το 71,9% των γυναικών φορολογικών ελεγκτών απάντησε «ναι».

Πίνακας 7.34

			Πιστεύετε ότι η προώθηση του ηλεκτρονικού περιουσιολογίου και η ενίσχυση του μέτρου του «πόθεν έσχες» θα μείωνε το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες			Total
			ΟΧΙ	ΝΑΙ	Δεν Γνωρίζω	
Φύλο :	Άνδρας	Count	13	44	3	60
		Expected Count	12,1	43,5	4,4	60,0
		% within Φύλο :	21,7%	73,3%	5,0%	100,0%
	Γυναίκα	Count	12	46	6	64
		Expected Count	12,9	46,5	4,6	64,0
		% within Φύλο :	18,8%	71,9%	9,4%	100,0%
		% within Πιστεύετε ότι η προώθηση του ηλεκτρονικού περιουσιολογίου και η ενίσχυση του μέτρου του «πόθεν έσχες» θα μείωνε το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	52,0%	48,9%	33,3%	48,4%
		% of Total	10,5%	35,5%	2,4%	48,4%
		% of Total	9,7%	37,1%	4,8%	51,6%
Total	Count	25	90	9	124	
	Expected Count	25,0	90,0	9,0	124,0	
	% within Φύλο :	20,2%	72,6%	7,3%	100,0%	
	% within Πιστεύετε ότι η προώθηση του ηλεκτρονικού περιουσιολογίου και η ενίσχυση του μέτρου του «πόθεν έσχες» θα μείωνε το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	20,2%	72,6%	7,3%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,956 ^a	2	,620
Likelihood Ratio	,975	2	,614
Linear-by-Linear Association	,634	1	,426
N of Valid Cases	124		

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,35.

Symmetric Measures

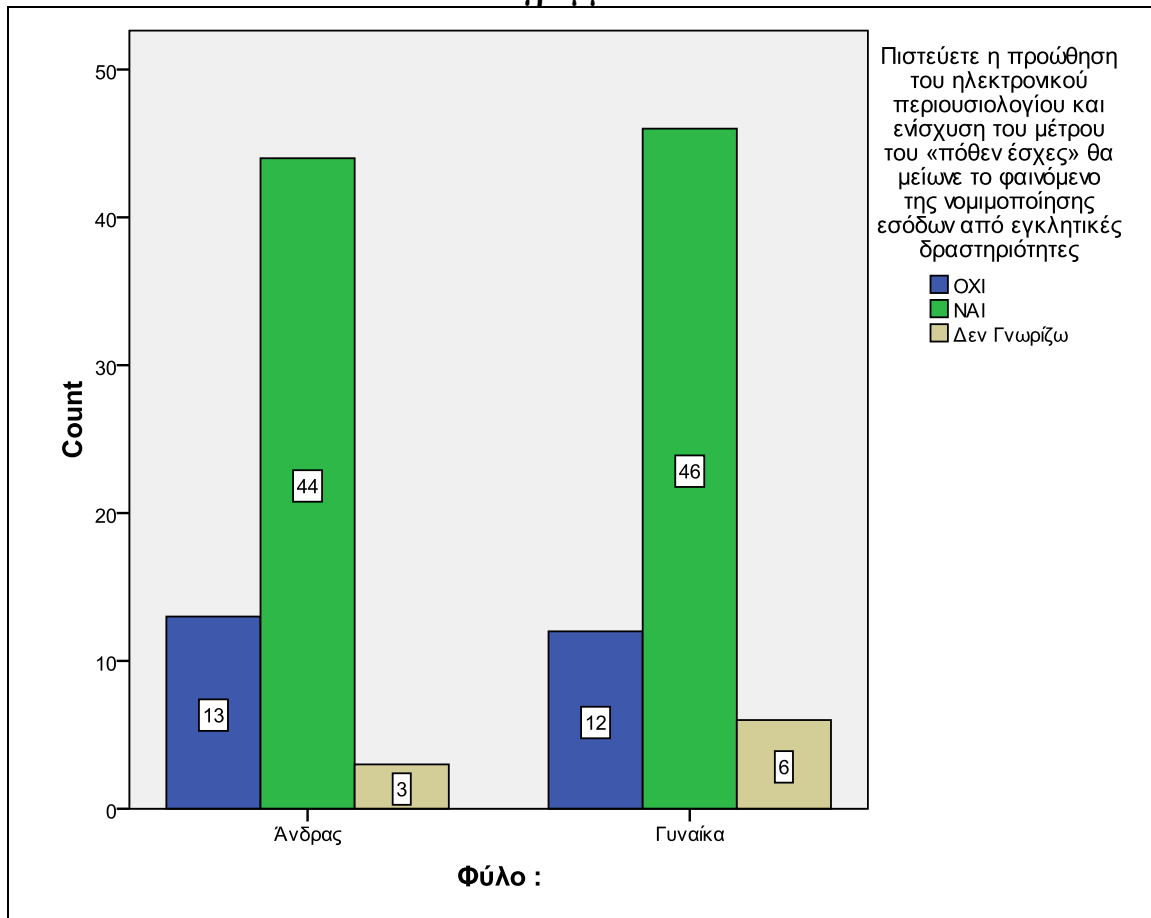
	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval Pearson's R	,072	,089	,795	,428 ^c
Ordinal by Ordinal Spearman Correlation	,069	,089	,761	,448 ^c
N of Valid Cases	124			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

Διάγραμμα 7.44



11. Συσχέτιση Έτων προϋπηρεσίας ελεγκτή με την ερώτηση «Θα συμφωνούσατε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία, με ταυτόχρονη διασφάλιση του απορρήτου, παρά το γεγονός ότι καταστρατηγείται η αρχή των προσωπικών δεδομένων»

Εξετάζοντας τη συσχέτιση μεταξύ των ετών προϋπηρεσίας του ελεγκτή με το αν θα συμφωνούσε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία, με ταυτόχρονη διασφάλιση του απορρήτου, παρά το γεγονός ότι καταστρατηγείται η αρχή των προσωπικών δεδομένων, το 65,5% των φορολογικών ελεγκτών θα συμφωνούσε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία. Αναλυτικότερα, παρατηρούμε ότι ανάλογα με το έτος προϋπηρεσίας, τα ποσοστά διαμορφώνονται ως εξής: 1-10 ποσοστό 70,3%, 11-20 ποσοστό 73,3%, 21-25 ποσοστό 58,3% , 26-30 ποσοστό 60% και 31 και άνω ποσοστό 66,7%.

Πίνακας 7.35

		Θα συμφωνούσατε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία, με ταυτόχρονη διασφάλιση του απορρήτου, παρά το γεγονός ότι καταστρατηγείται η αρχή των προσωπικών δεδομένων ;				
			OXI	ΝΑΙ	Δεν Γνωρίζω	Total
Έτη προϋπηρεσίας	1-10	Count	10	26	1	37
		Expected Count	10,4	25,4	1,2	37,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας :	27,0%	70,3%	2,7%	100,0%
		% within Θα συμφωνούσατε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία, με ταυτόχρονη διασφάλιση του απορρήτου, παρά το γεγονός ότι καταστρατηγείται η αρχή των προσωπικών δεδομένων	28,6%	30,6%	25,0%	29,8%
		% of Total	8,1%	21,0%	,8%	29,8%
	11-20	Count	11	33	1	45
		Expected Count	12,7	30,8	1,5	45,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας :	24,4%	73,3%	2,2%	100,0%
		% within Θα συμφωνούσατε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία, με ταυτόχρονη διασφάλιση του απορρήτου, παρά το γεγονός ότι καταστρατηγείται η αρχή των προσωπικών δεδομένων	31,4%	38,8%	25,0%	36,3%
		% of Total	8,9%	26,6%	,8%	36,3%
	21-25	Count	5	7	0	12
		Expected Count	3,4	8,2	,4	12,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας :	41,7%	58,3%	,0%	100,0%
		% within Θα συμφωνούσατε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία, με ταυτόχρονη διασφάλιση του απορρήτου, παρά το γεγονός ότι καταστρατηγείται η αρχή των προσωπικών δεδομένων	14,3%	8,2%	,0%	9,7%
		% of Total	4,0%	5,6%	,0%	9,7%
	26-30	Count	4	9	2	15
		Expected Count	4,2	10,3	,5	15,0
		% within Έτη προϋπηρεσίας :	26,7%	60,0%	13,3%	100,0%
		% within Θα συμφωνούσατε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία, με ταυτόχρονη διασφάλιση του απορρήτου, παρά το γεγονός ότι καταστρατηγείται η αρχή των προσωπικών δεδομένων	11,4%	10,6%	50,0%	12,1%
		% of Total	3,2%	7,3%	1,6%	12,1%
Άνω των 31	Count	5	10	0	15	
	Expected Count	4,2	10,3	,5	15,0	
	% within Έτη προϋπηρεσίας :	33,3%	66,7%	,0%	100,0%	
	% within Θα συμφωνούσατε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία, με ταυτόχρονη διασφάλιση του απορρήτου, παρά το γεγονός ότι καταστρατηγείται η αρχή των προσωπικών δεδομένων	14,3%	11,8%	,0%	12,1%	
	% of Total	4,0%	8,1%	,0%	12,1%	
Total	Count	35	85	4	124	
	Expected Count	35,0	85,0	4,0	124,0	
	% within Έτη προϋπηρεσίας :	28,2%	68,5%	3,2%	100,0%	
	% within Θα συμφωνούσατε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία, με ταυτόχρονη διασφάλιση του απορρήτου, παρά το γεγονός ότι καταστρατηγείται η αρχή των προσωπικών δεδομένων	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	28,2%	68,5%	3,2%	100,0%	

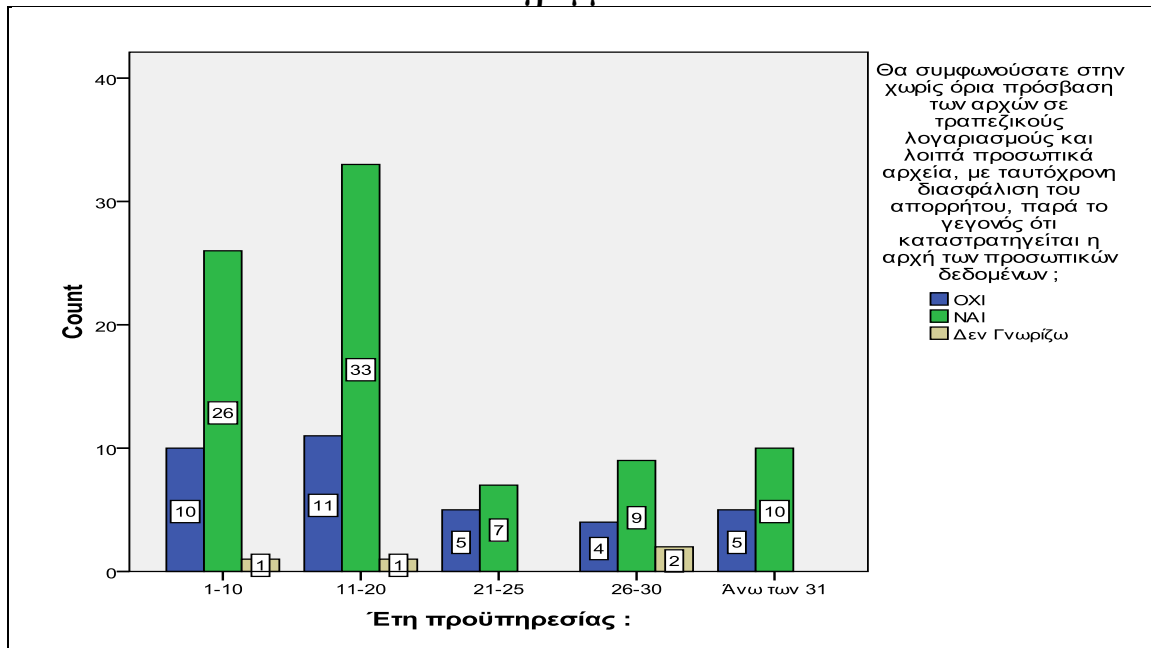
Chi-Square Tests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,476 ^a	8	,486
Likelihood Ratio	6,178	8	,627
Linear-by-Linear Association	,110	1	,740
N of Valid Cases	124		

a. 8 cells (53,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,39.

Symmetric Measures		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	-,030	,091	-,330	,742 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,036	,092	-,395	,694 ^c
N of Valid Cases		124			

a. Not assuming the null hypothesis. b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis c. Based on normal approximation

Διάγραμμα 7.45



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και οι ραγδαίες εξελίξεις της τεχνολογίας γιγάντωσαν το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές-παράνομες δραστηριότητες.

Οι τελούντες τις παράνομες ή εγκληματικές δραστηριότητες αναζητούν συνεχώς τρόπους, ώστε να δώσουν στα τεράστια κέρδη που συσσωρεύουν μια επίφαση νομιμότητας, προκείμενου να διευκολυνθεί η μετέπειτα επένδυσή τους στην νόμιμη οικονομία ή την διοχέτευση σε νέες παράνομες δραστηριότητες και ταυτόχρονα να μην κινδυνεύουν να αποκαλυφθούν οι δράστες των παράνομων δραστηριοτήτων.

Οι επιπτώσεις του φαινομένου στην κοινωνία, στην οικονομία και κυρίως τα τελευταία χρόνια στην χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, καθιστούν επιτακτική την ανάγκη για την αντιμετώπισή του με την εντατικοποίηση των προσπαθειών τόσο σε εθνικό, όσο και σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Βασική προϋπόθεση για την επίτευξη θετικών αποτελεσμάτων στην καταπολέμηση του φαινομένου, αποτελεί η ταχεία και συνεκτική δράση για τον εκσυγχρονισμό της σχετικής νομοθεσίας και τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής της, βελτίωση της συνεργασίας και την ανταλλαγή βασικών πληροφοριών και ο συντονισμός ανάμεσα στις διωκτικές αρχές σε στρατηγικό και επιχειρησιακό επίπεδο. Η συνεργασία αυτή αφορά αφενός στην ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών, αλλά και στην υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών διάδοσης των πληροφοριών και χρήσης σύγχρονων παρεμβατικών δράσεων με ταυτόχρονη εξασφάλιση του κατάλληλου ανθρωπίνου δυναμικού και των υλικών πόρων.

Στην Ελλάδα οι προσπάθειες επικεντρώνονται στο να μεταφέρονται στο εσωτερικό δίκαιο όλα τα εν ισχύ ευρωπαϊκά και διεθνή νομοθετικά μέσα, Κοινοτικές Οδηγίες και Αποφάσεις, Συμβάσεις (της Βιέννης, του Στρασβούργου, των Ηνωμένων Εθνών), καθώς και τις συστάσεις της FATF. Με τον Ν. 3691/2008 συστάθηκε η «Αρχή για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης», η οποία απολαμβάνει διοικητική και λειτουργική αυτοτέλεια και αποτελεί την εθνική μονάδα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και ελέγχου των δηλώσεων

περιουσιακής κατάστασης, συνεισφέροντας στην ασφάλεια και τη σταθερότητα της δημοσιονομικής και οικονομικής πολιτικής.

Για τις ανάγκες της παρούσας διπλωματικής εργασίας πραγματοποιήθηκε έρευνα σε 124 φορολογικούς ελεγκτές, που υπηρετούν στα δυο μεγάλα ελεγκτικά κέντρα του Υπουργείου Οικονομικών, ΚΕ.ΦΟ.ΜΕ.Π. και Υ.Ε.Δ.Δ.Ε. Αττικής. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα από 24/2/2017 έως 06/3/2017, στο 56,3% του πληθυσμού, δηλαδή σε 124 ελεγκτές από τους 220 υπηρετούντες ελεγκτές. Στα πλαίσια της έρευνας εξετάστηκε ο βαθμός κατανόησης, γνώσης και αντίληψης του φαινομένου του «ξεπλύματος μαύρου χρήματος», ως προς τις κοινωνικές και οικονομικές του επιπτώσεις, απόψεις για τον βαθμό επάρκειας των μέτρων αντιμετώπισης στην Ελλάδα, παράγοντες που εμποδίζουν την αντιμετώπισή του, την διερεύνηση του βαθμού ετοιμότητας και προσαρμογής του Ελληνικού θεσμικού πλαισίου για την αντιμετώπισή του, εάν η αυστηροποίηση μέτρων όπως η εφαρμογή του «πόθεν έσχες», η σύνταξη περιουσιολογίου, ή το κίνητρο της επαναχρησιμοποίησης των κατασχεμένων ποσών για κοινωνικούς σκοπούς θεωρούνται ως ικανά μέτρα αντιμετώπισης ή περιορισμό του φαινομένου της νομιμοποίησης πλούτου προερχομένου από παράνομες ή εγκληματικές δραστηριότητες.

Από τα 124 άτομα που συμμετείχαν, τα 60 ήταν άνδρες και τα 63 γυναίκες. Οι άνδρες ανέρχονται στο 48,4% του δείγματος ενώ οι γυναίκες στο 51,6%.

Το 5,6% του δείγματος ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 18 έως 30, το 31,5% στην ομάδα 31 έως 40 ετών, το 36,3% στην ομάδα 41 έως 50 ετών, το 14,5% στην ομάδα 51 έως 55 ετών και το 12,1 % ανήκει στην ομάδα άνω των 56 ετών.

Το 7,3% του δείγματος είναι απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το 15,3% απόφοιτοι ΑΤΕΙ, το 34,7% απόφοιτοι Πανεπιστημίου, 41,9% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος και μόλις το 0,8% είναι κάτοχοι διδακτορικού. Το συμπέρασμα είναι ότι στο μεγαλύτερο βαθμό, φορολογικοί ελεγκτές διαθέτουν ανώτερη μόρφωση, στοιχείο απαραίτητο για τη σωστή επιτέλεση της εργασίας τους.

Ως προς τα έτη προϋπηρεσίας, το 29,8% του δείγματος εργάζεται από 1 έως 10 έτη, το 36,3% από 11 έως 20 έτη, το 9,7% 21 έως 25 έτη, το 12,1% 26 έως 30 έτη και τέλος, το 12,1% εργάζεται στις ελεγκτικές υπηρεσίες περισσότερα από 31 έτη. Η πλειοψηφία του δείγματος αποτελείται από σχετικά νέους στον κλάδο ελεγκτές, με προϋπηρεσία μέχρι 20 έτη. Το αρνητικό στην περίπτωση αυτή είναι ότι λείπει η εμπειρία και το θετικό ότι

υπάρχει ο ενθουσιασμός του νέου που θέλει να προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο. Ακόμα διαθέτουν, σε σύγκριση με παλαιότερους, αυξημένες γνώσεις και εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες.

Ως προς την θέση εργασίας του δείγματος, το 90,3% είναι υπάλληλοι, το 6,5% προϊστάμενοι τμήματος, το 1,6% υποδιευθυντές διεύθυνσης και το 1,6% προϊστάμενοι διεύθυνσης. Ως προς την εκπαίδευση των φορολογικών ελεγκτών σε θέματα «ξεπλύματος μαύρου χρήματος» παρατηρούμε ότι το 55,6% του δείγματος δεν συμμετείχε σε κανένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το 22,6% συμμετείχε σε ένα, το 8,9% σε δυο, το 8,9% σε τρία και πάνω. Εντοπίζεται εδώ μια αδυναμία των Αρχών ως προς την εκπαίδευση των φορολογικών ελεγκτών, αφού το 55,6% του δείγματος δεν έχει συμμετάσχει σε κανένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα, παρόλο που το κεφάλαιο Εκπαίδευση αποτελεί για τις ευρωπαϊκές αρχές κύρια προτεραιότητα για την καταπολέμηση του φαινομένου.

Στην ερώτηση της έρευνας «πόσο σας ωφέλησε η παρακολούθηση σεμιναρίων», παρατηρούμε ότι τα εκπαιδευτικά προγράμματα δεν έχουν καταφέρει να πετύχουν ένα καλό επίπεδο εκπαίδευσης, αφού το 22,6% δηλώνει «αρκετά», το 11,3% «λίγο», το 0,8% καθόλου και μόνο το 7,3% «πολύ» και το 2,4% «πάρα πολύ».

Η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος, με ποσοστό 81,4%, πιστεύει ότι η αυξημένη παραοικονομία, φοροδιαφυγή και διαφθορά είναι η βασική αιτία του φαινομένου. Αναλυτικότερα, ένα μεγάλο ποσοστό, το 64,5% του δείγματος, δηλώνει ότι η αυξημένη παραοικονομία και φοροδιαφυγή είναι η αιτία της γιγάντωσης του φαινομένου του «ξεπλύματος μαύρου χρήματος». Με αυξημένο ποσοστό 16,9% εμφανίζεται η διαφθορά και ακολουθούν με 7,3% η μη έγκαιρη εκδίκαση δικαστικών υποθέσεων, με 5,6% η εφαρμογή του μέτρου των ηλεκτρονικών πληρωμών, με 4% η προστασία απορρήτου και ένα μικρό ποσοστό 1,6% δηλώνει ότι δεν γνωρίζει.

Οι φορολογικοί ελεγκτές, σε ένα μεγάλο ποσοστό 84,7% φαίνεται ότι έχουν συνειδητοποιήσει τις μεγάλες κοινωνικές και εθνικές επιπτώσεις του φαινομένου, κάτι που θα ωφελήσει στο να εργάζονται με αυταπάρνηση για την αποκάλυψη φαινομένων, οδηγώντας αυτά στις δικαστικές και φορολογικές αρχές. Ένα μικρότερο ποσοστό 10,5% το αποδέχεται ως φαινόμενο που συνέβαινε πάντα, το 2,4% ως φαινόμενο χωρίς σοβαρές συνέπειες στον τρόπο ζωής μας, το 1,6% βλέπει θετικά αποτελέσματα για την κοινωνία και την οικονομία και τέλος το 0,8% δηλώνει ότι δεν γνωρίζει.

Ένα μεγάλο ποσοστό του δείγματος, το 59,7% δηλώνει την απογοήτευσή του για το κράτος και τον βαθμό που αυτό εξασκεί όλα τα νόμιμα δικαιώματα ως προς την αντιμετώπιση του φαινομένου (36,3% «οι νόμοι είναι μια βιτρίνα για μια υποτιθέμενη

ηθική κοινωνία» και 23,4% «Όχι, γιατί έχει συμφέροντα από τις παράνομες δραστηριότητες αυτές»). Το 14,5% δεν παίρνει θέση και μόνο το 25,8% ποσοστό του δείγματος έχει θετική άποψη (7,3% «Φυσικά, αφού είναι καταστροφικό για την οικονομία» και 23,4% «Κάνει ό,τι μπορεί, αλλά εμποδίζεται από το οργανωμένο έγκλημα»).

Η φορολογική διοίκηση, συχνά εκφράζοντας αδυναμία να εκτελέσει το ελεγκτικό της έργο ή υποκύπτοντας στην επιτακτική ανάγκη είσπραξης φόρων, ζητεί κατά περιόδους από τους φορολογούμενους την οικειοθελή δήλωση εισοδημάτων που δεν έχουν φορολογηθεί, χωρίς όμως να εξετάζει την πηγή προέλευσης αυτών ή την οικειοθελή υποδοχή τεκμαρτών εισοδημάτων, πρόσφατο παράδειγμα τον νόμο 4446/2016. Σε αυτή την τακτική της φορολογικής αρχής, ένα μεγάλο ποσοστό του δείγματος 60,4% δηλώνει μια αρνητική θέση ως προς την νομιμοποίηση παράνομων εσόδων μέσω της φορολόγησης και συγκεκριμένα το 42,7% δηλώνει ότι μακροχρόνια θα έχει ολέθρια αποτελέσματα, ενώ το 17,7% δηλώνει ότι για την Ελλάδα δεν θεωρεί ότι είναι μια ελκυστική διαδικασία. Μόνο το 27,4% πιστεύει ότι υπάρχουν οφέλη για την ελληνική οικονομία. Τέλος, το 12,1% δηλώνει ότι «δεν γνωρίζει».

Ως προς τον εντοπισμό περιπτώσεων νομιμοποίησης παράνομων εσόδων από τους φορολογικούς ελεγκτές, διαπιστώνεται μια έλλειψη αντίληψης στο πως μπορεί να εκδηλώνεται μια περίπτωση «ξεπλύματος μαύρου χρήματος», αφού το 71,80% του δείγματος δυσκολεύεται να αναγνωρίσει κάποια περίπτωση «ξεπλύματος μαύρου χρήματος» (46% του δείγματος υποψιάζεται πολλές περιπτώσεις, αλλά είναι δύσκολο να τις αποδείξει, το 15,3% αναγνωρίζει μόνο όσες καταδεικνύουν τα ΜΜΕ και το 10,5% του δείγματος είναι δύσκολο να αναγνωρίσει με σιγουριά). Μόνο το 28,3% απαντά ότι με σιγουριά μπορεί να αναγνωρίσει περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος».

Σε μια σειρά ερωτήσεων γνώσεων περί δεικτών για την νομιμοποίηση παράνομων εσόδων, οι φορολογικοί ελεγκτές απάντησαν σωστά σύμφωνα με τις διατυπωμένες σε εγχειρίδια θεωρίες, αλλά σε συνδυασμό με παραπάνω απάντηση, όπου διατυπώθηκε ότι δυσκολεύονται να εντοπίσουν περιπτώσεις «ξεπλύματος», μάλλον δεν είναι εύκολο να τις εφαρμόσουν στην ελεγκτική τους εργασία. Αναλυτικότερα, το 71,8% του δείγματος απάντησε ότι μια σημαντική αύξηση του δείκτη μετρητών/πωλήσεων θα μπορούσε να αποτελέσει ένδειξη για «ξέπλυμα μαύρου χρήματος». Είναι η περίπτωση που αναφέρθηκε παραπάνω στο κεφάλαιο 3.2 (τεχνικές νομιμοποίησης), όπου κατασκευάζονται επιχειρήσεις βιτρίνα με συνθήκες πώλησης τοις μετρητοίς και καταθέτονται τα παράνομα

κεφάλαια στον τραπεζικό λογαριασμό της επιχείρησης, μαζί με κεφάλαια από πραγματικές πωλήσεις. Το 16,1% του δείγματος απάντησε ότι οι διογκωμένες ζημιές ίσως είναι μια ένδειξη και τέλος το 12,1% δεν έλαβε θέση δηλώνοντας «δεν γνωρίζω». Σε μια επόμενη ερώτηση, το 90,3% του δείγματος αναγνωρίζει ότι μια κίνηση κεφαλαίων προς και από το εξωτερικό, χωρίς η επιχείρηση να πραγματοποιεί εισαγωγές ή εξαγωγές, μπορεί να υποδηλώσει ένδειξη νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Το 4,8% απάντησε ΟΧΙ και το υπόλοιπο 4,8% απάντησε ότι δεν γνωρίζει. Ακόμα, το 93,5% του δείγματος αναγνωρίζει ότι μια αύξηση των καταθέσεων, χωρίς μια αντίστοιχη αύξηση της δραστηριότητας της επιχείρησης, μπορεί να υποδηλώσει ένδειξη νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Το 2,4% απάντησε ΟΧΙ και το υπόλοιπο 4% απάντησε ότι δεν γνωρίζει. Τέλος, σε μια πιο ειδικευμένη ερώτηση, παρατηρούμε ότι μόνο το 23,4% του δείγματος απάντησε ξεκάθαρα «ΝΑΙ», δηλαδή ότι το σπάσιμο ενός συμβολαίου συνταξιοδοτικού προγράμματος σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα από την κατάρτισή του μπορεί να θεωρηθεί ύποπτη ως συναλλαγή. Το 15,3% απάντησε «ΟΧΙ», το μεγαλύτερο ποσοστό με 40,3% απάντησε «ίσως» και τέλος το 21% απάντησε ότι δεν γνωρίζει.

Ως προς το θεσμικό πλαίσιο που υπάρχει στην Ελλάδα, το 77,4% του δείγματος θεωρεί ότι δεν είναι αποτελεσματικό και συγκεκριμένα το 55,6% δηλώνει «Λίγο» και το 21,8% «Πολύ Λίγο». Το 20,2% είναι ικανοποιημένο με την αποτελεσματικότητα του θεσμικού πλαισίου. Τέλος, το 1,6% δηλώνει «Πολύ» και το 0,8% «Πάρα Πολύ».

Ως προς την κατεύθυνση της αλλαγής του θεσμικού πλαισίου, οι φορολογικοί ελεγκτές δεν θα ήταν αρνητικοί (88,7%) στην ανεξαρτησία των υπηρεσιών που ασχολούνται με την καταπολέμηση της νομιμοποίηση παράνομων εσόδων (ήδη υπάρχει η ανεξάρτητη αρχή του άρθρου 7 του Νόμου 3691/08 (ΦΕΚ 166/Α/5-8-2008) και πρόσφατα από 1/1/2017 οι ελεγκτικές φορολογικές υπηρεσίες με το ν.4389/2016) είναι ανεξάρτητες με την δημιουργία της Α.Α.Δ.Ε. (Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων). Το 8,1% έχει την αντίθετη άποψη και το 3,2% δεν έλαβε θέση.

Αναφορικά με την προώθηση δυο μέτρων «ηλεκτρονικού περιουσιολογίου» και την ενίσχυση του μέτρου του «πόθεν έσχες», το 72,6% του δείγματος πιστεύει ότι θα μείωνε το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Το 20,2% του δείγματος απάντησε «ΟΧΙ» και το 7,3% δεν γνωρίζει.

Παρότι η προστασία των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, όπου το τραπεζικό απόρρητο προστατεύεται με αυστηρό

τρόπο, σύμφωνα με το άρθρο 1 του ΝΔ 1059/1971, όπως και το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων με τον νόμο 2472/1997, το 68,5% του δείγματος θα συμφωνούσε στην χωρίς όριο πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπών προσωπικών αρχείων. Το 28,2% είναι αρνητικό σε αυτήν την προοπτική απαντώντας «ΟΧΙ» και το 3,2% απάντησε «δεν γνωρίζει».

Τέλος σε πρόταση, που θα μπορούσε να ήταν ένα κίνητρο προς την κοινωνία για τον περιορισμό του φαινομένου, δηλαδή εάν η προώθηση και επαναχρησιμοποίηση των κατασχεμένων αγαθών που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες σε κοινωνικούς σκοπούς θα περιόριζε το φαινόμενο, το 50% του δείγματος απάντησε «ΟΧΙ», το 30,6% «ΝΑΙ» και το 19,4% «δεν γνωρίζω».

Σύμφωνα με το άρθρο 29 του Ν.3691/2008, οι Δ.Ο.Υ. και τα ελεγκτικά κέντρα, όταν διαπιστώνουν περιπτώσεις παραβάσεων της φορολογικής νομοθεσίας, καθώς και των λοιπών αδικημάτων αρμοδιότητάς τους, που υπάγονται στα βασικά αδικήματα του Ν.3691/2008, υποβάλλουν αναφορές στην Αρχή του άρθρου 7 Ν.3691/2008, ενημερώνοντας συγχρόνως και τη Γενική Διεύθυνση Φορολογικής Διοίκησης. Το Υπουργείο Οικονομικών, σε εφαρμογή του παραπάνω νόμου, με την πολυγραφημένη Διαταγή ΠΟΛ 1194/2014, περιγράφει τις ενέργειες στις οποίες οφείλουν να προβούν οι υπηρεσίες του σε περίπτωση που διαπιστώνουν παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας, καθώς και των λοιπών αδικημάτων αρμοδιότητάς τους, που υπάγονται στα βασικά αδικήματα του Ν.3691/2008. Ως προς την διερεύνηση της τήρησης της ορθής διαδικασίας από τους φορολογικούς ελεγκτές, διαπιστώνεται μια έλλειψη ενιαίας διαδικασίας, αφού σύμφωνα με την έρευνα το 36,3% του δείγματος θα συντάξει έκθεση και θα την κοινοποιήσει στην «Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από εγκληματικές ενέργειες», το 29% δηλώνει ότι θα κάνει μια προφορική αναφορά στον άμεσο προϊστάμενό του, το 25,8% θα κάνει μια απλή έγγραφη αναφορά προς την «Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από εγκληματικές ενέργειες» και τέλος το 8,9% δεν θα κάνει καμία ενέργεια.

Τέλος, το πώς το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μπορεί να ελαττωθεί ή και ακόμα να απαλειφθεί από τις κοινωνίες, το 88,7 % του δείγματος απάντησε ότι, αν τα κράτη συσπειρωθούν και εφαρμόσουν κοινή πορεία, μπορεί να αλλάξουν τα πράγματα, άποψη που αντικατοπτρίζει την παγκόσμια αντίληψη συνεργασίας ανταλλαγής πληροφοριών και τεχνογνωσίας μεταξύ των κρατών για την αντιμετώπιση του φαινομένου της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές

δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Το 5,6% δηλώνει αισιοδοξία και το 5,6% ότι είναι πια αργά και ότι το οργανωμένο έγκλημα έχει γιγαντωθεί.

Ήδη από τον Οκτώβρη του 2014 και στα πλαίσια του παγκόσμιου Φόρουμ για τη διαφάνεια και την ανταλλαγή πληροφοριών υπό την αιγίδα του ΟΟΣΑ, για την αντιμετώπιση της φορολογικής αποφυγής, περισσότερες από 80 χώρες δεσμεύτηκαν να εφαρμόσουν μέχρι το 2017-18 ένα σύστημα αυτόματης ανταλλαγής χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Υπόχρεοι στην παροχή πληροφοριών δεν είναι μόνο οι Τράπεζες, αλλά και χρηματιστηριακές και ασφαλιστικές εταιρίες. Με βάση αυτή τη συμφωνία, 51 χώρες δεσμεύονται να ξεκινήσουν την ετήσια ανταλλαγή πληροφοριών, που αφορούν φυσικά και νομικά πρόσωπα, από τον Σεπτέμβριο του 2017. Άλλες 30 χώρες δεσμεύτηκαν, με ξεχωριστή συμφωνία, ότι θα είναι έτοιμες μέχρι το 2018. Μεταξύ αυτών είναι η Αυστρία, η Ελβετία και άλλα σημαντικά χρηματοοικονομικά κέντρα όπως οι Μπαχάμες και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα.

Εξετάζοντας τη συσχέτιση μεταξύ των ετών προϋπηρεσίας και το αν το κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα για την καταπολέμηση του φαινομένου, προκύπτει ότι οι νέοι φορολογικοί ελεγκτές, με προϋπηρεσία 1 έως 10 και 11-20 ετών, ποσοστό 37,8% και 42,20% αντίστοιχα, δηλώνουν ότι οι «νόμοι είναι μια βιτρίνα για μια υποτιθέμενη ευνομούμενη κοινωνία», εκφράζοντας με αυτόν το τρόπο την απογοήτευσή τους προς το κράτος. Ακόμα, μελετώντας την συσχέτιση της προϋπηρεσίας με την άποψη της νομιμοποίησης του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης, σε όλα τα έτη προϋπηρεσίας επικρατεί η άποψη ότι η νομιμοποίηση των παράνομων εσόδων μέσω της φορολόγησης, μακροχρόνια θα έχει ολέθρια αποτελέσματα. Συγκεκριμένα φορολογικοί ελεγκτές με έτη προϋπηρεσίας 1 έως 10 έτη δήλωσαν το 40,5%, από 11 έως 20 το 42,2% , από 21 έως 25 το 41,7% , από 26 έως 30 το 46,7% και άνω των 31 ετών το 46,7%.

Στην συνέχεια, εξετάζοντας τη συσχέτιση μεταξύ της θέσης εργασίας και την συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα, παρατηρούμε ότι στα απλά στελέχη το 59,8% δεν έχει συμμετάσχει σε κανένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα και το 25% μόνο σε ένα. Επίσης, από την συσχέτιση μεταξύ του εκπαιδευτικού επιπέδου των φορολογικών ελεγκτών και την ικανότητα να αναγνωρίσουν φαινόμενα «ξεπλύματος μαύρου χρήματος», προκύπτει ότι σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης οι ελεγκτές υπονιάζονται πολλές περιπτώσεις, αλλά είναι δύσκολο να τις αποδείξουν. Συγκεκριμένα, στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση με ποσοστό 44,4%, σε επίπεδο ΑΤΕΙ με ποσοστό 42,1%, σε επίπεδο ΑΕΙ σε ποσοστό 44,2%, σε μεταπτυχιακό επίπεδο 48,1% και σε διδακτορικό επίπεδο σε ποσοστό 100%.

Διαπιστώνουμε ότι το εκπαιδευτικό επίπεδο των φορολογικών ελεγκτών είναι αρκετά υψηλό. Η διαπίστωση αυτή προέκυψε από τη συσχέτιση μεταξύ της ηλικιακής ομάδας των φορολογικών ελεγκτών και το εκπαιδευτικό επίπεδο και προκύπτει ότι το 69,2% της ηλικίας από 31 έως 40 ετών κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο και στην ηλικιακή ομάδα από 41 έως 50 ετών το 51,1% και το 28,9% κατέχει πτυχίο ΑΕΙ και μεταπτυχιακό τίτλο αντίστοιχα.

Μελετώντας τη συσχέτιση μεταξύ της ηλικίας του φορολογικού ελεγκτή και το πώς αντιλαμβάνεται περιπτώσεις νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, προκύπτει ότι σε ποσοστό 84,7% θεωρεί το φαινόμενο της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων ως ένα φαινόμενο το οποίο θέτει σε κίνδυνο την εθνική εξουσία, τις δημοκρατικές αξίες, τις εθνικές οικονομίες και τον άνθρωπο. Επίσης και ανά ηλικιακή ομάδα τα ποσοστά είναι αρκετά υψηλά. Επιπλέον παρατηρούμε ότι το 68,5% του δείγματος θα συμφωνούσε στην χωρίς όριο πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπών προσωπικών αρχείων, παρόλο που στην πράξη καταργείται μια από τις θεμελιώδεις αρχές αυτή του απορρήτου. Το 28,2% είναι αρνητικό σε αυτήν την προοπτική απαντώντας «ΟΧΙ» και το 3,2% απάντησε «δεν γνωρίζω».

Εξετάζοντας τη συσχέτιση μεταξύ των ετών προϋπηρεσίας του ελεγκτή και την άποψη εάν η υπηρεσία του παρέχει την πρόσβαση σε πόρους που απαιτεί η εργασία του, το 54% των φορολογικών ελεγκτών θεωρεί ότι η υπηρεσία παρέχει «λίγο» πρόσβαση σε πόρους που χρειάζονται για την εκτέλεση της εργασίας τους με αποτελεσματικό τρόπο. Συγκεκριμένα, ανά έτος προϋπηρεσίας, 1-10, 11-20, 21-25, 26-30 και άνω των 31, τα ποσοστά ανέρχονται σε 56,8%, 60%, 50%, 53,3% και 8,1% αντίστοιχα.

Στην έρευνα εξετάσαμε εάν οι υπηρεσίες, που ασχολούνται με την έρευνα της νομιμοποίησης εσόδων, θα πρέπει να λειτουργούν υπό καθεστώς αυξημένης ανεξαρτησίας, όπου το 91,7% των ανδρών και το 85,9% των γυναικών ελεγκτών απάντησε «ναι». Επίσης εξετάστηκε αν το μέτρο του ηλεκτρονικού περιουσιολογίου και η ενίσχυση του μέτρου του «πόθεν έσχες» θα μείωνε το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων, το 73,3% των ανδρών και το 71,9% των γυναικών ελεγκτών απάντησε «ναι».

Τέλος, εξετάζοντας τη συσχέτιση μεταξύ των ετών προϋπηρεσίας του ελεγκτή με το αν θα συμφωνούσε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία, με ταυτόχρονη διασφάλιση του απορρήτου, παρά το γεγονός ότι καταστρατηγείται η αρχή των προσωπικών δεδομένων, το 65,5% των φορολογικών ελεγκτών θα συμφωνούσε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς

λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία. Αναλυτικότερα παρατηρούμε ότι ανάλογα το έτος προϋπηρεσίας τα ποσοστά διαμορφώνονται ως εξής: 1-10 ποσοστό 70,3%, 11-20 ποσοστό 73,3%, 21-25 ποσοστό 58,3% , 26-30 ποσοστό 60% και 31 και άνω ποσοστό 66,7%.

Από την έρευνα και την μελέτη των αποτελεσμάτων, θα μπορούσαμε να διαμορφώσουμε μια πρόταση, στο πώς θα ήταν δυνατόν, τουλάχιστον σε εθνικό επίπεδο, να ελαττωθεί το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Κυρίαρχος παράγοντας είναι ο ανθρώπινος και συγκεκριμένα στην έρευνά μας οι φορολογικοί ελεγκτές του Υπουργείου Οικονομικών, πλέον την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.). Η έρευνα επικεντρώθηκε σε δυο ελεγκτικές υπηρεσίες, το ΚΕΦΟΜΕΠ και την ΥΕΔΔΕ, όπου διαθέτουν περίπου 220 φορολογικούς ελεγκτές.

Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 124 ελεγκτές, ποσοστό δείγματος 56,3%.

Το 67,80% ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 31 έως 40.

Το 66,13% του δείγματος έχει προϋπηρεσία από 1 έως 20 έτη.

Επίσης, στην ηλικιακή ομάδα 31 έως 40 και 41 έως 50, το 69,20% και 28,9% αντίστοιχα κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο.

Τέλος, στην ηλικιακή ομάδα 18 έως 30 ετών και 31 έως 40 ετών, το 71,4% και 82,10% αντίστοιχα, αντιλαμβάνονται το φαινόμενο της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων ως ένα φαινόμενο το οποίο θέτει σε κίνδυνο την εθνική εξουσία, τις δημοκρατικές αξίες, τις εθνικές οικονομίες και τον άνθρωπο.

Από τα παραπάνω μπορούμε να συμπεραίνουμε ότι οι Φορολογικές Αρχές διαθέτουν ένα σύνολο φορολογικών ελεγκτών στην καλύτερη παραγωγική ηλικία, με την καλύτερη δυνατή εμπειρία, με ανώτατο εκπαιδευτικό επίπεδο και, κυρίως ότι οι φορολογικοί ελεγκτές έχουν κατανοήσει σε μεγάλο βαθμό τις ολέθριες επιπτώσεις του φαινομένου.

Στην συνέχεια, έχουμε μια σειρά μέτρων που πρέπει να εφαρμοστούν, που πολλές φορές δύσκολα έχουν την αποδοχή του συνόλου της κοινωνίας, είτε για ιδεολογικούς λόγους, είτε για διάφορους άλλους λόγους κυρίως οικονομικούς. Τέτοια μέτρα είναι η εφαρμογή του περιουσιολογίου και του «πόθεν έσχες», η πρόσβαση σε τραπεζικούς λογαριασμούς και προσωπικά αρχεία, καθώς και η αυξημένη ανεξαρτητοποίηση των

αρχών που ασχολούνται με την έρευνα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Στην έρευνα που διενεργήθηκε αποτυπώνονται στοιχεία αποδοχής από τους φορολογικούς ελεγκτές των δύσκολων μέτρων, δηλαδή είναι έτοιμοι να τα εφαρμόσουν όταν αυτά γίνουν νόμοι του κράτους. Συγκεκριμένα την η εφαρμογή του περιουσιολογίου και του «πόθεν έσχες» το αποδέχτηκε το 72,58%, την πρόσβαση σε τραπεζικά δεδομένα και προσωπικά αρχεία το 68,55% (70,3% στην ηλικία από 1 έως 10 ετών και 73,3% από 11 έως 20 ετών) και την ανεξαρτησία των υπηρεσιών το 88,71%.

Από άλλη μεριά, το κράτος αποτελεί τον θεσμικό παράγοντα που παίζει κυρίαρχο ρόλο στην καταπολέμηση του φαινομένου. Εξετάζοντας στο δείγμα μας εάν το κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα για την καταπολέμηση του φαινομένου, διαπιστώνουμε ότι οι σχετικά νέοι φορολογικοί ελεγκτές, με έτη προϋπηρεσίας από 1 έως 10 και από 11 έως 20 έτη, σε ποσοστό 37,8% και 42,20% αντίστοιχα, δηλώνουν ότι οι «νόμοι είναι μια βιτρίνα για μια υποτιθέμενη ευνομούμενη κοινωνία», εκφράζοντας με αυτό τον τρόπο την απογοήτευσή τους προς το κράτος.

Στην έρευνα εξετάσαμε ακόμα το εάν οι φορολογικοί ελεγκτές θεωρούν το θεσμικό πλαίσιο αποτελεσματικό. Σε ποσοστό 55,6%, οι φορολογικοί ελεγκτές θεωρούν ότι το θεσμικό πλαίσιο είναι «λίγο» αποτελεσματικό και το 21,8% «πολύ λίγο». Τέλος, η ηλικιακή ομάδα από 31 έως 40, σε ποσοστό 64,1%, συμφωνεί με την παραπάνω άποψη.

Επίσης, εξετάστηκε αν οι ελεγκτές έχουν την απαιτούμενη πρόσβαση σε πόρους που απαιτεί το έργο τους και προέκυψε ότι το 54% των φορολογικών ελεγκτών θεωρεί ότι η υπηρεσία παρέχει «λίγο» πρόσβαση σε πόρους που χρειάζονται για την εκτέλεση της εργασίας τους με αποτελεσματικό τρόπο.

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι το 55,65% των ελεγκτών δεν έχει συμμετάσχει σε κανένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την εκπαίδευση αντιμετώπισης του φαινομένου της νομιμοποίησης παράνομου χρήματος. Επίσης, το 26,6% έχει συμμετάσχει μόνο σε ένα. Σε συνδυασμό με ότι το εκπαιδευτικό επίπεδο δεν παίζει κανένα ρόλο στην αναγνώριση περιστατικών «ξεπλύματος μαύρου χρήματος», καταλαβαίνουμε πόσο επιτακτική είναι η ανάγκη εξειδικευμένης εκπαίδευσης των φορολογικών ελεγκτών.

Κυρίαρχο ρόλο στην αποφυγή τέτοιων φαινομένων παίζει η βούληση της πολιτείας στο να δώσει έμφαση στην ενίσχυση, εκσυγχρονισμό και θωράκιση του ισχύοντα θεσμικού πλαισίου, ώστε να καλυφτούν τα νομοθετικά κενά, να διασφαλιστεί η αποτελεσματική και αυστηρή εφαρμογή των νόμων και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες. Οι φορολογικοί ελεγκτές έχοντας συνειδητοποιήσει τις ολέθριες συνέπειες του φαινομένου, παράλληλα με όσα αναφέρθηκαν για την ποιότητα των χαρακτηριστικών τους, είναι έτοιμοι να προσφέρουν στην πρόληψη και καταστολή του φαινομένου. Ταυτόχρονα, η πολιτεία θα πρέπει να προσφέρει τους κατάλληλους πόρους και τεχνολογικά μέσα στους ελεγκτές, ώστε να γίνει πιο αποτελεσματικό το έργο τους. Τέλος, καθίσταται επιτακτική η ανάγκη εκπαίδευσης των φορολογικών ελεγκτών και η πολιτεία θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη έμφαση στην εκπαίδευση τους, την κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων, τα οποία θα τους βοηθούν να εντοπίζουν τις δραστηριότητες που τυχόν συνδέονται με τα αδικήματα του άρθρου 2 του ν. 3691/08 και παράλληλα να ενεργούν σωστά σε περιπτώσεις εντοπισμού «μαύρου χρήματος».

BIBΛIOΓPAΦIA

Ελληνική βιβλιογραφία

- ❖ Τραγάκης Γ. (1995), «Οργανωμένο έγκλημα και ξέπλυμα βρώμικου χρήματος», εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- ❖ Τραγάκης Γ.(1995) «Ο Νόμος για τη νομιμοποίηση των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και οι υποχρεώσεις των τραπεζών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών», Δελτίο ΕΕΤ τύχος 2, Τρίμηνο 1995.
- ❖ Κάτσιος Σταύρος (1998), « Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος», εκδόσεις Α. Σάκκουλας.
- ❖ Κάτσιος Σταύρος (2009), «Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος: Συμβολαιογραφικές Υποχρεώσεις», Τριμηνιαία Έκδοση Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείου Θεσσαλονίκης, Τεύχος 25, Ιανουάριος-Φεβρουάριος-Μάρτιος 2009.
- ❖ Δημήτραινας Γιώργος, (2002), «Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Ζητήματα εφαρμογής ν. 2331/1995» εκδόσεις "ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
- ❖ Παύλου Στέφανος, Δημήτραινας Γιώργος (2009) «Νομιμοποίηση Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες στη Διαχρονική της Διάσταση», εκδόσεις "ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ"
- ❖ Θεμιστοκλής Ι. Σοφός (2011), «Ενοχή χωρίς αγαθό», εκδόσεις "ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ"
- ❖ Τσιρίδης Πολυχρόνης (2009), «Ο νέος νόμος για το ξέπλυμα χρήματος (Ν 3691/2008)» Αθηνά. εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

Διαδικτυακές πηγές

-ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ : www.bankofgreece.gr

-Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας: www.hellenic-fiu.gr (ημερομηνία ανάκτησης 12-11-2016).

-Η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα αιτίες, έκταση και προτάσεις καταπολέμησης «ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ERNST & YOUNG» (ΕΥ), ΙΟΥΝΙΟΣ 2016 www.dianeosis.org (ημερομηνία ανάκτησης 12-11-2016).

- ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (Α.Α.Δ.Ε.), www.publicrevenue.gr
(ημερομηνία ανάκτησης 21-03-2017).

Κοινοτικές πηγές

- ΟΔΗΓΙΑ 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Ιουνίου 1991, για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (Εφημερίδα ΕΕ L 166 της 28.6.1991 - Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- ΟΔΗΓΙΑ 2001/97/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 4ης Δεκεμβρίου 2001 για την τροποποίηση της οδηγίας 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου, για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (Εφημερίδα ΕΕ L 344 της 28.12.2001 Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- ΟΔΗΓΙΑ 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (Εφημερίδα ΕΕ L 309 της 25.11.2005- Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- ΟΔΗΓΙΑ 2015/849/ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L Εφημερίδα ΕΕ L 141 της 05.06.2015 Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, σχετικά με σχέδιο δράσης για την ενίσχυση της καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (Βρυξέλες. 5782/16), www.europa.eu (ημερομηνία ανάκτησης 12-3-2016).

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, 2009-2014. Ειδική επιτροπή για το οργανωμένο έγκλημα, τη διαφθορά και τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές ενέργειες, 1.2.2013 ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ σχετικά με τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές ενέργειες. Ειδική επιτροπή για το οργανωμένο έγκλημα, τη διαφθορά και τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές ενέργειες. Εισηγητής: Salvatore Iacolino DT\925991.doc PE504.311(www.europarl.europa.eu) (ημερομηνία ανάκτησης 12-11-2016).

- -FATF - The Official Site, www.fatf-gafi.org,
- Η UNODC (Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα), (www.unodc.org), (ημερομηνία ανάκτησης 14-02-2017).
- -FATF-GAFI, (2002), Basic Facts about Money Laundering: www.fatf-gafi.org
-Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (OECD), (Εγχειρίδιο για την ευαισθητοποίηση σε θέματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για φορολογικούς επιθεωρητές και φορολογικούς ελεγκτές 2009 (www.oecd.org/ctp/taxcrimes) (ημερομηνία ανάκτησης 22-11-2016).

Ελληνικό θεσμικό πλαίσιο

❖ Εφημερίδα της Κυβερνήσεως: Εθνικό Τυπογραφείο

-Νόμος 1990/1991: «Κύρωση Σύμβασης Ηνωμένων Εθνών κατά της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών φαρμάκων και ψυχοτρόπων ουσιών» (ΦΕΚ τ. Α 193/16.12.1991).

-Νόμος 2145/1993 «Ρύθμιση θεμάτων εκτελέσεως ποινών, επιταχύνσεως και εκσυγχρονισμού των διαδικασιών απονομής της δικαιοσύνης και άλλων θεμάτων» (ΦΕΚ 88/Α/28-05-1993).

-Νόμος 2331/1995 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες ποινικές διατάξεις- Ολομέλεια Αρείου Πάγου- Διαιτησίες και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 173/Α/24-08-1995)

-Νόμος 3424/2005 «Τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση διατάξεων του ν. 2331/1995 (ΦΕΚ 173/Α΄) και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 305/Α/13.12.2005).

-Νόμος 3691/2008 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 166/Α/5-08-2008).

-Νόμος 3842/2010 «Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης, αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 58/23-04-2010).

-Νόμος 3932/2011 «Σύσταση Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης» (ΦΕΚ 49/Α/10-2011).

-Νόμος 4172/2013 «Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις». (ΦΕΚ 167/Α/23-07-2013).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Αγαπητέ/ή συνάδελφε

Σε ευχαριστώ προκαταβολικά για την ανάγνωση της παρούσας συνοδευτικής επιστολής και του επισυναπτομένου ερωτηματολογίου. Ονομάζομαι Αριστείδης Γεωργίου και είμαι εφοριακός υπάλληλος, με οργανική θέση ελεγκτή στην ΥΕΔΔΕ Αττικής. Παράλληλα, εκπονώ τη διπλωματική μου εργασία στο ΑΤΕΙ Πειραιά, Δημόσια Οικονομική και Πολιτική, υπό την επίβλεψη της καθηγήτριας κ. Σ. Χατζηδήμα, καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Η διπλωματική μου εργασία διερευνά το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες-εγκληματικές δραστηριότητες, ευρέως γνωστό και ως «**Ξέπλυμα μαύρου χρήματος**». Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αποτελεί σοβαρή απειλή στη νόμιμη οικονομία, λόγω της νομιμοποίησης της εγκληματικότητας, καθώς και της στρέβλωσης της αγοράς και του ανταγωνισμού, μεταβάλλοντας την οικονομική ισχύ σε ορισμένους τομείς και διαφθείροντας εν τέλει την κοινωνία στο σύνολό της.

Πιστεύω ακράδαντα, ότι το ανθρώπινο δυναμικό του ελληνικού δημόσιου τομέα αποτελεί τον σημαντικότερο συντελεστή επιτυχίας και εκτιμώ ότι τα ευρήματα και συμπεράσματα από την έρευνα, θα δώσουν την ευκαιρία καταγραφής και ανάλυσης απόψεων, που μέχρι σήμερα είναι κρυμμένες και δεν έχουν αξιοποιηθεί προς όφελος της κοινωνίας και των δημοσίων λειτουργιών.

Με την παρούσα επιστολή, ζητάω την συμβολή σου στην έρευνα, συμπληρώνοντας το ερωτηματολόγιο που ακολουθεί. Η επιλογή σας έγινε τυχαία. Η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι προαιρετική και οι απαντήσεις θα παραμείνουν εμπιστευτικές και ανώνυμες. Είναι σημαντικό να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις. Ο απαιτούμενος χρόνος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου δεν υπερβαίνει τα 10 λεπτά. Δεν υπάρχουν σωστές ή λάθος απαντήσεις. Απλά καταγράφετε την άποψή σας. Καταγράφετε αυτό που εσείς κρίνετε ότι συμβαίνει.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για την συμμετοχή σας.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάχθηκε στο πλαίσιο μεταπτυχιακής εργασίας με θέμα:
«**ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ- ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**»

ΜΕΡΟΣ Α΄

1. Η αυξημένη παρατήρηση του φαινομένου της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες στην χώρα μας πιστεύετε ότι οφείλεται:

- A. Στην αυξημένη διαφθορά
- B. Στην αυξημένη παραοικονομία και φοροδιαφυγή
- Γ. Στην μη έγκαιρη εκδίκαση δικαστικών υποθέσεων που αφορούν παραπτώματα του νόμου περί νομιμοποίησης
- Δ. Προστασία απορρήτου
- E. Μη εφαρμογή του μέτρου ηλεκτρονικών πληρωμών
- Z. Δεν γνωρίζω

2. Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως:

- A. Ένα φαινόμενο που συνέβαινε πάντα
- B. Ένα φαινόμενο το οποίο θέτει σε κίνδυνο την εθνική εξουσία, τις δημοκρατικές αξίες, τις εθνικές οικονομίες και τον άνθρωπο
- Γ. Ένα φαινόμενο χωρίς σοβαρές συνέπειες στον τρόπο ζωής μας
- Δ. Ένα φαινόμενο με θετικά αποτελέσματα για την κοινωνία και την οικονομία
- E. Δεν γνωρίζω

3. Πιστεύετε πως το ελληνικό κράτος εξαντλεί κάθε νόμιμο δικαίωμα που έχει για να καταπολεμήσει το φαινόμενο;

- A. Φυσικά, αφού είναι καταστροφικό για την οικονομία
- B. Όχι, νόμοι είναι μια βιτρίνα για μια υποτιθέμενη ηθική κοινωνία
- Γ. Όχι, γιατί έχει συμφέροντα από τις παράνομες δραστηριότητες αυτές
- Δ. Κάνει ό,τι μπορεί, αλλά εμποδίζεται από το οργανωμένο έγκλημα
- E. Δεν γνωρίζω

4. Ποια είναι η άποψή σας για την νομιμοποίηση του «παράνομου χρήματος» μέσω φορολόγησης στην ελληνική οικονομία;

- A. Τα πράγματα δεν είναι όπως φαίνονται, η ελληνική οικονομία έχει οφέλη
- B. Για κάποιες άλλες χώρες ίσως να είναι ελκυστικό, για την Ελλάδα όχι
- Γ. Τα αποτελέσματα μακροχρόνια θα είναι ολέθρια
- Δ. Δεν γνωρίζω

ΜΕΡΟΣ Β΄

5. Γνωρίζετε περιπτώσεις «ξεπλύματος μαύρου χρήματος»;

- A. Στην εγχώρια αγορά πολλές
- B. Όχι μου είναι δύσκολο να πω με σιγουριά
- Γ. Υποψιάζομαι πολλές αλλά δύσκολα μπορώ να τις αποδείξω
- Δ. Μόνο όποιες έχουν καταδείξει τα ΜΜΕ

6. Ποια από τα παρακάτω θα μπορούσε να αποτελεί ένδειξη νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες σε επιχειρηματική δραστηριότητα;

- A. Η σημαντική αύξηση του δείκτη μετρητών/πωλήσεων
- B. Οι διογκωμένες ζημίες της επιχείρησης
- Γ. Δεν γνωρίζω

7. Η κίνηση κεφαλαίων προς και από το εξωτερικό, ενώ η επιχείρηση δεν πραγματοποιεί εισαγωγές ή εξαγωγές αγαθών, μπορεί να υποδηλώνει νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες;

ΝΑΙ ΟΧΙ Δεν γνωρίζω

8. Μια σημαντική αύξηση καταθέσεων, χωρίς αντίστοιχη αύξηση της δραστηριότητας της επιχείρησης, δύναται να αποτελεί ένδειξη ανάμιξης νόμιμων εσόδων με έσοδα από νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ;

ΝΑΙ ΟΧΙ Δεν Γνωρίζω

9. Μπορεί να θεωρηθεί ως ύποπτη συναλλαγή, το σπάσιμο ενός συμβολαίου συνταξιοδοτικού προγράμματος σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα από την κατάρτισή του;

ΝΑΙ ΟΧΙ Δεν Γνωρίζω

ΜΕΡΟΣ Γ΄

10. Θεωρείτε ότι το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο είναι αποτελεσματικό ;

1. Πολύ Λίγο 2. Λίγο 3. Αρκετά 4. Πολύ 5. Πάρα Πολύ

11. Η Υπηρεσία, σας παρέχει πρόσβαση στους πόρους που χρειάζεστε για να εκτελέσετε την εργασία σας με αποτελεσματικότητα;

1. Πολύ Λίγο 2. Λίγο 3. Αρκετά 4. Πολύ 5. Πάρα Πολύ

12. Πιστεύετε ότι οι υπηρεσίες, που ασχολούνται με την έρευνα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, θα πρέπει να λειτουργούν υπό καθεστώς αυξημένης ανεξαρτησίας;

Ναι Όχι Δεν Γνωρίζω

13. Όταν διαπιστώνετε ότι υφίστανται βάσιμες υποψίες πως ένα πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) εμπλέκεται σε νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές ενέργειες, ποιες είναι οι ενέργειες που ακολουθείτε στην υπηρεσία σας;

- A. Προφορική αναφορά στον άμεσα προϊστάμενο σας
- B. Απλή έγγραφη αναφορά στην «Αρχή καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από εγκληματικές ενέργειες»
- Γ. Σύνταξη και κοινοποίηση έκθεσης, με βάση τις διαπιστώσεις σας, στην «Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από εγκληματικές ενέργειες»
- Δ. Καμία ενέργεια

14. Πιστεύετε ότι η προώθηση του ηλεκτρονικού περιουσιολογίου και η ενίσχυση του μέτρου του «πόθεν έσχες» θα μειώνει το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ;

ΝΑΙ ΟΧΙ Δεν Γνωρίζω

15. Πιστεύετε ότι η προώθηση και επαναχρησιμοποίηση των κατασχεμένων αγαθών που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, σε κοινωνικούς σκοπούς, θα περιορίζει το φαινόμενο;

ΝΑΙ ΟΧΙ Δεν Γνωρίζω

16. Θα συμφωνούσατε στην χωρίς όρια πρόσβαση των αρχών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά προσωπικά αρχεία, με ταυτόχρονη διασφάλιση του απορρήτου, παρά το γεγονός ότι καταστρατηγείται η αρχή των προσωπικών δεδομένων;

ΝΑΙ ΟΧΙ Δεν Γνωρίζω

17. Κατά την άποψή σας, μπορεί το φαινόμενο να ελαττωθεί ή ακόμα και να εξαλειφθεί από τις κοινωνίες;

- A. Είμαι αισιόδοξος, πιστεύω πως είναι θέμα χρόνου
- B. Είναι πολύ αργά πια, το οργανωμένο έγκλημα έχει γιγαντωθεί
- Γ. Αν τα κράτη συσπειρωθούν και εφαρμόσουν κοινή πορεία μπορεί να αλλάξουν τα πράγματα

ΜΕΡΟΣ Δ΄

18. Φύλο : Άνδρας Γυναίκα
19. Ηλικία: 18 έως 30 31 έως 40 41 έως 50 51 έως 55 Άνω των 56

20. Εκπαιδευτικό επίπεδο:

- | | | | | |
|-----------------------------|--------------------------|--------------------------|----------------------------|--------------------------|
| Δευτεροβάθμια
εκπαίδευση | ΑΤΕΙ
(ΤΕ) | ΑΕΙ
(ΠΕ) | Μεταπτυχιακή
εκπαίδευση | Διδακτορικό |
| <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

21. Έτη προϋπηρεσίας :

- | | | | | |
|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| 1-10 | 11-20 | 21-25 | 26-30 | Άνω των 31 |
| <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

22. Θέση εργασίας :

- | | | | |
|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Απλό Στέλεχος | Προϊστάμενος Τμήματος | Υποδ/ντής | Διευθυντής |
| <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

23. Σε πόσα εκπαιδευτικά προγράμματα, σχετικά με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, έχετε συμμετάσχει;

- Κανένα Ένα Δυο Τρία και πάνω

24. Αξιολογείτε, πόσο σας ωφέλησε η παρακολούθηση των σεμιναρίων;

(Συμπληρώστε σε περίπτωση θετικής απάντησης στην προηγούμενη ερώτηση)

- | | | | | |
|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Καθόλου | Λίγο | Αρκετά | Πολύ | Πάρα Πολύ |
| <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

Σας ευχαριστώ για τον χρόνο που διαθέσατε για την συμμετοχή σας σε αυτήν την έρευνα.